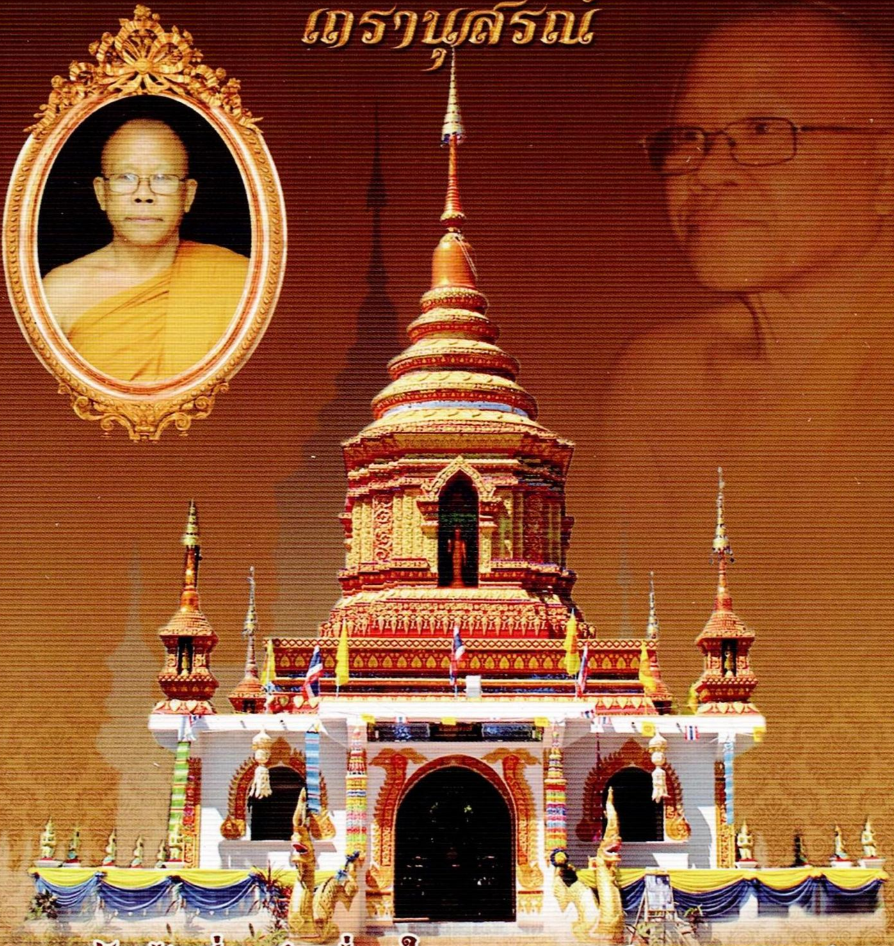
กิตติวัฒนสุนทร
ครานุสรณ์

หนังสือที่ระลึกเนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ

พระครูกิตติวัฒนสุนทร (ดวงดี สุนฺทโร)

อายุ ๖๖ ปี พรรษา ๔๕

อดีตเจ้าอาวาสวัดบ้านถ้ำ อดีตเจ้าคณะตำบลยางคราม
ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่
วันที่ ๒๐ – ๒๔ มกราคม ๒๕๕๘

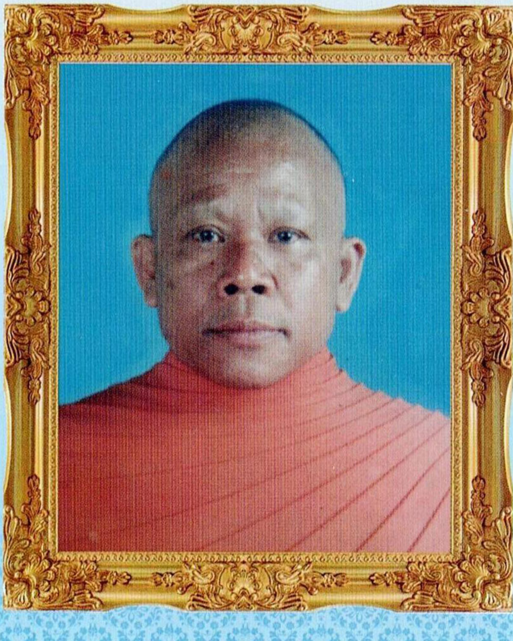
พระครูกิตติวัฒนสุนทร (ดวงดี สุนฺทโร)

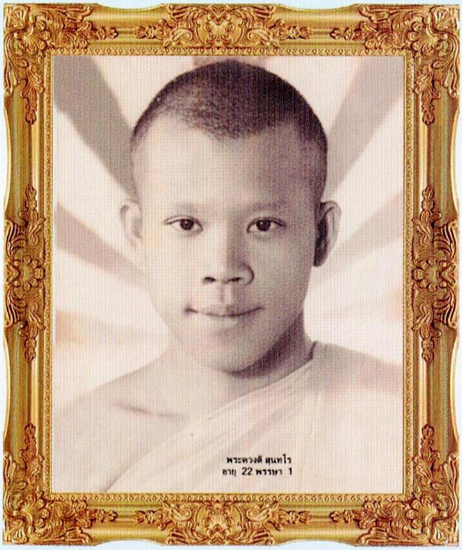
อายุ ๖๖ ปี พรรษา ๔๕

อดีต เจ้าอาวาสวัดบ้านถ้ำ อดีตเจ้าคณะตำบลยางคราม

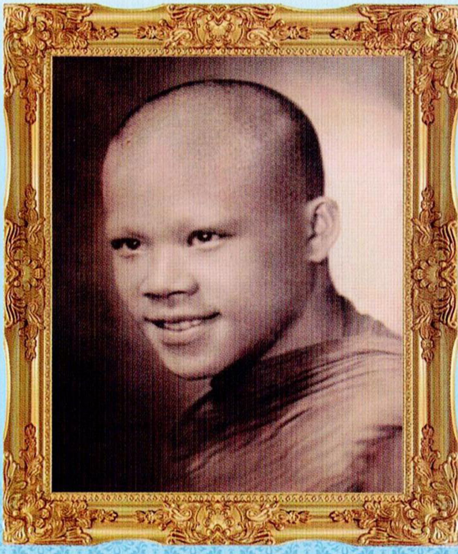
ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

พระดวงดี สุนฺทโร ถ่ายรูปเมื่ออายุ ๒๒ ปี ขณะนั้นอุปสมบท
เป็นพระภิกษุได้ ๑ พรรษา

ได้รับแต่งตั้งเป็นพระครูชั้นประทวน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔

แต่งตั้งเป็นพระครูสัญญาบัตรเจ้าคณะตำบลชั้นโทในราชทินนาม
"พระครูกิตติวัฒนสุนทร" ปี พ.ศ. ๒๕๔๖

ได้รับเลื่อนสมณศักดิ์ สัญญาบัตร พัดยศ เป็นเจ้าคณะตำบลชั้นเอก
เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑

พระครูกิตติวัฒนสุนทร ถวายสักการะหลวงปู่ครูบาตั๋น ปญฺโญ
สำนักสงฆ์ม่อนปู่อิ่น

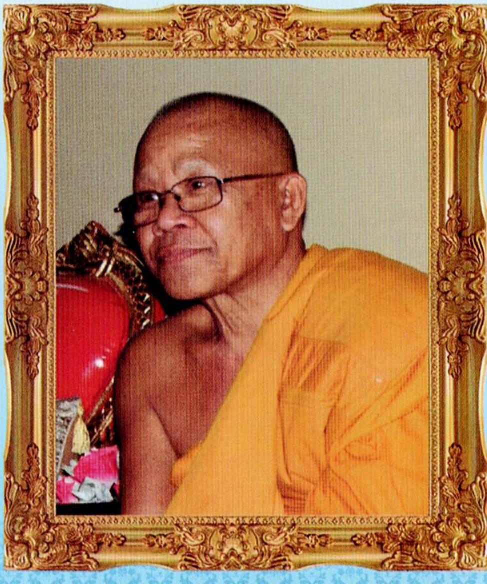

ถ่ายรูปร่วมกับพระครูวรฒิคุณ (หลวงปู่ครูบาอิน อินโท)
วัดคันธาวาส (ทุ่งปุย)

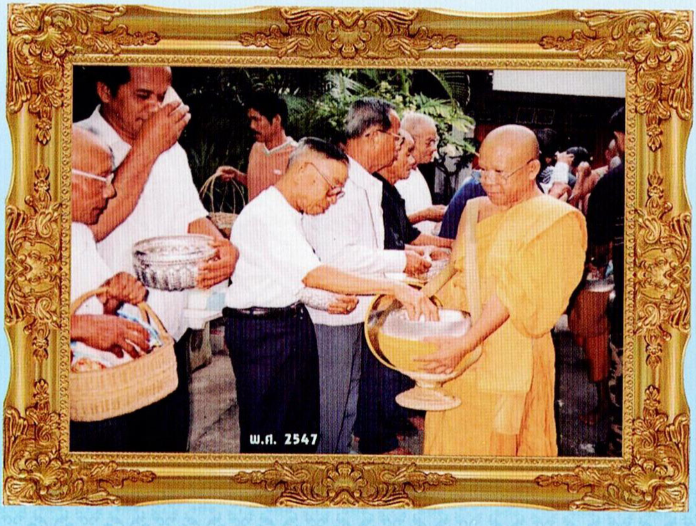
พระครูปิยสีลวิเชียร เจ้าอาวาสวัดป่าลาน
มุทิตาสักการะพระครูกิตติวัฒนสุนทร

อิริยาบถยิ้มสบายๆ..ของพระครูกิตติวัฒนสุนทร

โปรดศรัทธาญาติโยม...กำลังเจริญพุทธมนต์

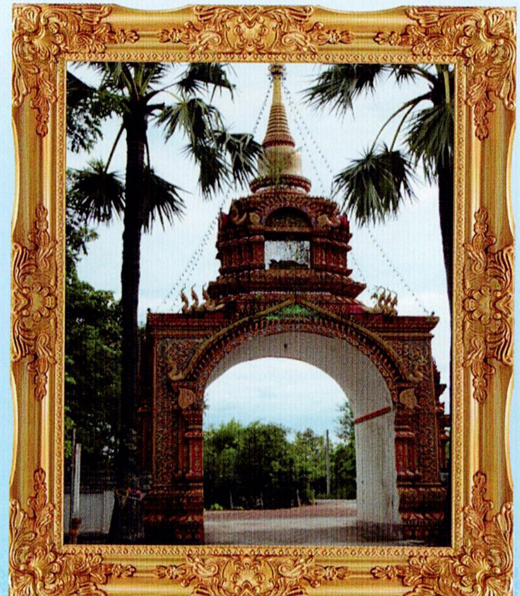
ออกรับบิณฑบาตในตอนเช้า...ภาพนี้ถ่ายเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗

แฝดพี่ตุ๊ลุงดวงดีแฝดน้องนายดวงแก้ว

เป็นประธานก่อสร้างวิหารเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐

เป็นประธานก่อสร้างซุ้มประตูหน้าวัดเมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๕

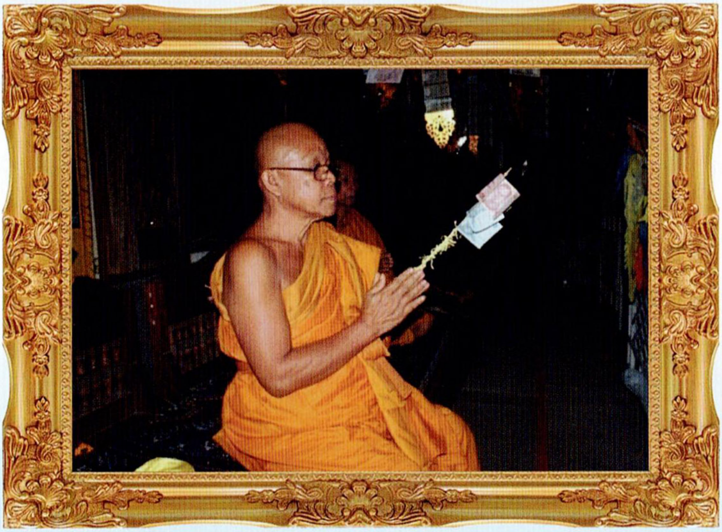

เป็นประธานก่อสร้างกุฏิแบบสองชั้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙

เป็นประธานก่อสร้างพระธาตุดวงดี เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๐
อันเป็นผลงานชิ้นสุดท้ายของพระคุณท่าน

ภาพเก่าเล่าอดีต

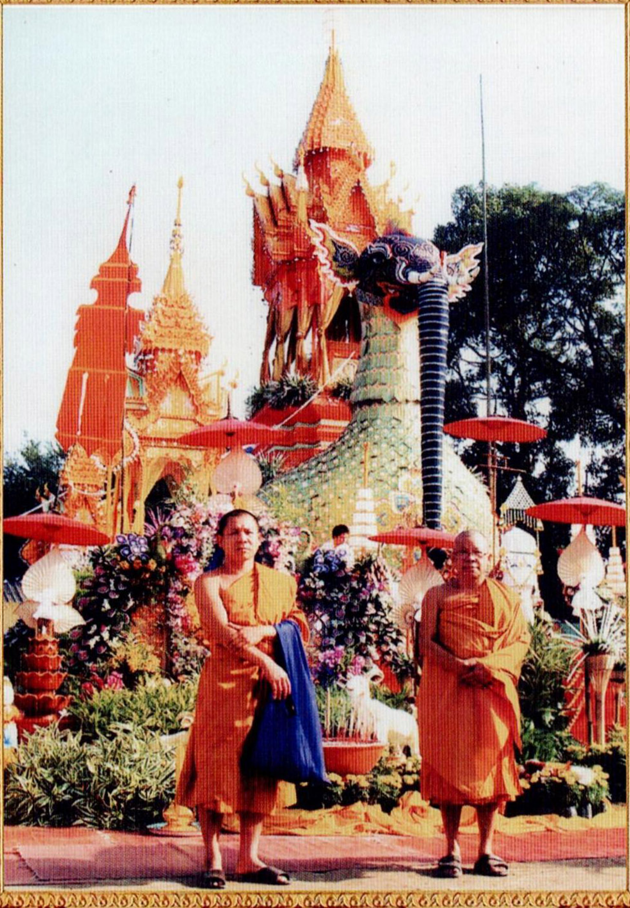

(แบบ ค.)

หมายรับสั่งที่ ๒๒๖๑๒ สำนักพระราชวัง

๖ ตุลาคม ๒๕๕๗

พระราชทานเพลิงศพ พระครูกิตติวัฒนสุนทร (ดวงดี สุนฺทโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดบ้านถ้ำ ณ เมรุวัดบ้านถ้ำ อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

วันเสาร์ ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๕.๐๐ น. พระราชทานเพลิง

กรรัตน์/ พิมพ์ / [illegible] /ทาน.

วัน	**หน้าที่** พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระครูกิตติวัฒนสุนทร (ดวงดี สุนฺทโร) เพื่อทราบ
	ติดต่อขอรับหีบเพลิงพระราชทานที่กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ไปปฏิบัติ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า พระราชทานเพลิงศพ พระครูกิตติวัฒนสุนทร (ดวงดี สุนฺทโร, สมอ้าย) ซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณ เป็นเกียรติอันสูงสุดแก่ผู้มรณภาพ และวงศ์ตระกูล คณะศรัทธาวัดบ้านถ้ำ และคณะศิษยานุศิษย์อย่างหาที่สุดมิได้

หากความทราบโดยญาณวิถีถึงดวงวิญญาณของพระครูกิตติวัฒนสุนทร ได้ด้วยประการใดในสัมปรายภพ คงจะมีความโสมนัสซาบซึ้งเป็นล้นพ้นในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้รับพระราชทานเกียรติอันสูงยิ่งในวาระสุดท้ายแห่งชีวิต

ปวงข้าพระพุทธเจ้า คณะศรัทธาวัดบ้านถ้ำ และคณะศิษยานุศิษย์ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบถวายบังคมแทบเบื้องพระยุคลบาท ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ และจะเทิดทูนไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อม เป็นสรรพสิริมงคลแก่ปวงข้าพระพุทธเจ้าตลอดไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า
ศรัทธาวัดบ้านถ้ำ และคณะศิษยานุศิษย์

คำนำ

สมเด็จพระบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานหีบเพลิงในการพระราชทานเพลิงศพพระครูกิตติวัฒนสุนทร ดวงดี สุนฺทโร (สมอ้าย) อดีตเจ้าอาวาสวัดบ้านถ้ำ อดีตเจ้าคณะตำบลยางคราม ณ เมรุชั่วคราว วัดบ้านถ้ำ ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ วันเสาร์ ที่ ๒๔ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๖.๐๐ น. นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้

พระครูกิตติวัฒนสุนทร เป็นพระมหาเถระที่มีจริยวัตรงดงามรูปหนึ่ง เป็นผู้เอาใจในในกิจการพระศาสนาเป็นอย่างดี และดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คณะศิษย์ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ทั้งเป็นผู้เอาใจใส่ขวนขวายหาความรู้ทั้งวิชาทางโลก และทางธรรมเป็นผู้ทันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นปัจจุบัน และเอาใจใส่ในการปกครอง การเผยแผ่ การสาธารณูปการ การสาธารณะสงเคราะห์ และการศึกษาสงเคราะห์มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ การจากไปของพระครูกิตติวัฒนสุนทร ย่อมนำมาซึ่งความอาลัยให้แก่บรรดาศิษยานุศิษย์ คณะศรัทธา และผู้ที่เคารพนับถือ

ในโอกาสพิธีพระราชทานเพลิงศพ พระครูกิตติวัฒนสุนทร ได้มีการจัดพิมพ์หนังสือ "สุนฺทโรเถรานุสรณ์" เพื่อยกย่องเกียรติคุณงามความดีของท่าน และประมวลคำไว้อาลัยที่เจ้าคณะผู้ปกครองและคณะข้าราชการผู้มีเกียรติ ได้เขียนไว้เพื่อแสดงความอาลัย ทั้งประกาศเกียรติคุณนั้นให้ปรากฏแก่อนุชนสำหรับประพฤติปฏิบัติตามสืบไป

ขอกราบขอบพระคุณ ขอบคุณ และอนุโมทนาต่อเจ้าคณะพระสังฆาธิการ แขกผู้มีเกียรติ คณะศรัทธาประชาชนทั้งมวล ที่เมตตาและให้เกียรติมาร่วมในพิธีบำเพ็ญกุศลนับตั้งแต่พระครูกิตติวัฒนสุนทรมรณภาพจนถึงวันพระราชทานเพลิงศพ อีกทั้งได้สละกำลังกายกำลังความคิดสติปัญญา และกำลังทรัพย์ ร่วมกันดำเนินงานมาตั้งแต่ต้น สรรพกุศลจริยาสัมมาปฏิบัติทั้งมวลนี้บรรจงอุทิศเฉพาะพระครูกิตติวัฒนสุนทร (ดวงดี สุนฺทโร,สมอ้าย) หากดวงวิญญาณของท่านได้รับทราบในกุศลจริยาทั้งมวลนี้ คงจะปลื้มปีติยินดีชื่นชมโสมนัสและอนุโมทนาสาธุการ และขอดวงวิญญาณของพระครูกิตติวัฒนสุนทรจงเสวยทิพยสุขในสัมปรายภพเทอญ.

คณะศิษยานุศิษย์
และคณะศรัทธาวัดบ้านถ้ำ

สารบัญ

กำหนดการบำเพ็ญกุศลงานพระราชทานเพลิงศพ
พระครูกิตติวัฒนสุนทร (ดวงดี สุนฺทโร)
อดีตเจ้าอาวาสวัดบ้านถ้ำ อดีตเจ้าคณะตำบลยางคราม
อายุ ๖๖ ปี พรรษา ๔๕
ณ เมรุชั่วคราววัดบ้านถ้ำ ต.ยางคราม อ.ดอยหล่อ จ.เชียงใหม่
ในวันที่ ๒๐ - ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดการ

วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

เวลา ๑๐.๐๐ น. พระสงฆ์จำนวน ๓๐ รูป สวดธรรมนิยามสูตร

เวลา ๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ – สามเณร

เวลา ๑๒.๐๐ น. เลี้ยงอาหารกลางวันศรัทธาประชาชนที่มาร่วมงาน

เวลา ๑๓.๐๐ น. เคลื่อนศพขึ้นสู่เมรุปราสาทนกหัสดีลิงค์

เวลา ๒๐.๐๐ น. ฟังธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์ พระสงฆ์ ๔ รูปสวดอภิธรรม

วันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

เวลา ๑๐.๐๐ น. พระสงฆ์จำนวน ๓๐ รูป สวดมาติกาบังสุกุล

เวลา ๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ – สามเณร

เวลา ๑๒.๐๐ น. เลี้ยงอาหารกลางวัน ศรัทธาประชาชนที่มาร่วมงาน

เวลา ๒๐.๐๐ น. ฟังธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์ พระสงฆ์ ๔ รูปสวดอภิธรรม

วันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

เวลา ๐๙.๐๐ น. ประธานสงฆ์ แสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์

เวลา ๐๙.๓๐ น. พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ จำนวน ๗๐ รูป สวดธรรมนิยามสูตร

เวลา ๑๐.๓๐ น. มัคนายกโอกาสเวนทาน (แบบล้านนา) และถวายมตกภัตตาหารและกัปปิยภัณฑ์ เครื่องไทยธรรม พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ อนุโมทนา

เวลา ๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ สามเณร

เวลา ๑๒.๐๐ น. แขกผู้มีเกียรติ ศรัทธาประชาชน รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๓๐ น. ประกอบพิธีทอดผ้าไตรบังสุกุล พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ พิจารณา

เวลา ๑๕.๔๕ น. เจ้าพนักงานอัญเชิญหีบเพลิงพระราชทานมาถึงบริเวณพิธี เชิญพานหีบเพลิงพระราชทานขึ้นไปตั้งไว้บนโต๊ะทางด้านศรีษะ เมื่อวางไว้เรียบร้อยแล้วคำนับศพ ๑ ครั้ง แล้วลงจากเมรุ เข้าสู่สถานที่รับรอง

- อ่านหมายรับสั่ง
- อ่านประวัติ พระครูกิตติวัฒนสุนทร แล้วยืนสงบนิ่งไว้อาลัย
- อ่านสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ
- ประธานในพิธีทอดถวายผ้าไตรมหาบังสุกุล ประธานสงฆ์พิจารณาประธานในพิธีประกอบพิธีพระราชทานเพลิง(โดยพนักงานพิธีแก้ห่อหีบเพลิงพระราชทาน แล้วประธานในพิธีเปิดฝาหีบเพลิงพระราชทาน แล้วหยิบเทียนชนวนในหีบเพลิง

พระราชทานมอบให้พนักงานพระราชพิธีถือไว้ แล้วหยิบกลักไม้ขีดไฟในหีบเพลิงพระราชทาน จุดไฟต่อเทียนชนวนที่เจ้าพนักงานพระราชพิธีถือไว้ รอจนเทียนลุกไหม้ดีแล้ว ประธานในพิธีถวายบังคม (ไหว้ ๑ ครั้ง)แล้วหยิบธูปดอกไม้จันทน์ และเทียนพระราชทาน จุดไฟหลวง

เวลา ๑๖.๐๐ น. พระราชทานเพลิงศพ เป็นเสร็จพิธี

พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์จตุรวรรค สวดหน้าไฟ

- พระสงฆ์ สามเณร ขึ้นวางดอกไม้จันทน์ บนเมรุปราสาทนกหัสดีลิงค์ แบบล้านนา
- คณะข้าราชการ แขกผู้มีเกียรติ ขึ้นวางดอกไม้จันทน์ บนเมรุปราสาทนกหัสดีลิงค์แบบล้านนา
- คณะศรัทธาพุทธศาสนิกชน วางดอกไม้จันทน์ ณ จุดที่กำหนดไว้รอบเมรุปราสาทนกหัสดีลิงค์แบบล้านนา

เวลา ๑๖.๓๐ น.

- ประกอบพิธีขอขมาสรีระสังขาร พระครูกิตติวัฒนสุนทร ก่อนประชุมเพลิง
- ประชุมเพลิง

<u>หมายเหตุ</u> กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

* ข้อการปฏิบัติเกี่ยวกับพระราชทานหีบเพลิง ไปพระราชทานยังต่างจังหวัด (ระยะทางห่างจากสำนักพระราชวังเกิน ๕๐ กิโลเมตร)

ตามระเบียบที่สำนักพระราชวังได้วางไว้ เมื่อกระทรวงเจ้าสังกัด ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือเจ้าภาพ แล้วแต่กรณี ได้มีหนังสือแจ้งมายังสำนักพระราชวัง เพื่อขอพระราชทานเพลิงศพ หากศพนั้นอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับพระราชทานเพลิงศพ สำนักพระราชวังจะได้มีหนังสือแจ้งให้เจ้าภาพศพเพื่อทราบ จากนั้นเจ้าภาพศพ หรือเจ้าหน้าที่ของจังหวัดแล้วแต่กรณีให้ส่งเจ้าหน้าที่ไปขอรับหีบเพลิงพระราชทานได้ที่ กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง เมื่อได้รับหีบเพลิงพระราชทานไปแล้ว ต้องปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. เชิญหีบเพลิงพระราชทานไปวางที่ศาลากลางจังหวัด อำเภอ หรือหน่วยราชการที่สังกัดในท้องที่ หรือที่บ้านเจ้าภาพแล้วแต่กรณี โดยตั้งไว้ในที่อันสมควร และควรมีพานรองรับหีบเพลิงพระราชทานนั้นด้วย

๒. เมื่อถึงกำหนดวันที่ขอพระราชทานเพลิงศพ ทางจังหวัด อำเภอ หรือเจ้าภาพแล้วแต่กรณี จะต้องจัดเจ้าหน้าที่แต่งเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์ เพื่อเชิญหีบเพลิงพระราชทานพร้อมด้วยพานรอง (หนึ่งหีบต่อหนึ่งคน) ไปยังเมรุที่จะประกอบพิธี และก่อนที่จะเชิญขึ้นไปตั้งบนเมรุนั้น ควรยกศพขึ้นตั้งเมรุให้เรียบร้อยเสียก่อน แล้วจึงเชิญพานหีบเพลิงพระราชทานขึ้นไปตั้งไว้บนโต๊ะทางด้านศรีษะศพ (บนโต๊ะที่ตั้งหีบเพลิงพระราชทานจะต้องมีผ้าปูให้เรียบร้อย แล้วห้ามมิให้นำสิ่งหนึ่งสิ่งใดวางร่วมอยู่ด้วยเป็นอันขาด) เมื่อเชิญพานหีบเพลิงพระราชทานวางเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เชิญคำนับเคารพศพหนึ่งครั้ง แล้วจึงลงจากเมรุ

๓. ขณะที่เชิญพานหีบเพลิงพระราชทานไปนั้น เจ้าหน้าที่ผู้เชิญจะต้องระมัดระวังกิริยามารยาท โดยอยู่ในอาการสำรวม ไม่พูดคุยกับผู้ใด และไม่ต้องทำความเคารพผู้ใด และไม่เชิญหีบเพลิงพระราชทานเดินตามหลังผู้หนึ่งผู้ใดเป็นอันขาด

๔. ระหว่างที่เจ้าหน้าที่เชิญหีบเพลิงพระราชทานเดินไปสู่เมรุนั้น ประชาชนที่ร่วมงานควรนั่งอยู่ในความสงบ โดยมิต้องยืนขึ้น ไม่ต้องทำความเคารพ และไม่มีการบรรเลงเพลงอย่างใดทั้งสิ้น เพราะยังไม่ถึงขั้นตอนของพิธีการ เจ้าหน้าที่ผู้เชิญก็มิใช่ผู้แทนพระองค์เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

๕. ผู้ที่ตั้งแถวรอรับการเชิญหีบเพลิงพระราชทานเดินไปสู่เมรุควรเป็นเจ้าภาพงาน การแต่งกาย ควรแต่งเครื่องแบบไว้ทุกข์ตามประเพณีนิยม ในกรณีที่เป็นข้าราชการแต่งกายเครื่องแบบปกติขาวไว้ทุกข์

ผู้ที่ไปร่วมงานพระราชทานเพลิงศพ ทั้งประชาชน และข้าราชการรวมทั้งพนักงาน ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ ควรแต่งกายไว้ทุกข์ตามประเพณีนิยม ส่วนบุตรหลาน หรือญาติ รวมทั้งผู้ที่เคารพนับถือผู้วายชนม์ ที่รับราชการจะแต่งกายเครื่องแบบปกติขาวไว้ทุกข์ ก็จะเป็นเกียรติแก่ผู้วายชนม์ และยังนับว่าเป็นการถวายพระเกียรติ

๖. เมื่อถึงกำหนดเวลาพระราชทานเพลิง ให้เจ้าภาพเชิญแขกมีอาวุโสสูงสุดในที่นั้น ขึ้นเป็นประธานประกอบพิธีพระราชเพลิง (ผู้มีอาวุโสสูงสุดนั้น หมายถึง อาวุโสทั้งด้านคุณวุฒิ และด้านวัยวุฒิ ทั้งนี้ หากมีพระราชวงศ์ตั้งแต่หม่อมเจ้าขึ้นไป หรือราชสกุลที่มีเกียรติในราชการ ซึ่งผู้วายชนม์หรือทายาทอยู่ใต้บังคับบัญชา หรือเป็นผู้ที่เคารพนับถือ สมควรเชิญบุคคลนั้นเป็นประธาน)

๗. ในระยะเวลาก่อนเจ้าภาพเชิญผู้มีอาวุโสสูงสุดขึ้นเป็นประธานประกอบพิธีพระราชทานเพลิงนั้น ให้เจ้าหน้าที่ผู้เชิญหีบเพลิงพระราชทานขึ้นไปรออยู่ ณ โต๊ะวางหีบเพลิงพระราชทานบนเมรุก่อน เมื่อผู้เป็นประธานทอดผ้าไตรบังสุกุล พระภิกษุได้ชักผ้าบังสุกุลแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ผู้เชิญหีบเพลิงพระราชทานแก้ห่อหีบเพลิงพระราชทานออก จากนั้น ผู้เป็นประธานปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

- หยิบเทียนชนวนในหีบเพลิงพระราชทาน มอบให้เจ้าหน้าที่ผู้เชิญถือไว้

-หยิบกลักไม้ขีดในหีบเพลิงพระราชทาน จุดไฟต่อเทียนชนวนที่เจ้าหน้าที่ผู้เชิญถือไว้ รอจนเทียนลุกไหม้ดีแล้ว

- ถวายบังคม (ไหว้) หนึ่งครั้ง ก่อนหยิบรูป ดอกไม้จันทน์ และเทียนพระราชทาน (จำนวน ๑ ชุด) ในหีบเพลิงพระราชทาน จุดไฟหลวงจากเทียนชนวนแล้ววางไว้ใต้กลางฐานที่ตั้งศพ จากนั้นก้าวถอยหลังหนึ่งก้าว คำนับเคารพศพหนึ่งครั้ง แล้วลงจากเมรุ เป็นอันเสร็จพิธี

๘. ในกรณีที่มีการอ่านหมายรับสั่ง ประวัติผู้วายชนม์สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ควรอ่านตามลำดับดังนี้

หมายเหตุ :

๑. สำหรับศพที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานผ้าไตรทอดถวายพระบังสุกุลด้วยนั้น ผู้เป็นประธานต้องถวายบังคม (ไหว้) หนึ่งครั้ง ก่อนหยิบผ้าจากเจ้าหน้าที่ผู้เชิญ แล้วทอดผ้าตามพิธีต่อไป

๒. การอ่านหมายรับสั่ง ประวัติผู้วายชนม์ สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณนั้น เป็นขั้นตอนที่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ตามความเหมาะสม

๓. ในกรณีที่เจ้าภาพประสงค์ให้มีการอ่าน หมายรับสั่ง เพื่อแสดงถึงการได้รับพระราชทานเพลิงศพ (ในกรณีที่ได้รับหมายรับสั่ง ถ้ายังไม่ได้รับหมายรับสั่ง ก็ไม่ต้องอ่าน) ประวัติผู้วายชนม์ เพื่อประกาศเกียรติคุณและคำสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ในงานพระราชทานเพลิงศพนั้น ให้อ่านเรียงลำดับตามที่กล่าวมา ทั้งนี้หากจะอ่านเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ หรือไม่อ่านเลยก็ได้ ขึ้นอยู่กับความประสงค์ และความสะดวกของเจ้าภาพเป็นสำคัญ ส่วนการลงท้ายคำอ่านสามารถอ่านชื่อบุคคลผู้เป็นทายาททั้งหมดหรือจะออกชื่อแต่เจ้าภาพก็ย่อมกระทำได้

....

ชีวประวัติ

พระครูกิตติวัฒนสุนทร (ดวงดี สุนฺทโร)

อดีตเจ้าอาวาสวัดบ้านถ้ำอดีตเจ้าคณะตำบลยางคราม

ประวัติโดยละเอียด

สถานเดิม

พระครูกิตติวัฒนสุนทร เดิมชื่อดวงดี นามสกุลสมอ้าย เกิดที่บ้านทุ่งหลุก ต.ท่าวังพร้าว อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ เป็นบุตรของพ่อปวน แม่ตึ๊บ สมอ้าย มีพี่น้องร่วมสายโรหิตเดียวกัน ๔ คนดังต่อไปนี้

๑. นางคำมูล กองศรีมูล (ยังมีชีวิตอยู่)

๒. พระครูกิตติวัฒนสุนทร (เจ้าของประวัติ)

๓. นายดวงแก้ว (สุรินทร์)สมอ้าย (เสียชีวิตแล้ว)

๔. นายสุนทร(ศรี) สมอ้าย (เสียชีวิตแล้ว)

สำหรับพระครูกิตติวัฒนสุนทรกับนายดวงแก้ว เป็นแฝดพี่แฝดน้องกันท่านพระครูเป็นแฝดพี่นายดวงแก้วเป็นน้องหน้าตาคล้ายกันมาก และมีพี่น้องต่างมารดาอีก ๓ คนดังนี้

๑. นายเป็ง ปันมี (เสียชีวิตแล้ว)

๒. นายจันทร์ สมอ้าย(เสียชีวิตแล้ว)

๓. นางต๋า ศรีวิชัย ยังมีชีวิตอยู่

ประวัติการศึกษา

เด็กชายดวงดีได้เข้าไปเรียนที่ร.ร.อนุรสประชาบาล บ้านทุ่งหลุก ตั้งแต่อายุ ๖ ปี จนจบชั้นสูงสุด ประถมศึกษาปีที่ ๔ เมื่อพ.ศ. ๒๕๑๐ สมัยเมื่อเป็นเด็กจะขาดโรงเรียนบ้างเพราะต้องตามแม่ไปค้าขาย ช่วยเหลือครอบครัวโดยหาบเปี๊ยดหรือกระบุงเดินตามแม่ไปตามหมู่บ้านต่างๆ เริ่มตั้งแต่บ้านทุ่งปุย-บ้านดอนชัย-ยางครามห้วยน้ำขาว-บ้านกู่ลายมือ-บ้านไร่หลวง จนถึงบ้านแสนคำ อ.แม่วางปัจจุบันนี้ตั้งแต่อายุ ๘-๑๓ ปี ต้องปากกัดตีนถีบเพราะทางบ้านมีฐานยากจนสุดๆ ทุกหมู่บ้านที่ไปรู้จักกันหมด พอจบชั้นป.๔ ได้เข้ามาอยู่วัดเป็นลูกศิษย์ (ขะโยม) ของท่านครูบาเสาร์ อนุรโส เจ้าอาวาสวัดรัตนาราม(ทุ่งหลุก)และเป็นลูกศิษย์ของพระตา จิตฺตสํวโร ด้วย ได้ร่ำเรียนหนังสือสวดมนต์และหนังสือเมืองล้านนาท่านเป็นคนมีความจำดีมากสามารถท่องจำสวดมนต์ดี

บรรพชา

เด็กชายดวงดี สมอ้าย บรรพชาเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ ที่วัดศรีรัตนาราม ต.ท่าวังพร้าว อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ มีพระครูปิยธรรมภาณี วัดดอนชัย ต.ท่าวังพร้าว เป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่ออายุ ๑๔ ปี หลังจากบวชเณรแล้วสามเณรดวงดีก็ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเทศนาธรรมแบบพื้นเมือง หนังสือเมือง สวดมนต์ ศึกษานักธรรมจนสอบนักธรรมชั้นตรีได้ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ และสอบนักธรรมชั้นโทได้ปีพ.ศ. ๒๕๐๗ พออายุครบ ๒๑ ปี ท่านครูบาเสาร์เห็นว่าสมควรที่จะอุปสมบทแล้วจึงได้หาวันดีที่เป็นมงคล

อุปสมบท

วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ โดยมีพระครูปิยธรรมภาณี วัดดอนชัย รองเจ้าคณะอำเภอสันป่าตอง วัดดอนชัย(ต้นแหนน้อย) เป็นพระอุปัชฌาย์

พระอธิการศรียูร คนฺธวํโส วัดมงคล เป็นพระกรรมวาจาจารย์

พระอธิการดวงติ๊บ ฐานุตฺตโม วัดต้นแหนหลวง เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ได้ฉายานามว่า **สุนฺทโร** ณ ที่วัดศรีรัตนาราม(ทุ่งหลุก) ต.ท่าวังพร้าว บ้านเกิด จากนั้นก็พยายามศึกษาพระปริยัติธรรมจนสามารถสอบนักชั้นเอกได้เป็นผลสำเร็จในปี พ.ศ. ๒๕๑๒

บันทึกการมาเป็นเจ้าอาวาสวัดบ้านถ้ำ

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒ ทางวัดบ้านถ้ำห้วยน้ำขาวขาดเจ้าอาวาสในการปกครองวัด ขณะนั้นเป็นเดือนกรกฎาคมใกล้เข้าพรรษาคณะศรัทธาในสมัยนั้นท่านพระครูกิตติวัฒนสุนทรได้บันทึกไว้ในหนังสือประวัติเท่าที่จำได้ที่ไปอาราธนานิมนต์ท่านมารักษาการ มีพ่อมูล ใจธิมา- พ่อน้อยมา ไชยอุประ- พ่อคำ ใจสาร- พ่อหนานอ้าย ปันจันทร์- พ่อน้อยสิงห์ วงค์วันดี- พ่อเรือน ชัยมงคล- พ่อจันทร์ คำภีโร- พ่อทา ตาน้อย- พ่อบุญ พิชัยหนัก- พ่อจันทร์ แปงใจ- พ่อหลวงใจ๋ โมจมสิน- พ่อน้อยยอด ไชยกิ๋วแล และอีกหลายคนจำไม่ได้

สาธารณูปการ

พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้เริ่มก่อสร้างกุฏิขึ้นมาหลังหนึ่ง โดยมีคณะผ้าป่านำโดย คุณสมชาย จิตตะเทวา คุณพ่อหล่อ ศิริการ-คุณศิริ สติมานนท์-คุณมงคล สติมานนท์ จาก ก.ท.ม. พร้อมด้วย คณะศรัทธา บ้านห้วยน้ำขาว ร่วมกันสร้างแบบครึ่งตึก ครึ่งไม้จนเสร็จ ฉลองในปี พ.ศ. ๒๕๒๑

พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้เป็นประธานสร้างศาลาพระนเรศวรโยมีคุณพ่อหล่อ ศิริการ สร้างถวาย

พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้เป็นประธานสร้างศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียนภายในวัด

พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้เป็นประธานสร้างศาลาการเปรียญศิริมงคล ขึ้นอีกหนึ่งหลังทางด้านใต้ของวัด โดยคณะผ้าป่านำโดยคุณมงคล สติมานนท์ – คุณศิริ สติมานนท์ พร้อมคณะ จาก ก.ท.ม. ฉลองใน พ.ศ.๒๕๓๔ สิ้นทุนทรัพย์ ๑,๐๐๐,๙๘๙ บาท ทั้งสามรายการฉลองในปี ๒๕๒๘

พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้เป็นประธานสร้างหอระฆัง โดยคณะผ้าป่าจาก โรงงานยาสูบ ก.ท.ม.สร้างถวาย

พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้เป็นประธานในการสร้างวิหารแทนวิหารเก่า โดยมีคณะกฐินผ้าป่ามาช่วยกันสร้างมีกฐินของพ่อหล่อ แม่ประภาศรี ศิริการ จ.จันทบุรี –คุณสมชาย จิตตะเทวา- คุณประหยัด เที่ยงแท้-คุณพ่อเจริญ-คุณแม่เซียมเฮียง สติมานนท์-คุณยายเหมียวลั้ง แซ่ตั้ง-คุณแม่สุทิน ชมสินทรัพย์-คุณนิรัญ ชมสินทรัพย์-คุณจำลอง ชมสินทรัพย์-คุณป้าบุญมี นนทจิต-คุณลุงสอน คุณป้าอรุณ เถื่อนคุ้มภัย-คุณธนา-คุณนิจ เอกจิตต์ –คุณพ่อทอง

เมืองงาว คุณสาย จิตตะเทวา – คุณวราภรณ์ กีรเกียรติ - คุณสุรีย์ กรอบบาง – พนักงานโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลังจาก ก.ท.ม.คณะผ้าป่าชาวบ้านทุ่งหลุก - คณะศรัทธาบ้านห้วยน้ำขาว-บ้านแสนคำ-บ้านหล่ายห้วย (แพะประ ทาน) บ้านทุ่งบุรี และประชาชนทั่วไปช่วยกันสร้างจนแล้วเสร็จ สิ้นทุนทรัพย์ ๓,๓๓๓,๘๙๐ บาท ฉลองในปี พ.ศ. ๒๕๓๙

พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้เป็นประธานสร้างซุ้มประตูและสร้างกำแพงล้อมวัดและล้อมโรงเรียน โดยมีคณะผ้าป่าและกฐินของคุณมงคล สติมานนท์ –คุณทอง เมืองงาว – คุณแม่สุทิน ชมสินทรัพย์ พร้อมทั้งคณะจาก ก.ท.ม. ร่วมกับชาวบ้านห้วยน้ำขาว สิ้นทุนทรัพย์ ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท ฉลองปี ๒๕๔๘

พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้เป็นประธานสร้างกุฏิแบบสองชั้น โดยคณะผ้าของพ่อเกียรติชัย คุณสงวน คุณวนิดา ฑีฆะเสถียร ก.ท.ม. และชาวบ้านห้วยน้ำขาว

พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้เป็นประธานสร้างพระธาตุดวงดี โดยได้รับความอุปถัมภ์จากคุณแม่สุทิน ชมสินทรัพย์และครอบครัวพร้อมด้วยคณะกฐินพ่อทอง เมืองงาว ก.ทม.และเชียงใหม่ทั้งสองรายการหลังสร้างยังไม่ทันเสร็จท่านก็ได้มรณะภาพไปก่อน คณะศรัทธาวัดบ้านถ้ำและศรัทธาทั่วไปช่วยกันสร้างให้ท่านจนเสร็จเพื่อไม่ให้วิญญาณของท่านต้องเป็นห่วงและทำบุญฉลองปอยหลวงให้ท่านเมื่อวันที่ ๙ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา

ศึกษาสงเคราะห์

ท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาวได้มอบทุนการศึกษาและอาหารกลางวันแก่เด็กเรียนเป็นจำนวนเงินนับแสนกว่าบาทและมอบทุนการศึกษาสอบบาลีของภิกษุสามเณรทุกปีที่ทางจังหวัดขอมา

สาธารณะสงเคราะห์

ได้เป็นประธานสร้างรั้วโรงเรียนและปรับปรุงห้องเรียนให้กับโรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาว

วารสุดท้าย

หลังจากที่ท่านได้กลับจากไปหาโยมที่กรุงเทพฯมาถึงวัดท่านมีอาการผิดปกติในตาท่านเหลืองซีด คณะลูกศิษย์จึงได้นำตัวท่านไปตรวจที่โรงพยาบาลสันป่าตอง จากนั้นทางโรงพยาบาลจึงส่งท่านไปรักษาที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่หมอบอกแก่ลูกศิษย์ว่าหลวงพ่อป่วยเป็นโรคมะเร็งตับขั้นสุดท้ายคณะศรัทธาเมื่อรู้ว่าท่านป่วยเป็นมะเร็งทุกคนตกใจบางคนก็ร้องให้ ด้วยความเอ็นดูสงสารท่านมีอาการเหนื่อยต้องใช้ออกซิเจนช่วยตลอด ๒๔ ชั่วโมงมีเท้าบวมท้องพองเหมือนคนท้อง ท่านจะนอนได้ไม่นานก็ต้องเปลี่ยนท่าบางครั้งก็นั่งหลับเนื่องจากแน่นหน้าท้องฉันข้าวได้นิดหน่อยฉันแต่โจ๊กทุกวัน ลูกศิษย์ต้องพยุงตัวเวลาจะนอนจะนั่งการรักษามีแต่ทรงกับทรุด ได้เดือนกว่าจนในที่สุดท่านก็ไม่สามารถทนสู้กับโรคร้ายนี้ได้จนถึงวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๕ เวลา ๒๐.๓๘ ท่านก็ได้ถึงแก่มรณะภาพไปด้วยอาการสงบคณะศรัทธาเมื่อรู้ข่าวการเสียชีวิตท่านพระครูทุกคนเสียใจมาก

และอาลัยท่านเป็นอย่างยิ่ง รวมสิริอายุ ๖๖ ปี พรรษา ๔๕ ขอความดีทั้งหมดที่พระครูได้กระทำไว้เมื่อมีชีวิตได้นำดวงวิญญาณของท่านได้ไปสู่ที่ดีที่ประเสริฐ สรวงสวรรค์ชั้นวิมานด้วยเทอญ.

พระครูปิยะสีลวิเชียร เรียบเรียงพิมพ์

ขาดตกบกพร่องประการใดขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

คำไว้อาลัย

หน่วยไม้นัก　　　　หนักกิ่ง
ความรู้ยิ่ง　　　　หนักตัว

การศึกษาเรื่องความตายในพระพุทธศาสนาแล้ว ได้ชื่อว่าพิจารณามรณัสสติคือความตายอันจะมาถึงตนเสมอและมีประโยชน์ที่จะรีบสร้างคุณงามความดีของตนให้มากขึ้น เพราะอาศัยความไม่ประมาทแม้ปัจฉิมโอวาทก็มีความเตือนให้พุทธบริษัทว่าสังขารทั้งหลายทั้งปวงเมื่อมันเกิดขึ้นแล้ว ก็เสื่อมไปเป็นธรรมดา ฉะนั้นท่านทั้งหลายจงยังประโยชน์ของตนและประโยชน์ของผู้อื่นให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท เมื่อเรารับทราบความจริงอย่างนี้แล้ว ย่อมทำให้คลายจาก โลภะ โทสะ โมหะ มีสติมั่นคงไม่มัวเมาประมาทต่อชีวิต รีบประกอบกิจที่ควรกระทำ อันจะพึงเป็นประโยชน์ทำให้เป็นคนกล้าหาญ ทั้งจะเตรียมตัวได้โดยเรียบร้อยแต่ถ้านึกถึงความตายของคนที่เรารักเช่น บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ สามีภรรยา บุตรธิดา ย่อมเกิดความเศร้าใจอย่างนี้เป็นต้น แต่นึกถึงความตายของคนที่เราเกลียดชัง เช่น ศัตรูหมู่อริ ย่อมเกิดความยินดี นึกถึงความตายของคนที่เราไม่รู้จัก ย่อมไม่เกิดความสลดใจรู้สึกเฉยๆ ถ้านึกถึงความตายอันจะมาถึงตัว ย่อมเกิดความกลัวเหมือนคนขี้ขลาดตาขาวเห็นเพชฌฆาตแกว่งดาบ ฉะนั้นความตายเป็นมิตรสหายของคนและสัตว์ทุกถ้วนหน้า เราทั้งหลายควรต้อนรับความตาย คือ รีบสร้างความดี ทางกาย วาจา และใจ ตามหลักในพระพุทธศาสนาสอนให้คนละความชั่วทั้งหมดเสีย แล้วเพียรประกอบความดีและชำระจิตใจให้ผ่องแผ้วสำเร็จทุกอย่างด้วย กาย วาจา และใจ

พระครูกิตติวัฒนสุนทรเป็นพระผู้ที่เสียสละทั้งกำลังกายและกำลังทรัพย์ มีลูกศิษย์เป็นจำนวนมาก และเป็นที่พึ่งของมวลศิษย์ตลอดจนศรัทธาประชาชนทั่วไป ท่านจากพวกเราไป อย่างไม่มีวันกลับคืนมาให้เห็นดังภาพเดิมอีกต่อไป คงเหลือไว้แต่การงานวัตถุก่อสร้างและปฏิปทาอันอ่อนโยนนุ่มนวลสุภาพเรียบร้อยและโอวาท ความซื่อสัตย์สุจริตธรรมที่ท่านได้บำเพ็ญปฏิบัติเป็นตัวอย่างไว้เท่านั้น พวกเราพร้อมกันตั้งสัจจะอธิษฐานร่วมกันขออุทิศให้ท่าน ขอดวงวิญญาณของท่าน จงได้รับรู้และอนุโมทนาให้สำเร็จเป็นอิฏฐิวิบุญมนูญผลสุขสมบัติโดยฐานะนิยมสมด้วยอุทิศเจตนาในปรโลกด้วยเทอญ.

พระครูสุนทรธรรมานุโยค
เจ้าคณะอำเภอดอยหล่อ
ผู้จัดการโรงเรียนวัดโขงขาววิทยา
เจ้าอาวาสวัดโขงขาว
ต.สองแคว อ.ดอยหล่อ จ.เชียงใหม่

กิตติวัฒนสุนทรนุสรณ์

ท่านพระครูกิตติวัฒนสุนทร (ดวงดี สุนฺทโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดบ้านถ้ำ อดีตเจ้าคณะตำบลยางคราม เป็นพระเถระที่มีพรรษายุกาลรูปหนึ่งของอำเภอดอยหล่อ เป็นที่เคารพศรัทธานับถือของพระภิกษุสงฆ์ สามเณร ศิษยานุศิษย์ และศรัทธาประชาชนทั้งใกล้ ไกล เพราะว่าท่านเป็นผู้มีอัธยาศัยไมตรีเป็นกันเองกับคนทุกระดับชั้น ไม่ถือเนื้อถือตัว เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยมีสังคหธรรมทั้งสี่ประการ เป็นที่ตั้งคือ

๑. ทาน การสงเคราะห์ผู้ที่ควรสงเคราะห์
๒. ปิยวาจา พูดจาไพเราะน่าฟัง
๓. อัตถจริยา ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น
๔. สมานัตตตา วางตนเสมอกับทุกชนชั้น

ด้วยคุณธรรมที่ท่านได้ประพฤติปฏิบัติอยู่เสมอๆ นั้น จึงเป็นที่เคารพนับถือของชนทุกชั้นทุกเพศทุกวัย เมื่อท่านมรณภาพจากไปจึงยังความอาลัยคิดถึงท่านเป็นอันมาก แต่ด้วยสัจจะธรรมแห่งธรรมชาติที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้นำมาตรัสสอนเหล่าพุทธศาสนิกชนเราทั้งหลาย จึงยังสติให้เกิดขึ้นกับศิษยานุศิษย์ และศรัทธาประชาชนที่เคารพนับถือในตัวท่าน ให้ไม่ประมาท ในการนี้จึงได้กระทำบำเพ็ญบุญกุศลให้บังเกิดขึ้นมาโดยตลอด เพื่ออุทิศถวายแด่ท่านโดยเฉพาะ ถือว่าได้ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ที่ว่า “เปตานํ ทกฺขิณํ ทชฺชา ปุพฺเพ กตมนุสฺสรํ” แปลความว่า “เมื่อหวนระลึกถึงคุณงามความดีของผู้ล่วงลับไปแล้ว พึงบำเพ็ญกุศลทักษิณาอุทิศเพื่อผู้ล่วงลับไปแล้วนั้น”

ขออำนาจบุญกุศลที่ท่านพระครูกิตติวัฒนสุนทร ได้กระทำบำเพ็ญสั่งสมมาตลอดชีวิตของท่านส่วนหนึ่ง และคณะสงฆ์ ศิษยานุศิษย์ ศรัทธาประชาชนทั้งหลายได้ร่วมกันกระทำอุทิศถวาย อีกส่วนหนึ่งจงเป็นพลวะปัจจัย หนุนนำเสริมส่งให้ดวงวิญญาณของท่าน จงเสวยอัตถวิบูลย์ผลในสัมปรายภพ อันมีนิพพานเป็นที่สุด ด้วยเทอญ

(พระครูสาธุกิจจานันท์)

รองเจ้าคณะอำเภอดอยหล่อ

เจ้าอาวาสวัดพระธาตุดอยน้อย

อนิจจัง อนิจจาติ สังขารทั้งหลายไม่เที่ยง

ท่านพระครูกิตติวัฒนสุนทร (ตุ๊ลุงดี สุนฺทโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดบ้านถ้ำ (ห้วยน้ำขาว) อดีตเจ้าคณะตำบลยางคราม ท่านเป็นพระสงฆ์อีกรูปหนึ่งที่คณะศรัทธาประชาชนให้ความเคารพนับถือท่าน ตลอดจนพระภิกษุสามเณรทั้งในตำบลยางครามและตำบลใกล้เคียง และท่านก็เป็นสหธรรมกับอีกหลายรูปด้วยกัน

เพราะว่าท่านเป็นพระสงฆ์ที่นำเอาหลักธรรม พรหมวิหารสี่ คือมีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา มาโดยตลอด คือท่านมีความเมตตาสงสารต่อลูกศิษย์ลูกหา ไม่ว่าจะเป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ เมื่อเข้ามาหาท่านแล้วท่านมีแต่เมตตาให้ตลอด ท่านมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ได้ดีมาก ท่านจะให้ความรักความเอ็นดูกับศรัทธาสาธุชน ทุกๆคนไม่ว่าจะเป็นพระภิกษุสามเณรก็ตามท่านจะให้ความรัก ความเอ็นดูกับทุกคนที่มาปรึกษาท่าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องงาน

บัดนี้ กฎแห่งธรรมชาติที่ทุกคนจะต้องพบ จะต้องเจอ ได้มาถึงความแตกดับของท่าน (ตุ๊ลุงดี) แล้ว ไม่มีใครหลีกได้พ้น เหลือแต่คุณงามความดีเท่านั้น ที่ท่านได้สั่งสมเอาไว้ ฝากไว้ในความทรงจำของทุกคน เหลือแต่คำสั่งสอนเท่านั้นที่ท่านฝากเอาไว้

เพราะฉะนั้นคนเราทุกคนไม่ว่าจะเป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ จงอย่าประมาท จงหมั่นทำคุณงามความดีเอาไว้เถิด ตราบใดที่วังวนชีวิต กฎแห่งธรรมชาติยังมาไม่ถึง

ฉากชีวิตสุดท้ายหมายกำหนด ไปตามธรรมชาติ ที่ยิ่งใหญ่
เหลือแต่รอยความดีฝากเอาไว้ จงหมั่นได้ทำบุญหนุนนำตน

พระครูสุคนธ์บุญญากร
เจ้าคณะตำบลสันติสุข/เจ้าอาวาสวัดคันธาวาส (ทุ่งปุย)
ต.สันติสุข อ.ดอยหล่อ จ.เชียงใหม่

กฎแห่งก๋รรม นำทางชีวิตเป๋นอันป่นปี๊ตีนัง สังขารนี่และบ่เป๋นสัจจั๋ง
กฎแห่งกั๋มมังมันมาจะอี้ บ่มีไผ ไหนหลบได้หลีกลี้
มันมาต๋ามก๋รรมต๋ามเวร สังขาระธรรม
นำจี้หื้อเป๋น ต๋ามก๋รรมต๋ามเวร จ่างมันเต๊อะเจ้า

อาลัยพระครูกิตติวัฒนสุนทร
อดีตเจ้าคณะตำบลยางคราม

ท่านพระครูกิตติวัฒนสุนทรเป็นพระเถระที่กระผมได้เคารพนับถือท่านที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเป็นที่น่าเลื่อมใสของลูกศิษย์ลูกหาและพระภิกษุสามเณร ตลอดถึงศรัทธาญาติโยมทั้งหลายท่านเป็นผู้มีเมตตาต่อพระภิกษุสามเณรมิได้ขาด และก็ได้ปฏิบัติธรรมเสมอมาและได้ละสังขารไปอย่างไม่มีวันกลับมา สังขารไม่เที่ยงแท้แน่นอน ไม่ว่าหนุ่มหรือแก่ย่อมไปตามการเวลาของมัน ฉะนั้นเราทั้งหลายจงหันหน้าเข้าหาธรรมะ เพื่อให้จิตใจเราสงบสบายคลายทุกข์ร้อน แล้วจะได้ละ โลภ โกรธ หลง เพื่อตัดกิเลสตัณหา สังขารล้วนแต่ไม่จีรังยั่งยืน ย่อมเสื่อมไปเป็นธรรมดา ดังนี้ให้มีสติปัญญาตั้งมั่น อยู่ในความไม่ประมาท คิดดี ทำดี พูดดี จะได้มีความสุข สบายกาย ใจ ทุกเมื่อดังคำที่กล่าวเอาไว้

พฤษภาภาสร อีกกุญชรอันปลดปลง
โททนเสน่ห์คง สำคัญหมายในกายมี
นรชาติวางวาย มลายสิ้นทั้งอินทรีย์
สถิตทั่วแต่ชั่วดี ประดับไว้ในโลกา

อันความดี มีความสัตย์ สมบัติแท้
ถึงตัวแก่ กายดับ ไม่ลับหาย
จะสถิต ติดแน่น แทนร่างกาย
ถึงตัวตาย ชื่อยังอยู่ เชิดชูเอย

ด้วยคุณงามความดีของท่านพระครูกิตติวัฒนสุนทร ที่ได้อุทิศตนบวชในพระพุทธศาสนาได้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามหลักธรรมวินัยคำสั่งสอนของพระบรมศาสดาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ขอให้ดวงจิตของท่านพระครูจงไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเทอญ

พระครูวิภาตวรคุณ

เจ้าคณะตำบลดอยหล่อ เขต ๑

เจ้าอาวาสวัดอรัญญวาส

คำไว้อาลัย

การเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องปกติธรรมดาของทุกชีวิตเป็นกฎเกณฑ์ของธรรมชาติแท้ๆคือ การเกิดขึ้นตั้งอยู่และดับไป ตามหลักของพระไตรลักษณ์คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เป็นสิ่งที่มนุษย์เราจะกำหนดรู้ไม่ได้ว่าจะมาถึงเมื่อไหร่ เวลาใด สถานที่ใด ด้วยโรคอะไร ดังมีพระบาลีรับรองไว้ว่า

ชีวิตํ พฺยาธิ กาโล จ เทหนิกฺเขปนํ คติ

ปญฺเจเต ชีวโลกสฺมึ อนิมิตฺตา น นายเรฯ

ชีวิต ความเป็นอยู่ ๑ พยาธิ ความเจ็บไข้ได้ป่วย ๑ กาละ เวลาที่เราจากโลกนี้ไป ๑ เทหนิเขปนะ สถานเราตาย ๑ คติ หลังจากเราตายแล้วไปไหน ๑ ทั้ง ๕ ประการนี้ กำหนดไม่ได้เพราะไม่มีเครื่องหมายบอกให้รู้ล่วงหน้า ท่านพระครูกิตติวัฒนสุนทร ก็ตกอยู่ในหลักธรรมความจริงอันนี้เช่นกันไม่สามารถหลีกหนีได้ การละสังขารจากไปอย่างไม่มีวันกลับของท่านครั้งนี้ถึงแม้จะเป็นเรื่องปกติธรรมชาติของทุกชีวิตก็ตามแต่ก็นำความเสียดายอาลัยรักมาสู่คณะสงฆ์ที่มีความคุ้นเคย ศิษยานุศิษย์ ญาติมิตร ที่มีความเคารพนับถือในท่านทุกคน เมื่อครั้งท่านยังมีชีวิตอยู่นั้นท่านได้สร้างคุณูปการต่อพระพุทธศาสนาและคณะสงฆ์ในอำเภอดอยหล่อ และคณะสงฆ์ตำบลยางครามเป็นอย่างมาก ท่านได้เผยแผ่พระศาสนาแก่ศรัทธาสาธุชนและยังสร้างเสนาสนะหลายอย่างภายในวัดของท่าน การจากไปของท่านพระครูกิตติวัฒนสุนทรนั้นจึงเป็นการสูญเสียทรัพยากรบุคคลที่สำคัญต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอีกท่านหนึ่ง เหลือไว้แต่ผลงานซึ่งถือเป็น “อนุสรณ์ความดี” ให้คณะสงฆ์ที่มีความคุ้นเคย ศิษยานุศิษย์ ญาติมิตร ระลึกถึงและเป็นแนวปฏิบัติสืบไป ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและบุญกุศล

จริยาสัมมาปฏิบัติที่พระครูกิตติวัฒนสุนทร ได้บำเพ็ญมาแล้วที่คณะสงฆ์ ศิษยานุศิษย์ ญาติมิตร ท่านที่เคารพนับถือได้อุทิศถวายเจาะจงส่งไปให้ จงมารวมเป็นตบะ เป็นพลวปัจจัยหนุนนำตามส่งให้ดวงวิญญาณของท่าน พระครูกิตติวัฒนสุนทรไปสู่สุคติสัมปรายภพ ตามคติวิสัยของท่านด้วยเทอญ.

พระครูปัญญาพิสุทธิ์
(จรัญ กิตฺติปญฺโญ)
เจ้าอาวาสวัดทุ่งท้อ เจ้าคณะตำบลสองแคว
เลขานุการเจ้าคณะอำเภอดอยหล่อ
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโขงขาววิทยา

คำไว้อาลัย

ธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ สลายแยก
สังขารแตก ล่วงลับคือ ดับขันธ์
เกิดแล้วดับ ตามนิยาม กรรม
ขอท่าน "พระครูกิตติวัฒนสุนทร"
เปลือกตาหลับ ประสพภพ ดื่มด่ำ
บุญความดี กุศล ผลน้อมนำ
กายทิพย์ย่ำ แดนสรวง ล่วงนิพพานฯ...

ขอแสดงความไว้อาลัยมาด้วยความเคารพอย่างสูง

พระครูปิยกิจปรีชา
เจ้าอาวาสวัดฟ้าหลั่ง
เจ้าคณะตำบลดอยหล่อ เขต ๒

คำไว้อาลัย

ขอกราบถวายความเคารพแด่ดวงวิญญาณ พระครูกิตติวัฒนสุนทร (ดวงดี สุนฺทโร) กราบถวายความเคารพพระมหาเถระ พระอนุเถระ พระมัชฌิมเถระ ทุกรูป ขอเจริญพรสาธุชนคนดีทุกท่าน

กระผม/อาตมภาพ พระครูสถาพรพัฒนรังษี เจ้าอาวาส วัดใหม่พัฒนา เจ้าคณะตำบลยางคราม ขอแสดงความเสียใจอย่างยิ่ง ในการจากไปของพระครูกิตติวัฒนสุนทร ต่อญาติพี่น้อง ต่อคณะศรัทธา วัดบ้านถ้ำ และศิษยานุศิษย์ทุกๆท่าน ที่วันนี้เราท่านทั้งหลายได้สูญเสีย พระเถระที่เป็นที่เคารพรักและนับถืออย่างยิ่งไป จะหาคำพูดใดมากล่าวถึง คุณงามความดีของท่านแล้ว คงยากเกินที่จะอธิบายได้หมด เพราะว่าทุก คนล้วนได้รู้ ได้เห็น และได้สัมผัส คือ ได้พูด ได้คุยและที่สำคัญคือทุกคนจะ ได้รับเมตตาจากท่านด้วยดีเสมอมา ในคราที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ กระผม/ อาตมภาพ ก็เช่นกัน จะได้รับความเมตตา ส่งเสริม แนะนำสั่งสอน ในการ ปฏิบัติหน้าที่รองรับสนองงาน ด้านการปกครองคณะสงฆ์ภายในตำบลด้วย ดีตลอดมา จนถึงคราเมื่อท่านได้สิ้นลม...

ในโอกาส วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๘ นี้ จะเป็นโอกาสสุดท้าย ที่เราท่านทั้งหลาย จะได้ร่วมกันแสดงออกถึงความกตัญญู สำนึกในคุณงาม ความดีของท่าน จึงขอให้ท่านทั้งหลายจงร่วมกันรวมพลังจิตพลังบุญบารมี ที่ท่านทั้งหลายกระทำแล้วน้อมส่งดวงวิญญาณของพระครูกิตติวัฒนสุนทร (ดวงดี สุนฺทโร) ให้ได้ไปสู่สถานอันประเสริฐสืบไป.

อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา วาจาสัตย์
พระโพธิสัตย์ทรงแสดง แถลงไว้
ไม่วันนี้ ก็วันหน้า หรือไม่ ก็คลาใด
ทุกคนต้อง ล้วนเป็นไป ตามวาจา.

ด้วยความอาลัยยิ่ง

พระครูสถาพรพัฒนรังษี

เจ้าอาวาสวัดใหม่พัฒนา เจ้าคณะตำบลยางคราม

แด่ท่านอาจารย์ ตุ๊ลุงดวงดี ที่ความเคารพนับถือ

กระผมข้าพเจ้าพระครูปิยสีลวิเชียร ปัจจุบันเจ้าอาวาสวัดป่าลาน ขออนุญาตเล่าเรื่องในอดีตเมื่อ ๓๑ ปีที่ผ่านมา หลังจากบวชเณร พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่วัดสบแจ่ม ต.บ้านแปะ อ.จอมทอง ได้๑ พรรษาก็ได้ย้ายมาอยู่ที่วัดบ้านถ้ำ ซึ่งเป็นบ้านเกิดได้ฝากตัวเป็นศิษย์รับใช้ท่านตอนนั้นข้าพเจ้ายังเป็นเณรน้อย อายุเพียง ๑๓ ปีท่านพระครูกิตติวัฒนสุนทร หรือที่ชาวบ้านพากันเรียกว่า ตุ๊ลุงดี ตอนนั้นท่านอายุ ๒๙ ปีตำแหน่งยศเป็นพระอธิการดวงดี ฉายา สุนทโร ยังเป็นพระหนุ่มไฟแรงสมัยนั้นไฟฟ้าน้ำประปายังไม่มี ใช้ข้าพเจ้ารับหน้าที่หาบน้ำจากบ่อน้ำข้างล่างขึ้นตลิ่งมาให้ท่านอาบทุกวัน พออายุอย่างเข้า ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ สมควรที่จะอุปสมบทท่านก็เป็นธุระจัดการให้โดยรับใช้ท่านจนถึง พ.ศ. ๒๕๒๙ ทางวัดป่าลานขาดเจ้าอาวาสทางศรัทธาวัดป่าลานจึงมาขอนิมนต์ข้าพเจ้าไปเป็นเจ้าอาวาสท่านก็อนุญาตเพื่อไปช่วยกันเผยแผ่พระศาสนา แต่ข้าพเจ้าก็ไปมาหาสู่ท่านตามปกติทางวัดบ้านถ้ำมีงานท่านก็เรียกมาช่วยงานอยู่เสมอ ด้านอุปนิสัยท่านอาจารย์เป็นคนชอบทำบุญไม่ตระหนี่ถี่เหนียวใจคอกว้างขวางพูดเล่นบ้างจริงบ้างพูดจาไพเราะจนเป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้าน นิสัยอีกอย่างที่เคยอยู่กับท่านเป็นชอบเปลี่ยนบรรยากาศโดยจะหมั่นย้ายต้นไม้ไว้ตรงมุมนั้นมุมนี้ไปเรื่อย ท่านชอบปลูกไม้ดอกไม้ประดับเป็นพระนักพัฒนาได้สร้างถาวรวัตถุภายในวัดเกือบจะเรียบร้อยเหลือเพียงพระธาตุเจดีย์ และกุฏิอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง ท่านก็มาละสังขารไปก่อน ด้านบริหารจัดการภายในวัดท่านอาจารย์จัดการเบ็ดเสร็จไม่ว่าการเงินทั้งรายรับรายจ่ายโดยคณะศรัทธาไว้วางใจมอบให้ท่านบริหารเอง และท่านก็หาเงินเองโดยอาศัยญาติโยมจากกรุงเทพเป็นส่วนมาก

วาระสุดท้าย

ท่านอาจารย์ได้เดินทางเข้ากรุงเทพฯไปหาโยมหลังทำธุรกิจเรียบร้อยก็กลับวัดบ้านถ้ำ ก็มีอาการผิดปกติ ลูกตาของท่านมีสีเหลืองซีดตัวก็ซีดคณะลูกศิษย์จึงได้นำตัวไปตรวจที่โรงพยาบาลสันป่าตอง ทางนายแพทย์โรงพยาบาลสันป่าตองบอกท่านเป็นนิ่วในถุงน้ำดี ให้ไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่เพื่อตรวจให้ละเอียดผลลบออกมาท่านอาจารย์ติดโรคมะเร็งตับขั้นสุดท้ายโดยมีอาการท้องพองเหมือนท้อง ๘-๙ เดือนน่าสงสารท่านมากการรักษามีแต่ทรงกับทรุดท่านมีความอดทนมากไม่เดือดไม่บ่นแท้ที่จริงแล้วท่านเจ็บปวดมากเวลาหลับต้องนั่งหลับเวลานอนมันแน่นหน้าท้องหมอต้องดูดเอาน้ำออก ค่อยสบายขึ้นหน่อยจนเวลาผ่านไปได้เดือนกว่าไม่กี่วัน ในที่สุดท่านก็ไม่สามารถทนต่อโรคร้ายที่คอยกินเลือดกินเนื้อท่านตลอดเวลาที่สุดท่านก็จากพวกเราจนได้โดยไม่มีวันกลับ ในค่ำคืนวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เวลา ๒๐ .๑๙ นาที รวมอายุ ๖๖ ปี พรรษา ๔๕ ปี ขอบุญกุศลบารมีที่ท่านอาจารย์ได้สร้างไว้เมื่อยังมีชีวิตอยู่และผลแห่งทักษิณานุปทานที่คณะศิษยานุศิษย์คณะศรัทธาได้น้อมบำเพ็ญถวายมาตั้งแต่ต้น จงได้รวมเป็นพลวปัจจัยสัมฤทธิ์อิฏฐวิบูลมนูญผลจงได้นำดวงวิญญาณของท่านพระครูกิตติวัฒนสุนทรหรือตุ๊ลุงดวงดี ไปสู่สรวงสวรรค์ชั้นวิมานด้วยเทอญ.

พระครูปิยสีลวิเชียร
ในนามคณะลูกศิษย์ทุกคน

ประวัติโดยละเอียดของ

วัดบ้านถ้ำ (บ้านห้วยน้ำขาว)

ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

วัดบ้านถ้ำ(ห้วยน้ำขาว) เลขที่ ๒๓๑ หมู่ที่ ๑ ต.ยางคราม อ.ดอยหล่อ จ.เชียงใหม่ ปัจจุบันสังกัดมหานิกาย มีเนื้อที่วัด ๑๔ ไร่ ๑งาน ๕๐ ตารางวา ตามคำบอกเล่ากันมาว่า เคยเป็นอารามตามภาษาของคนทางล้านนาถ้าเป็นภาษาไทยกลางเรียกว่า สำนักสงฆ์ ก่อนปี พ.ศ.๒๔๗๑ หรืออาจจะเป็นมาก่อนหน้านี้ประมาณ พ.ศ. ๒๔๖๘-๒๔๖๙ อยู่มาเป็นสำนักสงฆ์มาหลายปี ในแต่ละปี ก็จะมีพระภิกษุมาจำพรรษา ตามคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ได้มี (พระตุ้ย)และ พระคำตั๋น ปญฺโญหรือ(หลวงปู่ครูบาคำตั๋น ปญฺโญ)แต่เดิมท่านจำพรรษาอยู่ที่วัดศรีแดนเมือง ณ ปัจจุบันนี้ และท่านได้ย้ายมาจากวัดศรีแดนเมือง มาอยู่จำพรรษาที่พักสงฆ์ม่อนปู่อิน ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ถึงปัจจุบันนี้ ส่วนสองรูปที่กล่าวข้างต้นนั้นไม่ทราบฉายา และไม่ปรากฏชัดเจนว่ามาจำพรรษาเมื่อ พ.ศ. ไหน เพราะไม่ได้บันทึกไว้จึงหาข้อมูลที่ชัดเจนไม่ได้ ตามที่สืบค้นและสอบถามผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านคาดว่า วัดบ้านถ้ำ ได้ก่อตั้งขึ้นมามีอายุ โดยประมาณ ๘๖ กว่าปีมาแล้ว

วัดบ้านถ้ำและหมู่บ้านห้วยน้ำขาว เดิมชื่อบ้านเหล่าแต่ก่อนบ้านเหล่าหรือบ้านห้วยน้ำขาว มีหมู่บ้านตั้งอยู่ด้านล่าง ทางทิศเหนือของวัดตั้งอยู่สองฟากถนนทางทิศตะวันตก และบ้านทางฟากถนนทิศตะวันออก ณ ปัจจุบันนี้ก็เหลืออยู่แต่บ้านฟากถนนทางทิศตะวันตก และบ้านทางฟากถนนตะวันออก ก็ได้กลายเป็นทุ่งนาไปแล้ว ส่วนบริเวณวัดและหมู่บ้านที่ตั้งปัจจุบันนี้เมื่อแต่ก่อนเป็นป่าทึบ มีถ้ำอยู่ทางทิศตะวันออกของวัด

ส่วนทางทิศตะวันตก ก็มีห้วยล้อมกันเป็นเขตแดนระหว่าง ตำบลยางคราม กับตำบล ทุ่งปี้ อำเภอแม่วาง ลำห้วยสายนี้จึงเรียกกันว่าห้วยน้ำขาว และได้เปลี่ยนชื่อบ้านเหล่าเป็นหมู่บ้านห้วยน้ำขาวและวัดถ้ำห้วยน้ำขาว ส่วนชื่อเรียกกันว่าวัดบ้านถ้ำ ก็เพราะว่าเนื่องจากเขตเนื้อที่ของวัดมีถ้ำอยู่จึงเรียกว่าวัดบ้านถ้ำ มาจนถึงปัจจุบันหลังจากนั้นก็ได้ฟื้นฟูบูรณะขึ้นมาอีกครั้งในปี พ.ศ.๒๕๐๐ ก็เนื่องจากศรัทธาที่อยู่ในถิ่นนี้จะอยู่ห่างไกลจากวัดมากส่วนใหญ่เป็นศรัทธาวัดศรีแดนเมืองซึ่งอยู่ในทางทิศตะวันออกระยะทางประมาณ ๒-๓ กิโลเมตร ฉะนั้นผู้เฒ่าผู้แก่และศรัทธาจึงประชุมตกลงกันฟื้นฟูวัดบ้านถ้ำขึ้นมาอีกครั้ง แล้วอาราธนานิมนต์พระภิกษุ สามเณร วัดศรีแดนเมือง ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่มาจำพรรษาชั่วครั้งชั่วคราวผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมา มีชื่อดัง พระอุ่นเรือน พระดวงดี ได้นำสามเณรมาอยู่ด้วย ๗ วันจนครบรอบมีพระ ๑ รูปเณร ๓ รูปหมุนเวียนกันไปจนสิ้นสุดตลอดพรรษาใน ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เมื่อออกพรรษาแล้วศรัทธาก็ได้นิมนต์พระอยู่ต่อ แต่ก็ไม่มีพระรูปไหนอยู่ต่อ มีเพียงสามเณรรูปหนึ่งเท่านั้นที่เหลืออออยู่ ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ทางศรัทธานำโดย พ่อหนานดวงกิติปัญญา ซึ่งเดิมเป็น มัคคนายกของวัดศรีแดนเมือง ก็ได้มาเป็นผู้ประสานงานนำศรัทธาผู้เฒ่าผู้แก่ อารามถ้ำแห่งนี้จึงไปอาราธนานิมนต์ พระจันทร์ทิพย์ซึ่งก่อนนั้นอยู่จำพรรษาที่วัดศรีแดนเมือง ต่อจากนั้นมาทางคณะศรัทธาวัดท่าสาตำบลทุ่งสะโตกอำเภอสันป่าตองจังหวัดเชียงใหม่ ขอท่านไปจำพรรษาอยู่ที่วัดท่าสาได้หลายพรรษาแล้วส่วนทางพ่อหนานดวง กิติปัญญา ก็ได้นำคณะศรัทธาชาวห้วยน้ำขาวไปอาราธนานิมนต์ พระจันทร์ทิพย์ มาจากวัดท่าสามาเป็นเจ้าสำนักสงฆ์อารามถ้ำ เมื่อประมาณเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๑ พระจันทร์ทิพย์ได้มาอยู่อารามถ้ำแห่งนี้นานสองเดือนกว่าๆ ก็ได้นำสามเณร ตัน ปินตาที่ได้มาอยู่ก่อนนั้นตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๐พระจันทร์ทิพย์ก็ได้พาเณรรูปนี้มาอุปสมบท ณ ที่วัดเดิมคือวัดศรีแดนเมือง สามเณรตัน ปินตาบรรชาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ อุปสมบทเดือนพฤษภาคมปี พ.ศ. ๒๕๐๑ แล้วก็ได้

จำพรรษากับพระจันทร์ทิพย์จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๒ แต่อยู่ไม่ถึงวันเข้าพรรษา พระตันก็ได้ลาพระจันทร์ทิพย์กลับไปอยู่ที่วัดศรีแดนเมือง เมื่อเดือนเมษายน ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้เดินทางระหว่างอารามถ้ำไปวัดศรีแดนเมืองอยู่ระยะหนึ่ง และในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ พอออกพรรษาแล้วพระตัน สุจิธัมโม ก็ได้ลาสิกขาบทไป หลังจากพระตันออกจากอารามถ้ำไปไม่นานพระจันทร์ทิพย์ก็ได้ลาสิกขาบท ตามไปอีกหลังจากนั้นทางศรัทธาอารามถ้ำห้วยน้ำขาว ก็ได้ไปนิมนต์ พระคำปัน คำภิโร จากวัดศรีแดนเมืองไปจำพรรษาอยู่ที่วัดศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง ลำพูน คณะศรัทธาก็ไปนิมนต์มาอยู่ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ – ๒๕๐๕ แล้วพระคำปันก็ได้ลาไปอยู่วัดศรีแดนเมืองแล้วลาสิกขาบทไป ต่อจากนั้น ศรัทธาผู้เฒ่าผู้แก่ ก็ได้ไปนิมนต์พระคำตั๋น ไม่ทราบฉายามาจาก วัดมะกับตองหลวง ตำบลทุ่งปี้ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๐๗ พระคำตั๋น ก็ได้จำพรรษาไม่นาน จึงได้บอกศรัทธาตกแต่งยัง เครื่องอัฏฐบริขารพร้อมแล้วก็ได้เอาเณรบุญตัน ใจมาคำ ไปอุปสมบท ณ วัดพัทธสีมาวัดศรีแดนเมือง พระคำตั๋น อยู่จำพรรษา มาจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๓ แล้วก็ได้ย้ายไปอยู่วัดมะกับตอง ตำบลทุ่งปี้เพราะไม่สบายส่วน พระตันก็ลาสิกขาไป หลังจากนั้นผู้เฒ่าผู้แก่บ้านห้วยน้ำขาวก็ได้ประชุม ปรึกษาหารือกันได้ตกลงเป็นเอกฉันท์แล้ว จึงพากันไปอาราธนานิมนต์ พระดวงดี สุนทโร มาจากวัดศรีรัตนาราม(ทุ่งหลุก) ตำบลท่าวังพร้าว อำเภอ สันป่าตอง ท่านมาอยู่จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๓ กรมการศาสนาก็ได้อนุญาตตั้ง ชื่ออารามแห่งนี้เป็นวัดบ้านถ้ำ(ห้วยน้ำขาว) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยมีท่าน พระครูวรวุฒิคุณ หลวงปู่ครูบาอิน อินโท เป็นเจ้าคณะตำบลยางคราม ในสมัยนั้น และท่านเจ้าคณะอำเภอจอมทอง ท่านพระครูวิมล ญาณมุนี หรือท่านพระธรรมสิทธาจารย์ วัดพระสิงห์ แล้วเรียกชื่อว่าวัดบ้านถ้ำ (ห้วยน้ำขาว)ตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบันนี้

ผู้เล่า พ่อหนานตัน ปินตา มัคนายก(ปู่จารย์)

ลำดับพิธีสมาทานเอาวัตรโสสานกรรม (การเข้ากรรม)

ลำดับแรก จะต้องมีการแผ้วถางทำความสะอาดป่าช้า สร้างกระท่อม (ตูบ) ให้เป็นที่พักพระสงฆ์แต่ละรูป ที่ได้นิมนต์มาแต่หัววัดและสร้างปรำ (ผามเปียง) ไว้เป็นที่ประชุมสงฆ์ และทำศาสนพิธีและไหว้พระสวดมนต์ สมาทานเอาวัตรของพระสงฆ์ เป็นสถานที่ที่ญาติโยมมาทำบุญตักบาตรและทำบุญอื่น ๆ

ส่วนที่ ที่มีตูบหรือกระท่อมเป็นที่เรียก วัตรโสสา จะได้แยกเป็นเขตเป็นสัดส่วน ห้ามผู้หญิงเข้าใกล้ส่วนที่เป็นส่วนของพระสงฆ์ปฏิบัติกิจกับศรัทธาญาติโยมและเป็นที่จำวัตรของพระภิกษุสงฆ์ สามเณร ให้มีฝ้ายสายสิญจน์ล้อมเขตวัตร (ที่พักของสงฆ์) ๙ เส้น

ส่วนที่เป็นเชิงตะกอน ที่เผาศพหรือหลุมฝังศพ ให้ทำราชวัตรให้พอนอนได้หรือเดินรอบได้สะดวกแล้วให้มีฝ้ายขาว ๑๐ เส้น แวดล้อมไว้บริเวณที่ทำราชวัตร (หลุมฝังศพ)

ให้จัดเตรียมบอกน้ำหยาดตามจำนวนของพระภิกษุสามเณรและให้เตรียมที่นั่งภาวนา โดยใช้ฟาง(เฟือง) มามัดเป็นกำ และนำมาต่อเป็นแพไว้รองนั่งในการเจริญภาวนา วิปัสสนากรรมฐาน ของพระภิกษุสามเณร

เมื่อจัดเตรียมสถานที่ ดังกล่าวนี้แล้วให้จัดเตรียมหอของพระอุปคุต ทำเป็นมณฑปบริเวณป่าช้า มุมใดมุมหนึ่งตามที่เหมาะสมหลังคามุงผ้าขาวหรือใบตองตึงข้างในปูเสื่อ หมอนผา น้ำต้น ขันข้าว และหารูปพระอุปคุตใส่พานไว้ในมณฑปนั้น พื้นมณฑปนั้น หาหม้อใหม่ใส่น้ำไว้ขัดราชวัตรทั้งสี่ด้านยกมณฑปสูงพอ เพียงตา เพื่อสะดวกการปฏิบัติ

ถวายข้าวน้ำทุกๆ วัน หรือจะทำสูงก็ได้แต่จะลำบากในการถวายข้าวน้ำ

พอถึงก่อนงานหนึ่งวันให้ไปขออาราธนาพระมหาอุปคุตที่แม่น้ำใหญ่ มีพานใส่ดอกไม้ธูปเทียน น้ำขมิ้นส้มป่อย ผ้า ๑ ไตร บาตร ๑ ลูก จะเป็นตอนกลางวัน หรือตอนเย็นหรือตอนกลางคืนก็ได้ ประมาณ ๑ ทุ่มหรือ ๒ ทุ่ม จะเป็นการดี จะต้องแต่พระอุปคุตพอถึงฝั่งจุดธูป เทียน กล่าวคำอาราธนา จบแล้วให้ผู้ใด ผู้หนึ่งลงไปงมในน้ำได้ก้อนหินหรือก้อนอิฐ ๑ ก้อน สมมติเป็นพระอุปคุต ถ้าเสร็จงานแล้วก็เอาไปส่งไว้ที่เดิม ถ้าแห่มา ก็แห่ส่งเอามาอย่างไรก็เอาไปส่งอย่างนั้น พอไปถึงก็ถือไปอย่างเดิม

อุปกรณ์สิ่งของที่จะต้องเตรียมไว้มณฑปของพระอุปคุต

๑.	พานดอกไม้	
๒.	เทียน ๘ คู่ พร้อมด้วยข้าวตอกดอกไม้	
๓.	ขันหมาก	๑ ขัน
๔.	น้ำต้น	๑ ลูก
๕.	ผ้าไตร	๑ ไตร
๖.	ไม้เท้า	๑ อัน
๗.	พัด (วี)	๑ ด้าม
๘.	พานใส่ลูกไม้	๑ พาน
๙.	บาตร	๑ ลูก
๑๐.	หมอนผา (หมอนสามเหลี่ยม)	๑ ใบ
๑๑.	หม้อน้ำใหม่ (หม้อดิน) ใส่น้ำไว้	๑ ใบ
๑๒.	ขันโตกใส่โภชนะอาหาร	๑ ชิ้น

เมื่อจัดเตรียมสถานที่เรียบร้อยแล้ว ก็อาราธนาพระอุปคุตที่ข้างฝั่งแม่น้ำ คำโอกาสอาราธนาว่าดังนี้

พิธีกรรมและคำอัญเชิญพระมหาอุปคุต

ที่นี้จักกล่าวด้วยอันกระทำมังคะละกรรมทั้งหลายมีต้นว่าจักก่อยังพุทธรูปเจ้าและหล่อพระพุทธรูปและก่อเจดีย์ที่จุ๊(บรรจุ) ธาตุเจ้าก็ดี จักหื้อยังมหาทานมีต้นว่าอบรมสมโภชเบิกบายฉลองทำทานยังวัดวาอาราม(มี) ต้นว่าพระพุทธรูปเจ้า กุฎิ วิหาร โบสถ (อุโบสถ) และเข้าปริวาสกรรม (เข้าโสสากรรม) สีละโสธนะกรรม หื้อท่าน (หมายถึงพระมหาอุปคุต) มาห้ามเสียบาปมารทั้งหลายอย่าหื้อขุ่นมัวเป็นอันนานาต่างๆ แก่ศาสนาและของตานแก่เราแล มีแต่พระมหาอุปคุตองค์เดียวอาจแพ้ (ในล้านนาหมายถึงชนะ) มาร เหตุว่าพระพุทธเจ้าหากทำนายไว้หื้อรักษายังพระศาสนาห้าพันวัสสาแล หื้อแป๋ง (สร้าง) หอมณฑปหลังหนึ่งไว้ที่บไกล บใกล้แล้ว หื้อมีขันข้าวตอกดอกไม้ เทียน ๘ คู่ (พานดอกไม้) และขันหมาก น้ำต้น ผ้าเครื่องหลวง (ผ้าไตร) บาตร ไม้เท้าเหล็ก วี (พัด) ก้านหนึ่ง ขันใส่มูลมันลูกไม้อันดีงามแล้ว หื้อปูเสื่อสาด อาสนะไว้ในหอนั้นแล้ว หื้อโอกาสราธนาท่านมาอยู่สถิตสำราญอยู่ที่นั้นแล้ว หื้อโอกาสขอพรจิ่ม (กับ)ท่านว่าดังนี้

สังโฆวิสุทโธ วรทักขิเณยโย สันตินทริโย สัพพะมะลัปปหิโน คุเณหิเนเกหิ สมิทธิปัตโต อะนาสะโว ตังปันนามามิ สังโฆติโย ชะโนโลหะมะยังปาสาเทโย ชีวิโต วะทักขิณสาครมัชเฌ อุปคุตโต๋ ถิโตนเมโย อุปคุตโตมหาเถโร อันว่าพระมหาอุปคุตเถรเจ้าต๋นได้อรหันตัง อันเป็นอรหันต๋าต๋นประเสริฐทักขิณสาคะระมัชเฌถิโต อันตั้งอยู่ท่ามกลางพื้นน้ำมหาสมุทร กัมโตโลหะปราสาทมะยัง ในประสาทอันแล้วด้วยทองแดง ติโยชนุพเพโธ อันสูงได้ ๓ โยชน์ วิชิโตจะตราบอันถึงนิพพาน โสอุปคุตโต อันว่าพระมหาอุปคุตเจ้าต๋นเป๋นอรหันตาต๋นประเสริฐนั้น นะเมมะวานะมามิ ผู้ข้าก็ไหว้ด้วยอันครบ ยำแยงกาลบัดนี้แล โอกาส (ว่า) ข้าแด่พระมหาอุปคุตเถรเจ้าต๋นประเสริฐ ต๋นคุณล้ำเลิศอรหันตาเจ้าย่อมมีอิทธิฤทธิ์อันองอาจ

อันพระพุทธเจ้าหากทำนายไว้หื้อรักษาศาสนาห้าพันพระวัสสา เพื่อบ่หื้อเป๋น อันตรายภัยแก่นรานะระฝูงคนมักบำเพ็ญบุญกิริยาอันยิ่งด้วยอิทธิฤทธิ์ แห่งเจ้ากูเตียนย่อม (เทียนย่อม ในที่นี้หมายถึง อาจจะ,ย่อมจะ) ผจญยังมาร ปักขะมาร หื้อขาดกลับหายบัดนี้ผู้ข้าทั้งหลายอันพระคณะสังฆะปุถุชนะ ทั้งหลายมวลหมู่อันตั้งอยู่รักษาในโขงชมพูทวีปนี้ หากเป็นจารีตประเวณีอัน พระศากยะมุนีโคดมบรมสัตถา หากตั้งศาสนาไว้ว่าหื้อคนทั้งหลายได้กระทำ บุญตามเจตนาแห่งต๋นชุบ้านชุเมืองเพื่อหื้อรุ่งเรืองในศาสนากูพระตถาคต ตราบเสี้ยง (สิ้น) ห้าพันพระวัสสาว่าฉันนี้แท้ดีหลีในกาลบัดนี้ผู้ข้ามวลหมู่ อันตั้งอยู่รักษายังพระกุศลนาบุญเสี้ยง (สิ้น) ชุตนชุองค์ชุผู้ชุคนน้อยใหญ่หญิง ชายแท้ดีหลี โอกาสะบัดนี้หมายมีมูลศรัทธาอันบังเกิดมูลเจตนาแต่เหง้า หมายมีมหาอารามาธิบดีเจ้าต๋นชื่อว่า....(ชื่อเจ้าอาวาส)...อันตั้งปฏิบัติบำเพ็ญ บุญในศาสนาอารามวัด...(ชื่อวัด)...ที่นี้เป๋นประธานก็บังเกิดด้วยบุพพภาค เจตนาศรัทธามักใคร่ปฏิสังขาณะ (ปฏิสังขรณ์) จักสร้างแป๋งอันใดก็ว่าอันนั้น เต๊อะ เข้าปริวาสกรรมสีลโสธนกรรมเถิงวันอันดียามมารอด คือว่าศักราชได้ ๒๕......ในวันพรุ่งนี้ก็พร้อมกับด้วยกันชุต๋นชุพระองค์ได้รำพึงคิดถึงพระอรหัน ตาเจ้าต๋นวิเศษ อันมีบุญญาธิคุณ กรุณาธิคุณ บริสุทธิคุณ ต๋นชื่อว่าอุปคุต ต๋นมีฤทธิ์องอาจก็จักได้ตั้งยังมณฑปปราสาทปูไว้ยังอาสนาอันประดับ ประดาเริงรอดหื้อเป็นที่ยั้งจอดอาศัย ผู้ข้าทั้งหลายก็ตั้งไว้มีทั้งเครื่องสะ มะณะบริขารคือว่าผ้า ๓ ผืนกับบาตร มีทั้งน้ำต้นและขันหมาก ไม้เท้าเหล็ก หากเป็นของสมควรเป๋นที่นิยมใจ๋เจตน์เพื่ออัญเชิญพระอรหันต๋าเจ้าต๋นวิเศษ มาเมตตาแท้ดีหลี ทีนี้ผู้ข้าทั้งหลายก็ได้พร้อมกันโขงขวายตกแต่งน้อมนำ มายังบุปผาราชาดวงดอกข้าวตอกพร้อมลำเทียน มาจำเนียรป๋าเป็งเต็มขัน เพื่อจักมาขอโอกาสราธนานิมันตนายังพระอรหันตาเจ้าวิเศษ อันทรงสมณะ เพศอันบริสุทธิ์ต๋นชื่ออุปคุตอันประเสริฐ ขอเจ้ากูจุ่งเกิดด้วยมหากรุณา

เอ็นดูขุณณายังพุทธศาสนาและผู้ข้าทั้งหลาย แล้วจุ่งเสด็จยาตรามาอำพัก (พิทักษ์) รักษายังผู้ข้าทั้งหลาย เพื่อขอหื้อพ้นเสียยังภัยอุบาทว์กังวลอันตรายนาๆ ต่างๆ อันจักมาบังเกิดหื้อเดือดเนื้อร้อนใจ ขอจุ่งหื้อระงับกลับหายไปชุเยื่อง(ทุกอย่าง)ชุประการนั้นแท้ดีหลี ขอเจ้ากูตนประเสริฐจุ่งจักมาห้ามเสียยังมารปักขะมาร อันจักผ่าสูนกลั้วเกล้า คือว่ามากระทำหื้อเป็นแดดร้อน ลมร้าย ไฟร้าย สัตว์ร้าย อันจักมาบังเกิดหื้อสะดุ้งตกใจเจ็บไข้หนาวก็ดี กระทำหื้อพร้าจับมีดบาด มีวิวาทผิดเถียงกัน บุบตีด้วยโกรธะมานะดั่งอั้นก็ดี ไฟไต้ลามก็ดี เหตุทั้งหลายฝูงย่อมเกิดมีด้วยมาร ปักขะมาร หากแต่งหื้อเป๋นเสี้ยง (สิ้น) และขอเจ้ากูต๋นวิเศษจุ่งจักมาห้ามเสียยังภัยเหตุการณ์ทั้งหลายฝูงนี้ หื้อระงับกลับหายไปเสี้ยง (สิ้น) ชุประการแด่เต๊อะ

มะยังภันเต อิมานิธุปะปุผาลาชา นิมันตะนานะกะถังอุปคุตเถรังยาจะมะอนุกัปปังอุปาทายะ ปฏิคคันหาตุโน อุปคุตโตจะมหาเถโร สัมพุทเธนะวิยะกะเทมา มารัญจะ มารัพพะรัญจะทัมมิสะเต อะนาคะเต อุปคุตตังมะหิทธิยัง อุปัททะวัง ชาตังวิทธัง สัตถังอุปคุตตัง ตินาเมนะ พุทโธหิ พุทธะเตเชนะ อันตะรายัง อะเสสะโต ธัมโมหิ ธัมมะเตเชนะ อันตะรายัง อะเสสะโต สังโฆหะ สังฆะเตเชนะ อันตะรายัง อะเสสะโต ว่า ๓ ทีเต๊อะ

การอาราธนาพระมหาอุปคุต

เมื่อจะมีการเข้าปริวาสกรรมหรือรุกขมูลกรรมโสสานกรรมตลอดถึงเมื่อจะมีการจัดงานฉลองสมโภช ปอยหลวง ตามแบบโบราณจะต้องไปอาราธนาพระมหาอุปคุตมาไว้ในงาน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยไม่มีเหตุภัยร้ายแรงเกิดขึ้น จัดหาสถานที่จะเป็นหน้าวิหารหรือหน้าศาลาการเปรียญ หน้าอุโบสถหรือที่ใดที่หนึ่ง ทำเป็นมณฑป หลังคามุงผ้าขาวหรือใบตองตึง ข้างในปูเสื่อสาด หมอนผา น้ำต้น ขันข้าว และหารูปพระอุปคุตใส่

พานไว้ในมณฑปนั้น พื้นมณฑปนั้น หาหม้อใหม่ใส่น้ำไว้ขัดราชวัตรทั้งสี่ด้าน ยกมณฑปสูงพอเพียงตา เพื่อสะดวกการปฏิบัติถวายข้าวน้ำทุกๆ วัน หรือจะทำสูงก็ได้แต่ลำบากในการถวายข้าวน้ำ พอถึงก่อนงานหนึ่งวันให้ไปขออาราธนาพระมหาอุปคุตที่แม่น้ำใหญ่มีพานใส่ดอกไม้ธุปเทียน น้ำขมิ้นส้มป่อย ผ้า ๑ ไตร บาตร ๑ ลูก จะเป็นเวลากลางวันหรือตอนเย็น หรือเวลากลางคืนก็ได้ ประมาณทุ่มหรือสองทุ่ม จะเป็นการดี เพื่อความสะดวกควรจะไปรถจะแห่ก็ได้ไม่แห่ก็ได้ พอไปถึงบนฝั่งจุดธูปเทียน กล่าวคำอาราธนาจบแล้ว ให้ผู้ใดผู้หนึ่งลงไปงมในน้ำได้ก้อนหินหรืออิฐ ๑ ก้อน สมมติเป็นพระอุปคุตเอาขึ้นมาบนฝั่ง เอาน้ำขมิ้นส้มป่อยล้างให้สะอาด แล้วเอาใส่บนพานดอกไม้ อาราธนาไปที่งานไปถึงที่มณฑปก็เอาขึ้นไปไว้ตรงหน้าพระอุปคุต ถ้าเสร็จงานแล้วก็เอาไปส่งไว้ที่เดิม ถ้าแห่มา ก็ต้องแห่ส่ง เอามาอย่างไรก็เอาไปส่งอย่างนั้นพอไปถึงก็ถือเอาไปไว้อย่างเดิม ไม่ใช่ว่าเสร็จงานแล้วให้ขี่รถเครื่องไปส่งพอไปถึงก็โยนลงไปไม่ได้ จะทำให้เจ้าอาวาส และกรรมการศรัทธาแตกแยกกัน ไม่ควรทำ ท่านจึงบอกไว้ว่า เอามาอย่างไร จะต้องเอาไปส่งอย่างนั้น

คำอาราธนาพระมหาอุปคุต

นะโมฯ สังโฆ วิสุทโธ วรทักขิเณยโย สันตินทริโย สัพพะมลัปปหิโน คุเณหิ เนเกหิ สมิทธิปัตโต อนาสโว ตั๋ง ปณมามิสังฆังฯ ติโยชโน โลหมยัง ปาสาเท โย ชีวิโต วรทักขิณสาคระมัชเฌ อุปคุตโต นเมโย อุปคุตโต มหาเถโร อันว่าพระมหาอุปคุตเถรเจ้าต๋นได้ อะระหันตั๋ง อันเป๋นอะระหันต๋าต๋นประเสริฐ ทักขิณะสาคะระมัชเฌ ฐิโต๋ อันตั้งอยู่ในท่ามกล๋างพื้นน้ำมหาสมุทรกล้ำใต้ โลหะปะสาทะมะยัง ในปราสาทอันแล้วด้วยทองแดง ติโยชุนุพเพโธ อันสูงได้ ๓ โยชน์ ชีวิโต๋ ตราบอันได้เถิงนิพพาน โสอุปคุตโต อันว่าพระมหา

อุปคุตเจ้าต๋นเป๋นอะระหันต๋าต๋นประเสริฐนั้น นะเม มักว่า นะมามิ ผู้ข้าก็ไหว้ด้วยครบยำแยง ในก๋าละบัดนี้และฯ

โอกาสะ ภันเต๋ ข้าแด่พระมหาอุปคุตเถรเจ้า ต๋นประเสริฐต๋นล้ำเลิศเป๋นอรหันต๋า เจ้ากูย่อมมีอิทธิฤทธีอันองอาจ อันพระพุทธเจ้าหากตำนุวายไว้หื้อรักษาศาสนา ตราบห้าพันพระวัสสา เพื่อบ่อหื้อเป๋นอันตรายภัยแก่นรานระฝูงมักป๋าเป็งบุญกริยา อันยิ่งด้วยฤทธีแห่งเจ้ากู เตียนย่อมผะจ๋ญแป๊ยังมาระปั๊กขมาร หื้อร่ำงับกลับหาย บัดนี้ผู้ข้าตังหลายอันเป๋นพระคณะสังฆะปุถุชนตังหลายมวลหมู่ อันตั้งอยู่รักษาในโขงจุมปู ทวีปนี้หากเป๋นจารีตประเพณีอันพระศากยะมุนีโคดมบรมสัตถา หากตั้งศาสนา ไว้ว่าหื้อคนตังหลายได้กระตำบุญต๋ามเจตนาแห่งต๋น จุ๊บ้านจุ๊เมือง เพื่อหื้อรุ่งเรืองในศาสนา แห่งกูพระตถาคตะ ตราบเสี้ยงห้าพันพระวัสสาว่าฉันนี้แต้ดีหลีฯ

โอกาสะ ปันนะสมณะศรัทธา และศรัทธาทายกทายิกาตังหลายก็ได้พร้อมใจ๋กั๋น จักกระตำป๋ำเป็งบุญอันติดเนื่องด้วยงานปอยหลวง, งานฉลอง, บวชพระยอเถร, เข้ากรรมโสสานกรรม ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ก็จิ่งได้มาร่ำเปิงกึ๊ดเถิงยังพระอรหันตาธิคุณเจ้าต๋นวิเศษ อันมีปัญญาธิคุณสีลาธิคุณ อันบริสุทธิ์ต๋นมีนามว่าพระมหาอุปคุตอันมีฤทธีองอาจ ก็จิ่งตั้งไว้ยังมณฑปปราสาท แล้วปูไว้ยังอาสนา อันประดับประดาเรืองรอดหื้อเป๋นที่ยั้งจอดอาศัย ผู้ข้าตั้งหลายก็ได้ตั้งไว้ ยังเครื่องสมณะบริขาร คือ บาตร และผ้าสามผืน มีตังขันโภชนะอาหาร น้ำต้น ขันหมาก ไม้เท้าเหล็กและวี อันเป็นของสรมณ์ ควรแก่นิยมใจ๋เจตน์ เพื่อขออาราธนาพระอรหันต๋าเจ้าต๋นวิเศษ อันทะรงยังสมณะเพศ อันบริสุทธิ์มีนามว่าอุปคุตต๋นประเสริฐขอเจ้ากูจุ่งบังเกิด มหากรุณาอินดูขูณนาผู้ข้าตังหลาย รับเอายังนิมันตนากถาแห่งผู้ข้าตังหลายแล้วขอเสด็จยาตรามาอำพักรักษาผู้ข้าตังหลาย หื้อเปิ๊กพ้นหายเสียยังภัยอุปัทวะกังวล อันตรายนานาต่างๆ อันจักมาปรากฏบังเกิดหื้อเดือดเนื้อร้อนใจ๋ ขอจุ่งหื้อร่ำงับ

กลับหายไปจุ๊เยื่องจุ๊ประการ ขอเจ้ากู๋ต๋นประเสริฐ จุ่งมาห้าม หะป๊ะเปิ๊กเสีย มาระปักขะมารอันจักมาผ่าสูญก๋วนเก๋า กระทำหื้อเป็นฝนร้าย ลมร้าย น้ำร้าย ไฟร้าย สัตว์ร้าย และสัพพะสิ่งอันบ่ดีตังมวลแล้วขอหื้อบรมวลไปด้วยความสุขสวัสดี มีชัยชนะปราบแป๊ข้าเศิกสัตรู หมู่มารหาญร้ายตังมวลด้วยเต๋จ๊ะศีลบุญคุณแห่งพระอรหันต๋าต๋นวิเศษเตี่ยงแต้ดีหลีฯ

มยัมภันเต๋ อิมานิ ธุปะปุปผาลาชา นิมันตนากถัง อุปปะคุตตะเถรัง ยาจามะ อนุกัมปัง อุปาทายะ ปฏิคัณหันตุ โน อุปปะคุตฺโต มหาเถโร สัมพุทเธนะวิยะกเต๋ มารัญจะ มาระพลัญจะ ทัมมิ สะเต๋ อนาคเต๋ อุปปะคุตตะ มหิทธิกั๋ง ยัง ยัง อุปัททัง ชาตัง วิธัง เสฏฐัง อุปปะคุตตะตินาเมนะ พุทโธหิ พุทธเตเชนะ อันตรายัง อเสสโต๋ ธัมโมหิ ธัมมเตเชนะ อันตรายัง อเสสโต๋ สังโฆหิ สังฆเตเชนะ อันตรายัง อเสสโตฯ

กำอาราธนาพระมหาอุปคุตนี้ สำนวนโวหารครูบาอินถา วัดเชียงหมั้น หนานสมพงษ์ ไชยดี มาถวาย คัดตัวไทยโดยพระครูวินัยธรประพัฒน์ ฐานวุฑโฒ วัดธาตุคำ

กำสมมาแก้ว ๕ โกฐาก (อีกแบบหนึ่ง)

สาธุ สาธุ ภันเต๋ ข้าแต่พระปั๋ญจะรัตนะแก้ว ๕ ผะก๋าร อันทะรงอนันต๋าธิคุณญาณอันวิเศษ อันเป๋นตี่เปิ้งแก่เตวดา และสัพพะหมู่สัตต๋าบัดนี้ หมายมี..ศรัทธาผู้ข้าตังหลายก็ได้สะน๋ง ขงขวายตกแต่งแป๋งพร้อม น้อมนำมายังอัคคิธุปปะบุปผาลาจาดวงดอก ตังข้าวตอกดอกไม้ลำเตียน มาจำเนียรไว้เหนือขันปั๋นเป็น ๕ โกฐากส์ สังวิภาคไว้แต่ปฐมะหัวตีผู้ข้าตังหลาย ก็น้อมถวายปู๋จายังพระมุนีต๋น สักสวาดกับกับตังพระบาทและพระธาตุเจดีย์ฯ ส่วนตุติยะถ้วนสองมีบ่เส้า ก็ขอน้อมถวายปู๋จายังพระธรรมเจ้าอันหอมหื่น ถ้วนแปดหมื่นสี่ปัน พระธรรมขันธ์ฯ

ส่วนตะติยะกั๋ณฑ์ถ้วนสามนั้นเล้า ก็จักน้อมปู๋จายัง พระสังฆเจ้าตังหลายหมายมีพระมหาอัญญาโกณฑัญญะเถรเจ้า ผู้เป๋นเก๊าเป็นประธานฯ ส่วนจตุตถะวารถ้วนสี่ และปั๋ญจะกลี่ถ้วนห้าผู้ข้า ก็จักขอน้อมถวายปู๋จา และขอขมายังไม้สหลี มหาโพธิรุกขะ ต้นอันป๋าเสริฐ อันเป๋นตี่บังเกิดตรัสผญาสัพพัญญูเจ้า อันมีสาขางามบ่เส้าถ้วนถี่ใบบานกลี่ดกหนา มีฉายารุ่งเรืองเป๋นตี่ พระพุทธเจ้ามุ่งทะรงญาณ ผู้ข้าตังหลายก็จักถวายสมมายังกั๋มมัฏฐานวิปัสสนาญาณอันวิเศษ อันเป๋นเก๊าเหตุหื้อศรัทธาผู้ข้าตังหลายได้ไปจุจอดรอดเวียงแก้วยอดเนรพานนั้น จุ่งจักมีเตี่ยงแต๊ดีหลี ขอพระแก้วเจ้าบุญมีตัง ๕ โก๋ฐาก จุ่งหื้ออนุญาตแล้วมวลมีต๋ามบาทบาลีว่า อัจจะยัง อัจจะยะโตปะฏิคคัณหาตุฯ ทิสุตวายะถา ดังนี้ ขอพระติรัตนตรั๋ยแก้ว เจ้าตังสามผะก๋ารจุ่งมีธัมมะ เมตต๋า อว่ายหน้าเป๋นปฏิคะหะกะลาลดอดเสียยังโต๊ษโผดหื้อหายกล๋ายเป็นอโหสิกรรม อย่าหื้อได้เป๋นนิวรณะธรรมก๋รรมอันแก่นกล้า อันจักห้ามเสียยังหนตางอันจักไปสู่เวียงแก้วเนรพานแก่ผู้ข้าตังหลายจุต๋นจุองค์นั้นจุ่งมีเตี่ยงแต๊ดีหลี อิมินา อัคติ ธุปปะบุปผาลาจาทานัง ปู๋จาสูมาคารวะทานัง นิพพานะ ปัจจะโย โหนตุโน นิจจั๋งฯ

วิธีแต่งดาขันสมมาเข้ากรรมธุดงค์วัตรพร้อมกำโอกาส

หื้อท่านจัดหาขันดอกไม้ใหญ่ใส่ข้าวตอกดอกไม้ ลูกส้มของหวาน ป๊าวต๋าลลูกกล้วยอ้อย หมากเมี่ยงปูยา บุรีต๋ามแต่หาได้ นำมาตั้งไว้พระสงฆ์พร้อมทุกรูปแล้ว ผู้เป๋นประธานพึงกล่าวกำโอกาสดังนี้

โยสันนิสินโน วะระโพธิมูเล มารัง สะเสนัง มะหันติงวิชะโย สัมโพธิมาคัจฉิง อะนันตัญญาโน โลกุตตะโม ตังปะณะมามิ พุทธัง ตังปะณะมามิ ธัมมัง ตังปะณะมามิ สังฆัง สาธุ สาธุ โอกาสะ

ข้าแด่พระแก้วเจ้า ๕ จำพวก มีสะหลีสัพพัญญูพระพุทธเจ้าต๋นเป๋นเก๊าเหง้า ติโลก๋าปวระวิสุทธะ ศากยะมุนีโคตมะบรมศาสดาเป็นเก๊าเป๋นประธาน ต๋นอันทะรงทะสะพละญาณอัตต๋าธิกุณดวงผาเสริฐ อันหาตี่สุดบ่ได้และพระนวโลกุตตะระธรรมเจ้า ๙ ประการ ตังพระปริยัติธรรมเจ้า และอริยะปุคละตัง ๘ จ๋ำพวกขอเป๋นตี่เปิ่งแก่ผู้ข้าตังหลายแต๊ดีหลี

บัดนี้ผู้ข้าตังมวลก็น้อมนำมายังวัตถุตังหลาย หมายมีข้าวตอกดอกไม้ลำเตียน คิลานะปัจจั๋ยตังหลายมาตั้งไว้เหนือขัน ก็เพื่อน้อมมา สักก๋าระปู่จาสมมาคารวะ อันตั้งไว้ในตี่ใกล้สุมุกขีฐาน และบิดแบ่งปั๋นเป๋น ๕ โก๋ฐากแล้ว ได้วิภาคหื้อเป๋น ๒ ส่วน ปฐมอันหัวตีนั้น ผู้ข้าตังหลาย ก็มาถวายปู๋จายังสัมมาอนันต๋าอมะริมาณธิคุณ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตุติยะโก๋ฐากส์อันถ้วน ๒ นั้น ผู้ข้าตั้งหลายก็น้อมนำมา เพื่อจักสมมายัง พระนวะโลกุตตะระธรรมเจ้า ๙ ประก๋าร กับตังพระปริยัติธรรมเจ้าทุกบททุกบาทว่าสันนี้แต๊ดีหลี ส่วนตะติยะโก๋ฐาก วิภาคอันถ้วน ๓ นั้น ผู้ข้าตังหลายก็ขอถวายปู่จาสมมาคารวะยังพระอริยะสังฆะเจ้าว่าสันนี้แต๊ดีหลี ส่วนจตุตถะ อันถ้วน ๔ นั้น ผู้ข้าตังหลายก็ขอถวายสมมาคารวะยัง พระอุปัชฌายะเถรแห่งผู้ข้าตังหลาย จุต๋นจุองค์ว่าสันนี้แต๊ดีหลี หลอนว่า ผู้ข้าตังหลาย ได้ประมาทะคารวะโวในตวารตัง ๓ อริยบทตัง ๔ บ่รู้แจ้งถี่ หลอนได้กระตำผิดตั่งอั้นก็ดีอาคาระโวก็รู้ว่าเป๋นโต๊ษแต๊ดีหลี แม่นว่ามีในขณะก๋าละภาวะปัจจุบันหันต่อหน้านี้ก็ดี อันหนึ่งหลอนหากมีในอะนะปัตตังกะสังสาระ อันหาเก๊าหามูลบ่ได้ก็ดีทุจจริตก๋รรมตังหลายฝูงนี้ผู้ข้าตังหลายก็ขานสู้รู้ว่าเป๋นโต๊ษแต๊ดีหลี

บัดนี้ผู้ข้าตังหลายก็ถวายปู่จาขอสมมาคารวะแล้ว ก็ขอหื้อ โตสะปะมาทะธรรมตั้งหลายได้ก๋ายเป๋นอโหสิกรรม อย่าหื้อเป็นนิวรณ์ ธรรมก๋รรมอันแก่นกล้า ก๋รรมอันจักห้ามเสียยังมัคคะพละหนตาง อันจักไปสู่เมืองฟ้าและเนรพานเสียแก่ผู้ข้าตังหลายแต๊ดีหลี ด้วยเต๋จะ คารวะเจ๋ตะนาตัง มวลขอจุ่ง

ห้ามเสียยังภัยยะ อนตรายตังหลายหมาย มีต้นว่ามารตัง ๕ ประก๋ารกือขันธมารเป๋นต้น ขออย่าหื้อมาผากฏแก่ผู้ข้า ตังหลายแต๊ดีหลี

บัดนี้ผู้ข้าตังหลายจักปฏิบัติยัง....ธุตั๋งควัตรในก๋าละวันนี้แล้วขอจุ่งหื้อปั๋นรอดจอดเถิงยังอมตะเนรพานแก่ผู้ข้าตังหลายจุ๊ต๋นจูองค์นั้นจุ่งจักมีเตี่ยงแต๊ดีหลี ต๋ามบทบาทบาลีว่า สาธุ อัชชะโยโนภันเต๋ อัชฌะคะมา ยะถาพาเล ยะถามูลละเห ยะถาอะกุสสะเลเยมะยัง พุทธะ ธัมมะสังฆะ สังขาเต๋สุปัญจะระตะเนสุ อะติ๋เต๋ว่า ปัจจุบันเนวา อะวิวาระโห วาก๋าเยนะวา วาจ๋ายะวา มนัสสวา ปะมาทะมัคคา สิมหาอะปมาตัง อะก๋าสิ มหาเต๋สังโน ภันเต๋ อัจจะยัง อัจจะยะโต๋ ปฏิกันหาตุ อะยติ๋ง สังวะริสสามิอิตัญจะ ปันนะโน ปะมาตะกั๋มมัง อะโหนัตถิวิป๋ากังนะภะ วิสสะติ วิป๋ากังโหนตุ อะยะติ๋งสังวะริสสามินะปุ๋นเนวัง กะริสสามิ อิตัญจะ ปันนะโน ปะมาต๊ะกั๋มมัง อะโหนัตถิ วิป๋ากั๋งนะภะวิสสะติ วิป๋ากั๋งโหนตุ อิตัญจะปันนะโน ปะมาต๊ะกั๋มมัง สัมมาปฏิบัติยาสักกะโมคคะ มัคคะสัพพะปะนิธานะปะฐะนายะมะโน อะวะระนังโหนตุอิตัญจะปัน นะโม ปะมาต๊ะกั๋มมังอิตัญจะ อิมัสมิง อัตตะ ภาเวนะ สะมาธิกะวัตตะ นิกั๋ง อายุวัณณัง ฑีฆาวุฒิธัมมนัง อะวะหัง โหนตุ อะนาคะต๋าจะสัตตะ อริยะธะนานัง สัตตะติ๋งสะโปธิปักขิยะ ธัมมา นัง อัฏฐะติ๋งสะ มังคละธัมมานัง นัญจะ ปะฏิลาภยาวะนิพพานัง ยะสังวะทันตุโนฯ ส่วน ปู๋จามะคารวะ เจ๋ตะนาเยี่ยงนี้ มีพละอานิสงส์มากนัก ก็ขอเป๋นปัจจัย แก่เมืองฟ้า และเนรพานแก่ผู้ข้าตังหลายแต๊ดีหลี

ในปัจจุบันนะภาวะอันนี้ แม่นผู้ข้าตังหลายจักปฏิบัติยังสมณะกั๋มมัฏฐานเยี่ยงใดดวงใดก็ดี ก็ขอหื้ออุดมสมฤทธิวุฒิบัวระมวลด้วยเจโต๋ปะณิธานะดั่งผาถนาจุประก๋าร แล้วขอหื้อก๋ำจัดเสียยังป๋าปะก๋รรมตังหลายหื้อกลับก๋ายเป๋นกุสละอันผาเสริฐแก่ผู้ข้าตังหลายเตี่ยงแต๊ดีหลี

ขั้นตอนการสมาทานเอาวัตรโสสากรรม (การเข้ากรรม)

๑. หื้อได้ไปอาราธนาพระมหาอุปคุตในแม่น้ำใหญ่แล้วแหไปตั้งไว้ในมณฑป(ปราสาท)แล้วหื้อและหื้อพระสงฆ์และพ่ออาจารย์โอกาสคำขึ้นพระอุปคุตเสียก่อน

๒ .เมื่อพระสงฆ์-สามเณรมาถึงสถานที่ป่าช้าแล้วศรัทธาพร้อมกันถวายทานเสนาสนะ(ตานตุบป๋างแด่พระสงฆ์เพื่อจำวัตร)

๓. ก่อนสมาทานเอาวัตรหื้อโอกาสคำขึ้น ๕ โกฐากเสียก่อน

๔. พร้อมกันกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย

๕. ชุมนุมเทวดาพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

๖. สมาทานเอาวัตรผู้เป็นประธานนำว่าต่อไปดังนี้

๗. พระสงฆ์-สามเณรพร้อมสวด กรณียเมตตสูตร เข้าหาเชิงตะกอนแล้วปทักขิณแวดก๋องปอน(เชิงตะกอน)

๘. คำสวดปทักษิณแวดก๋องปอน(เชิงตะกอน) มีดังนี้

วิธีการเข้ากรรมธุดงค์วัตร

การเข้ากรรมนั้นมีมาแต่โบราณกาลแล้ว คือจักอยู่ในธุดงค์วัตร ๑๓ นั่นแหละ ในสมัยโบราณนั้นการเข้ากรรมไม่มีกำหนดและนัดหมายกันหากแต่ว่าพระภิกษุรูปใดจะไปปฏิบัติก็ได้ โดยไม่จำกัดว่ากี่รูปฯ มาสมัยปัจจุบันนี้การเข้ากรรมนั้นนอกจากจะเป็นวัตรปฏิบัติของพระภิกษุแล้วยังมีจุดมุ่งหมายเพื่ออบรมศรัทธา และการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญอีกด้วยเป็นต้นว่าพัฒนาถนนหนทาง สะพาน ศาลาพักร้อน รั้วกำแพง บ่อน้ำ เตาเผาหรือเมรุเผาศพ การขยายที่ดินเพื่อส่วนรวม สิ่งสาธารณูปโภคและอื่นๆ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ท้องถิ่นและผู้คนได้เจริญไปพร้อมๆ กันอีกด้วยเมื่อมีความประสงค์เข้ากรรมแล้วพึงปฏิบัติพอเป็นสังเขปดังนี้

เมื่อมีประธานฝ่ายบรรพชิตแล้วควรมีการจัดประชุมศรัทธาชาวบ้านให้ทราบ และกำหนดวันเวลาให้เรียบร้อย พร้อมไปนิมนต์พระสงฆ์ที่จะมาร่วมพิธีเสียแต่เนิ่นๆ แล้วนัดหมายกันไปเผี้ยวถางสถานที่พร้อมสร้างกระท่อม (ตูบ) และปะรำพิธี การนัดหมายวันเวลาที่จะเข้ากรรมส่วนมากมักจะนิยมกันเวลาบ่ายเมื่อถึงวันเวลานัดหมายพระสงฆ์มาพร้อมแล้วพระเถระผู้เป็นประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยกล่าวนำไหว้พระสวดมนต์ แล้วโอกาสกล่าวคำสมมาแก้ว ๕ โกฐากส์โยสันนิสินโนจบแล้ว สมาทานเอาวัตรนั่งเจริญภาวนาแผ่เมตตาตามลำดับแล้วเข้าประจำที่ (ตูบ) เจริญภาวนาแผ่เมตตา พึงระลึกถึงวัตรที่ตนได้สมาทานเอาไว้เป็นเนืองนิตย์ และปฏิบัติอย่างเคร่งครัดสม่ำเสมอมิได้ขาดดูตามในธุดงค์วัตร ๑๓ อีกด้วย

รุ่งเช้าเมื่อทำธุรกิจส่วนตัวเรียบร้อยแล้วก็มารวมกันที่ประรำพิธีประชุมทำวัตร สวดมนต์ และบิณฑบาต การเข้ากรรมในสมัยโบราณนั้นไม่มีกำหนด มาสมัยนี้มักนิยมกำหนดวันกัน ๕-๗-๙ วัน ทั้งนี้แล้วจะตกลงกันตอนเช้าก็จะกล่าวอนุโมทนาตอนกลางวันบางแห่งก็จะจัดให้มีการอบรมศรัทธาประชาชน เด็กนักเรียน ตอนกลางคือก็จัดให้มีเทศน์ หรือจัดให้มีการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้บุพพการี มีพ่อแม่ปู่ย่าตายายพี่น้องวงศาคณาญาติผู้ล่วงลับไปแล้วเป็นต้น บางแห่งก็นิมนต์พระนักเทศน์ หรือจัดให้มีเทศน์ธรรมพื้นเมือง ธรรมมหาชาติตลอดจนมีการตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง และเมื่อมีการพัฒนาสิ่งใดก็ประกาศบอกกล่าวให้สาธุชน ได้ทราบเป็นต้น

พิธีการเข้ากรรมนี้อาจผิดแผกแตกต่างกันไปบ้าง ในแต่ละท้องถิ่นแต่ใจความและความมุ่งหมายก็ไปทำนองเดียวกัน อนึ่งบทสวดมนต์นั้นตามแนวครูบาอาจารย์แต่ก่อนที่ปฏิบัติกันมานั้นนอกจากการทำวัตรสวดมนต์ตามปกติแล้วยังนิยมสวดต่อไปอีกคือสวดแผ่เมตตา ๑๐ ทิศ นะโมเม สัคเค สุโข พุทธาพระอภิธรรม ๗ คัมภีร์ธัมมะสังคิณี มาติกาปาฐะ ปัฏฐานะมาติกาปาฐะ

วิปัสสะนาภูมิปาฐะ ปัพพโตปม คาถา อริยธนคาถา ติลักขณาทิคาถา ปฏิจจะสมุปปาทปาฐะพุทธอุทานะ คาถา อริยธนคาถา ธัมมะนิยามมะสุตตัง อะนัตตะลักขณะสุตตัง อาทิตตะปะริยายะสุตตัง ตลอดจนถึงธรรมจักรกัปปวัตนสูตรและมหาสมัยสูตร เป็นต้น การสวดมนต์นั้นก็แล้วแต่พระเถระผู้เป็นประธานจะกำหนดอีกทีหนึ่ง

ธุดงควัตร ๑๓

ธุดงค์วัตร ๑๓ นี้ได้สืบมาจากหนังสือครูบาอินทรจักรรักษา (พระสุธรรมยามเถร) วัดน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหังโต สัมสา สัมพุทธัสสะ

ตี่นี้จะกล่าวเถิงธุตั๋งวัตร ๑๓ ก่อนแล ธุดงควัตรก็คือองค์แห่งพระภิกษุพึงประพฤติปฏิบัติเพื่อจำกัดขัดเกลากิเลสซึ่งมีทั้งหมด ๑๓ ประกาศดังนี้ คือ

๑. ปั๋งสกุลิกังค อันถือทรงผ้าสุกุ๋ลเป๋นวัตร กำสมาตานว่า คหะปติตานะจี๋วะรัง ปฏิกขิปามิ (๓ หน) ปั๋งสุกุลิกั๋งคัง สมาทิยามิ (๓หน)

๒. ติจี๋วะริกังค อันถือทรงผ้าสามผืนเป๋นวัตร กำสมาตานว่าจะตุตถะจี๋วะรัง ปฏิกขิปามิ (๓ หน) ตีจี๋วะริกั๋งคัง สมาทิยามิ (๓ หน)

๓. ปิณฑปาติกังค อันถือจักเดินเอาข้าวปิ๋ณฑิบาตรเป๋นวัตรกำสมาตานว่า อติเรกะลาภัง ปฏิกขิปามิ (๓ หน) ปิ๋ณฑป๋าติกั๋งคังสะมาทิยามิ (๓ หน)

๔. สะปะตานะจ๋าริกังค อันถือเดินปิ๋ณฑิบาตรด้วยลำดับประตู๋บ้านเป๋นวัตร กำสมาตานว่าโลลุปปจารัง ปฏิกขิปามิ (๓ หน) สะปะตานะจ๋าริกั๋งคั๋งสมาทิยามิ (๓ หน)

๕. เอก๋าสนิกังค อันถือฉันเข้ามื้อเดียวเป๋นวัตร กำสมาตานว่า นานาสะนะโภชนัง ปะฏิกขิป๋ามิ (๓ หน) เอก๋าสะนิกั๋งคัง สมาทิยามิ (๓ หน)

๖. ปัตตะปิ๋ณฑิกังค อันถือฉันเข้าในบาตรเป๋นวัตร กำสมาตานว่า ทุติยะภาชะนัง ปฏิกขิปามิ (๓ หน) ปัตติปิ๋ณฑิกั๋งคัง สมาทิยามิ (๓ หน)

๗. ขลุปัจฉาภัตติกังค อันถือบ่ฉันเข้าอันต๋นห้ามแล้วเป๋นวัตรกำสมาตานว่า อะติริตตะโภชะนัง ปฏิกขิปามิ (๓ หน) ขะลุปัจฉาภัตติกั๋งคัง สะมาทิยามิ (๓ หน)

๘. อรัญญิกังค อันถืออาศัยอยู่ป่าเป๋นวัตร กำสมาตานว่า คามันตะเสนาสะนัง ปฏิกขิปามิ (๓ หน) อรัญญิกั๋งคัง สมาทิยามิ (๓ หน)

๙. รุกขะมูลิกังค อันถืออยู่โคนต้นไม้เป๋นวัตร กำสมาตานว่า ฉันนัง ปฏิกขิปามิ (๓ หน) รุกขมูลิกั๋งคัง สะมาทิยามิ (๓ หน)

๑๐. อัพโภกาสิกังค อันถืออยู่กล๋างแจ้งเป๋นวัตร กำสมาตานว่า ฉันนัญจรุกขะมูลัญจะ ปฏิกขิปามิ (๓ หน) อัพโภก๋าสิกั๋งคัง สมาทิยามิ (๓ หน)

๑๑. โสสานิกังค อันถืออยู่ป่าจ๊าเป๋นวัตร กำสมาตานว่า นะสุสานัง ปฏิกขิปามิ (๓ หน) โสสานิกั๋งคัง สมาทิยามิ (๓ หน)

๑๒. ยถาสันตะติกังค อันถืออยู่เสนาสนะต๋ามอันที่ท่านจัดให้เป๋นวัตร กำสมาตานว่า เสนาสนะโล ลุปปัง ปฏิกขิปามิ (๓ หน) ยถาสันตติกังคัง สมาทิยามิ (๓ หน)

๑๓. เนสัชชิกังค อันถือบ่นอนเป๋นวัตร กำสมาตานว่า นะเสยยัง ปฏิกขิปามิ (๓ หน) เนสัชชิกั๋งคัง สมาทิยามิ (๓ หน)

บัดนี้จักกล่าวลักษณะอันก๋านปฏิบัติในธูตั๋งควัตร ๑๓ ประก๋ารนั้นโดยสังเขปก่อนแล

๑. วัตรปั๋งสุกุ๋ล

กำสมาตานว่า คะหะปะติทานะจีวะรัง ปะฏิกขิปามิ (๓ หน) ปั๋งสุกุลิกั๋งคัง สมาทิยามิ (๓ หน) ยามเมื่อสมาตานเอาดังนี้และควรแสวงหาเอาแต่ผ้าบังสุกุ๋ลมากระตำแป๋งยังผ้าสบง ผ้าจีวรและผ้าสังฆาฏินุ่งทะรง บ่ควรรับผ้าอันคนมาตานหื้อด้วยมือนั้นมาทำเป๋นผ้าสบงจีวร และผ้าสังฆาฏิมานุ่ง ทะรงสักอันแล กันว่ารับเอาแล้วมานุ่งทะรงยามใด วัตรปั๋งสุกุ๋ลก็แตกม้างเสียยามนั้นแลฯ

วัตรปั๋งสุกุ๋ลนี้มี ๓ อย่าง คือ

๑. อย่างต้นนั้นเอาแต่ผ้าในป่าจ๊าสิ่งเดี่ยว

๒. อย่างกล๋างนั้นล้ำผ้าบังสุกุล ๑๓ จำปวกนั้นเอาได้เสี้ยงแล บ่เอาแต่ผ้าป่าต๊ะ (ผ้าถวายแทบเท้า)

๓. อย่างปล๋าย นั้นแม้นแต่ผ้าป่าต๊ะก็ยังเอาได้แล

๒. วัตรติจี๋วะริ (วัตรธุดงค์)

กำสมาตานว่า จะตุตถะจี๋วะรัง ปะฏิกขิป๋ามิ (๓ หน) ติจี๋วะริกั๋งคัง สะมาทิยามิ (๓ หน) เมื่อสมาตานเอาดังนี้แล้ว ควรนุ่งทะรงแต่ผ้า ๓ ผืน คือ ผ้าสบงผืนหนึ่ง ผ้าจีวรผืนหนึ่ง ผ้าสังฆาฏิผืนหนึ่ง บ่กวรใจ๊ผ้านุ่งทะรงหื้อเกินกว่า ๓ ผืน เว้นเสียจากผ้าอังสะ ผ้ารัดเอวรัดอก ฝูงนี้บ่นับเข้าแล กันว่าใจ๊ผ้านุ่งทะรงหื้อเกิน ๓ ผืนขึ้นไปก็ดี รับมาด้วยต้นเองและเก็บรักษาไว้ก็ดี หื้อผู้อื่นรักษาไว้ก็ดี ยามใดนั้นวัตรติจี๋วะริก็แตกม้างเสียยามนั้นแล

วัตรติจี๋ระริมี ๓ อย่าง

๑. อย่างต้นนั้นแม้นเมื่อย้อมผ้า ก็บ่ควรเอาผ้าผืนใหม่มานุ่งทะรงสักอันแล

๒. อย่างกล่างนั้น ผ้าผืนอื่นอันมีกับโรงย้อมผ้า ยังเอานุ่ง ทะรงเวลาย้อมผ้านั้นได้แล

๓. อย่างปล่ายนั้นยังยืมผ้าแห่งภิกขุต่นมีสภาวะเสมอกั๋นนั้นมานุ่งทะรงเวลาย้อมผ้านั้นได้อยู่แล

๓. วัตรปิ๋ณฑิบาตร

กำสมาตานว่า อะติเลกะลาภัง ปฏิกขิป๋ามิ (๓ หน) ปิ๋ณฑิป๋าติกั๋งคัง สมาทิยามิ (๓ หน) ยามเมื่อสมาตานเอาวัตรดังนี้แล้ว ควรจักเดินไปปิ๋ณฑิบาตรเอาเข้าน้ำมาฉันตุ๊กวัน บ่ควรรับเอาอติเรกลาภในส่วนเข้ามีต้นว่าเข้าและอาหารอันตรายหื้นเป็นตานเฉพาะเซิ่งสงฆ์นั้น มาขบฉันและกันว่าบ่ไปปิ๋ณฑิบาตรมาฉัน เต่าอยู่ถ้ารับเอาอติเรกลาภในส่วนเข้ามีต้นว่าเข้าอันตรายกะหื้อตานเฉพาะเซิ่งสงฆ์นั้น มาฉันยามใดวัตรปิ๋ณฑิบาตก็แตกบ้านเสียยามนั้นแล

วัตรปิ๋ณฑิบาตรนี้มี ๓ อย่างคือ

๑.อย่างต้นนั้น เข้าอันคนนำมาแต่ข้างหน้าแลข้างหลังนั้นและนำมาสู่โรงฉันก็ยังเอา ได้เต่าบ่เอาข้าวอันคนหื้อนั่งถ้าแล้วหื้อนั้นเอาแล

๒. อย่างกล่างนั้นเข้าอันคนหื้อนั่งถ้าแล้วหื้อนั้นยังเอาได้ในวันนั้นเต่าบ่รับนิมนต์ในวันพูก

๓. อย่างปล่ายนั้นยังรับนิมนต์เอาวันพูกวันรือได้แล

๔. วัตรสะปะตานะ จาริกังคะ

กำสมาตานว่า โลลุปปะจ๋ารัง ปะฏิกขิป๋ามิ (๓ หน) สะปะตานะจ๋าริกั๋งคั๋ง สมาทิยามิ (๓ หน) เมื่อสมาตานดั่งนี้แล้ว ควรจ๋รเดินปิ๋ณฑิบาตรไปโดยลำดับ เมื่อจ๋รเดินปิ๋ณฑิบาตรไปนั้นบ่ควรข้ามบ้านเรือนไปเลือกเอา

ตามชอบใจ่เว้นไว้แต่บ้านและเรือน อันประกอบไปด้วยภัยอันตราย แลบ้านเรือนแห่งมิจฉาทิฏฐีคนนอกศาสนาก็ดี เหล่านี้เว้นไปได้บ่เสียวัตรแห่งธุดงค์แลกันว่าจ่รเดินปิ๋ณฑิบาตรข้ามล่วงบ้านแลเรือนไป เลือกเอาต่ามชอบใจ๋ต๋นยามใดวัตรสะปะตานะก็แตกม้างเสียยามนั้นแล

วัตรสะปะตานะนี้มี ๓ อย่าง คือ

๑. อย่างต้นนั้นรับเอาเฉพาะเข้าอันคนนำมาแต่ข้างหน้าไม่ รับปิ๋ณฑิบาตรคนนำมาข้างหลังนั้นแล้วมาสู่โรงฉันนั้นบ่เอาได้

๒.อย่างกล๋างนั้นเข้าอันคนนำมาแต่ข้างหน้าข้างหลัง แลนำมาสู่โรงฉันนั้นก็ยังเอาได้ เต่าบ่นั่งถ้ารับเอา

๓.อย่างปล๋ายนั้นยังนั่งถ้ารับเอาไว้ในวันนั้น เต่าว่าบ่รับนิมนต์ในวันพูกแล

๕. วัตรเอก๋า

กำสมาตานว่า นานาสะนะโภชนัง ปฏิขิป๋ามิ (๓ หน) เอก๋า สะนิกั๋งคัง สมาทิยามิ (๓ หน) เมื่อสมาตานเอาดังนี้แล้ว ควรฉันข้าวแล้ว โภชนะอาหารวันละมื้อลุกจากอาสนาตี่นั่งแล้วฉันต่อก็บ่ควรแลแม้นว่าหากได้ฉันข้าวกำเดี่ยวแล้วลุกไปเสียก็ดี ก็บ่ควรคือฉันเล่าในวันนั้นและกันว่าคืนฉันเล่ายามใดวัตรเอก๋าก็แตกม้างเสียยามนั้นแล

วัตรเอก๋ามี ๓ อย่าง คือ

๑. อย่างต้นนั้นกันได้หย่อนมือลงเปื้อฉันแล้ว แม้นโภชนะอาหารมีน้อยมากเท่าใดก็ฉันเต่าอั้นสิ่งเดียว บ่เอาโภชนะอาหารอันต่านมาแถมหือเมื่อลูน

๒. อย่างกล๋างนั้นกันข้าวในบาตรยังเสี้ยงเตื้อ ก็ยังรับโภชนะอาหารอันต่านมาเตื่อมแถมหื้อเมื่อลูนนั้นแล

๓. อย่างปล๋ายนั้นกันบ่ลุกจากตี่นนั่งตราบใด ก็ยังรับเอาไว้ตราบนั้นแล

๖. วัตรปัตตะปิ๋ณฑิกังค

กำสมาตานว่า ทุติยะ ภาชะนัง ปะฏิขิป๋ามิ (๓ หน) ปัตตะปิณฑิ กั๋งคัง สมาทิยามิ (๓ หน) เมื่อสมาตานเอาดั่งนี้แล้ว ควรเอาข้าวและโภชนะ อาหาร ใส๋ในบาตรลูกเดี่ยวฉัน บ่ควรเอาใส่ภาชนะอื่นอีกหลายอันฉันแล กันว่าเอาข้าว และโภชนะอาหารใส๋ในภาจะนะหลายอันฉันยามใดวัตรปัตตะปิ๋ณฑิก็แตกม้าง เสียยามนั้นแล

วัตรปัตตะปิ๋ณฑินี้มี ๓ อย่าง

๑. อย่างต้นนั้น บ่ม้างก้อนข้าวและอาหาร มีอย่างใดก็ฉันอย่างนั้นแล

๒. อย่างกล๋างนั้นยังม้างก้อนข้าวแลอาหารด้วยมือข้างเดี่ยวฉันก็ได้แล

๓.อย่างปล๋ายนั้นยังม้างก้อนข้าวและอาหารด้วยมือตังสองข้างได้แล

๗. วัตรขะลุปัจฉา

กำสมาตานว่า อะติริตตะโภชนะนัง ปะฏิกขิปามิ (๓ หน) ขะลุปัจฉา ภัตติกั๋งคัง สมาทิยามิ (๓ หน) เมื่อสมาตานเอาดังนี้แล้ว และได้ห้ามข้าวเสีย แล้วนั้นบ่ควรจักฉันยังอติริตตะโภจนะ อันหื้อภิกขุต๋นอื่นกระทำกัปปิยะหื้อนั้น และอติริตตะโภจนะอันเหลือฉันแห่งภิกขุต๋นอันทรงพยาธิอาพาธนั้นสักอันแล อธิบายเมื่อกำลังฉันข้าวอยู่มีคนนำเอาข้าวโภจนะอาหาร มาเปื่อจักเตื่อมแถม ดั่งอั้นแลได้ห้ามเสียว่า เราปอแล้วดั่งนี้จื่อห้ามข้าว กันว่าบ่ต้นกิ๋นเตื่อ และห้ามนั้นยังบได้จื่อว่าห้ามข้าวเตื่อแล กันว่าห้ามข้าวแล้วลุกจากตี่นั่งบ่ควร

คือมากิ๋น อติริตตะโภชนะอันใดอันหนึ่งในวันนั้น กันคือมาฉันเล่ายามใด วัตรขะลุ ปัจฉาก็แตกม้างเสียม้างเสียยามนั้นแล

วัตรขะลุปัจฉานี้มี ๓ อย่าง คือ

๑. อย่างต้นนั้นกันได้ห้ามข้าวแล้วบ่คืนฉันเล่า แม้นได้ฉันข้าวก้อนเดี่ยวแลห้ามเสีย ก็บ่ฉันกำถ้วนสองต่อไปแล

๒. อย่างกล๋างนั้นกันได้ห้ามข้าวล้าบ่ฉันโภชนะอาหาร อันตานมาเตื่อมแถมหื้อนั้นเต่าฉันแต่อันต๋นฉันยังบ่เสี้ยงเตื้อนั้นสิ่งเดียวแล

๓. อย่างปล๋ายนั้นกันได้ห้ามข้าวแล้วยังบ่ลุกจากตี่นั่ง ตราบใดก็ยังฉันข้าวและโภชนะอาหารอันต่านมาเตื่อมแถม หื้อเมื่อลุนได้ตราบ นั้นแล

๘. วัตรอรัญญิกังเค

กำสมาตานว่า คามันตะ เสนาสะนัง ปะฏิกขิป๋ามิ (๓ หน) อะรัญญิกั๋งคัง สมาทิยามิ (๓ หน) เมื่อสมาตานเอาดั่งนี้แล้ว ควรไปอยู่ป่าตี้ไกล๋บ้านตั้งแต่ ๕๐๐ วาออกไป และหื้อแสงอรุณออกใหม่ป่าทุกวัน บ่ควรหื้อสายอรุณออกในตี๋ใกล้บ้านกว่า ๕๐๐ วาเข้ามา เว้นไว้แต่มีเหตุก๋ารภัยอันตราย หรือว่าไปฟังธรรมในตี๋ใกล้บ้านแลมาบ่ตัน สายอรุณมาออกจ๋นกล๋างต่างเสีย ก็ดีบ่เสียวัตรแล กันว่าบ่มีเหตุก๋ารแลหื้อสายอรุณณะออกจ๋นเสีย ในตี๋ใกล้บ้านกว่า ๕๐๐ วาเข้ามายามใดวัตรอรัญญิกะก็แตกม้างเสียยามนั้นแล

วัตรอรัญญิกะนี้มี ๓ อย่างคือ

๑. อย่างต้นนั้นอยู่ป่าโดยตลอดเป๋นประจ๋ำแล

๒. อย่างกล๋างนั้นอยู่ป่า ๒ ฤดูฤดูหนาวและฤดูร้อน

๓. อย่างปล๋ายนั้นอยู่ฤดูเดียวคือ ฤดูร้อนแล

๙. วัตรรุกขมูล

กำสมาตานว่า ฉันนัง ปฏิกขิปามิ (๓ หน) รุกขมูลิกังคัง สะมาทิยามิ (๓ หน) เมื่อสมาตานดังนี้แล้ว ควรอาศัยอยู่ต่ามต้นไม้ใหญ่อันมีร่มกว้าง บ่ควรเข้าไปอาศัยอยู่ในเสนาสนะตี่มุงตี่บังคือกุฎิวิหารตูบผามและถ้ำคูหาอันใดอันหนึ่งสักเว้นไว้แต่เหตุ เป๋นต้นว่าฝนตกแลเข้าที่พักยั้งอยู่ก็ดี เข้าไปปฏิบัติกวาดเผี้ยวเสนาสนะก็ดีฝูงนี้ยังควรแลเมื่อฝนตกแล้วก็ดีกระตำกิจจะแล้วก็ดีควรออกมาเสีย กันว่าเข้าไปอาศัยเสนาสนะตี่มุงตี่บังต่ามชอบใจก็ดี หื้อสายอรุณณะออกจ่นเสียในตี่มุงตี่บังก็ดีแม้นในตี่กล่างแจ้งก็ดียามใดวัตรรุกขมูล ก็แตกม้างไปเสียยามนั้นแล

วัตรรุกขมูล ๓ อย่าง คือ

๑. อย่างต้นนั้นบ่หื้อกวาดเผี้ยว เต่ากวาดเผี้ยวยังหยากเหยื้อใบได้ด้วยตี๋นมือต๋นแล้วอยู่ได้แล

๒. อย่างกล่างนั้นยังหื้อปุคะละผู้มาในตี่นั้นกวาดเผี้ยวแล้วอยู่ได้แล

๓. อย่างปล่ายนั้นยังเรียกว่าจ่าอารามแลสามเณรกวาดเผี้ยวอยู่ได้แล

๑๐. วัตรอัพโภก๋าสิ

กำสะมาตานว่า ฉันนัญจะรุกขะมูลลัญจะ ปะฏิกขิปามิ (๓ หน) อัพโภก๋าสิกังคังสะมาทิยามิ (๓ หน) กันสมาตานเอาดังนี้แล้ว ควรอยู่ตี่กล่างแจ้งและแป๋งกุฏิผ้าอยู่ในตี่กลางแจ้ง บ่ควรเข้าไปอยู่ในตี่มุงตี่บังและในร่มไม้สักอันแล กันว่าจักอาศัยอยู่ต่ามเงาดอยและเงาต้นไม้นั้นก็ยังควรแล แต่บ่ควรเข้าไปอาศัยอยู่ปี๊นมันแล กันว่าเข้าไปอาศัยอยู่ร่มปี๊นต้นไม้แลร่มปี๊ นกุฏิวิหารก็ดี และร่มไม้อื่นนอกจากร่มกุฏิผ้านั้นไปก็ดี

หื้อสายอรุณณะออกจ๋นเสียในตี่อื่นกว่าตี่กล่างแจ้งนั้นไปก็ดียามใดวัตรอัพโภก๋าสิก็แตกม้างไปเสียยามนั้นแล

วัตรอัพโภก๋าสิมี ๓ อย่างคือ

๑. อย่างต้นนั้นบไปอาศัยอยู่เงาต้นไม้แลเงาดอยเรือนสักอัน เต่าอาศัยอยู่แต่กุฏิผ้าสิ่งเดียวแล

๒. อย่างกล๋างนั้นยังไปอาศัยอยู่เงาฝูงนั้นแต่บ่เข้าร่มปิ๊นมันแล

๓. อย่างปล๋ายนั้นเงื้อมดอยอันหาฝ๋ากั้งบ่ได้ก็ดี ผามเปียงอันอันมุงด้วยกิ่งไม้และกุฏิผ้าอันตาด้วยน้ำข้าวแป๋งแน่นหนานั้นก็ดี ห้างไร่ห้างนาเก่าอันบ่มีเจ้าของรักษานั้นก็ดี ก็ยังเข้าไปอาศัยได้อยู่แล

๑๑. วัตรโสสา (ภาวนากลางป่าจ๊า)

กำสมาตานว่า นะสุสานัง ปะฏิกขิป๋ามิ (๓ หน) โสสานิกั๋งคังสมาธิยามิ (๓ หน) เมื่อสมาตานเอาดั่งนี้แล้ว ควรบอกกล่าวหื้อพระเถระผู้เป็นประธานในหมู่คณะนั้นหื้อได้รู้เสียก่อนแล้วหื้อไปอาศัยวัดหรืออารามตี่มีจิ่มใกล้ป่าจ๋านั้นแล้วเตรียมเข้าไปจำเริญกั๋มมัฏฐานเมตตาภาวนาในป่าจ๊า ตุกวันคือในเมื่อคืน ๓ ยามนั้น จักเข้าไปยามใดยามหนึ่งหรือตลอดแจ้งรุ่งก็ดี กันว่าบไปสักยามนั้นบ่ควรแลจักเสียวัตรไปแล เว้นไว้แต่มีเหตุก๋านคืออันตรายอันใดอันหนึ่งเกิดขึ้น เป็นต้นว่ามีโจ๋รผู้ร้ายมาอาศัยอยู่ในป่าจ๋านั้นเปื่อจักกะตำร้ายแก่ตนและบไปนั้นหากบ่เสียวัตรแล กันว่าบ่มีอันตรายอันใดอันหนึ่งแลบไปอยู่ในป่าจ๊าในวันใด วัตรโสสาก็แตกม้างไปเสียในวันนั้นแล

วัตรโสสานี้มี ๓ อย่าง

๑. อย่างต้นนั้นไปอยู่ในป่าจ๊าตี่ประกอบด้วยองค์ ๓ คือว่า ธุวะทาหะมีเผาศพเป๋นประจ๋ำตุกวัน มีซากศพอยู่ตุกมื้อหนึ่งธุวโรทะนานิ มีเสียงร้องไห้แห่งญาติผู้ต๋ายนั้นเตี่ยงตุเมื่อหนึ่ง

๒. อย่างกล่างนั้นไปอยู่ป่าจ่าอันประกอบด้วยองค์อันใดอันหนึ่งบ่ครบสาม

๓. อย่างปล่ายนั้นแม้นป่าจ่าอันบ่มีองค์สักอันก็ยังไปอยู่ได้แล

๑๒. วัตรยถาสันติ

กำสมาตานว่า เสนาสะนะโลรุปปั๋ง ปะฏิกขิป๋ามิ (๓ หน) ยะถาสันตะติกั๋งคัง สะมาทิยามิ (๓ หน) เมื่อสมาต่านเอาดังนี้แล้ว ควรอยู่เสนาสนะต๋ามอันตานหากตกแต่งไว้นั้น บ่ควรตกแต่งเอาด้วยต๋นเองก็บ่ควรใจ้หื้อผู้อื่นแต่งแป๋งยังเสนาสนะตี่อันบ่เปิงใจ๋ หื้อเปิงใจ๋ต๋นกันว่าไปแป๋งด้วยต๋นก็ดี ใจ๋หื้อผู้อื่นแป๋งก็ดียังเสนาสะนะตี่บ่เปิงใจ๋หื้อได้เปิงใจ๋ต๋นยามใด วัตรยถาสันตะติก็แต่งม้างเสียยามนั้นแล

วัตรถืออยู่ในเสนาสนะมี ๓ อย่าง คือ

๑. อย่างต้นนั้นเสนาสนะมาเถิงแก่ต๋นอย่างใดก็ควรรับอยู่อย่างนั้นแลบ่ถามเถิงภัยยะแลอันใกล้อันไกล๋

๒. อย่างกล่างนั้นยังถามดูเมื่อบ่เปิงใจ๋ยังขอเปลี่ยนเสีย เต่าบ่ไปเล็งดูก็อยู่ได้แล

๓. อย่างปล่ายนั้นยังไปเล็งดูเมื่อบ่เปิงใจ๋ก็ยังขอเปลี่ยนเสียก็ยังเปลี่ยนเสียก็ยังอยู่ได้แล

๑๓. วัตรเนสัสชิ

กำสมาตานว่า ปเสยยัง ปะฏิกขิป๋ามิ (๓ หน) เนสัชชิกั๋งคังสะมาทิยามิ(๓ หน) เมื่อสมาตานเอาดั่งนี้แล้วควรอยู่ด้วยอิริยาบถ ๓ อันคือ นั่ง,ยืน,เตียว บ่ควรนอนแล แต่จักเติกจักอิงยังควรอยู่ผิว่าถินนะมิทธะ

ครอบงำแลต่าวนอนไปบ่รู้คิง เมื่อรู้คิงแลรีบลุกเสียนั้นบ่เสียวัตรแล กันว่ารู้คิงอยู่นอนไปยามใดวัตรเนสัชชิก็แตกม้างเสียยามนั้นแล

วัตรเนสัชชินี้มี ๓ อย่าง คือ

๑. อย่างต้นนั้นบ่ใจ้แป่งอิงแลโยกผ้าและสายโยกสักอัน

๒. อย่างกล่างนั้นใจ้แป่งอิงและโยกผ้าและสายโยก ๓ อันนี้ยังใจ้ได้เปียงแต่อันใดอันหนึ่งเต่าบใจ้หื้อปอ ๓ อัน

๓. อย่างปล่ายนั้นยังใจ้ได้ตัง ๓ นั้น กำว่าแป่งอิงนั้นเขาทำเป๋นแป้นกระดานตั้งไว้สำหรับนั่งอิง (พิง) กำว่าโยกผ้าเขาเอาผ้าเย็บเป็นถุงเหมือนถุงหูรุดนั้น เวลาเมื่อเขานั่งผ้าในโยกนั้นถือเอาปากโยกผ้าข้างบนก๊องบ่าตังสองและเอาปากโยกผ้าข้างลุ่มก๊องหัวเข่าตังสอง สายโยกนั้นเขาเอาผ้าเย็บเป๋นแผ่นกว้างประมาณ ๑ คืบ ยาวประมาณ ๒ ศอกต่อเงื่อนตังสองเข้าติดกั๋นเป๋นวงเหมือนสายสลกบาตรนั้นสำหรับไว้ก๊องบ่าและหัวเข่าเวลานั่งแล

ธุดงควัตร ๑๓ จัดเป๋นหมวดปฏิสังยุต มี ๔ ประก๋าน

๑. จีวรปฏิสังยุต หมวดว่าด้วยเรื่องจีวร (ผ้า)

๒. ปิณฑิปาตปฏิสังยุต หมวดว่าด้วยเรื่องปิณฑิบาตร (อาหาร)

๓. เสนาสนปฏิสังยุต หมวดว่าด้วยเรื่องเสนาสนะ (ที่อยู่อาศัย)

๔. วิริยปฏิสังยุต หมวดว่าด้วยเรื่องเพียร (อย่างแรงกล้า)

ในธุดงควัตร ๑๓ นั้น

๒ วัตรข้างต้น คือ ปังสุกุลิกังคะและติจีวริกังคะเป็นจีวร ปฏิสังยุต

๕ วัตรต่อมาคือ ปิณฑิปาฏิกังคะ สปทานกังคะ เอกาสนิกังคะ ปัตตปิณฑิกังคะ ขลุปัจฉาภัต ติกังคะ เป๋นปิณฑบาตรปฏิสังยุต

๕ วัตรต่อมาคือ อรัญญิกังคะ รุกขมูลกังคะ อัพโภกาสิกังคะ โสสานิกังคะ ยถาสันตติกังคะ เป๋นเสนาสนปฏิสังยุต

ในธุดงควัตร ๑๓ ข้อนั้นภิกษุปฏิบัติได้ทุกข้อ สามเณรได้ ๑๒ ข้อ เว้นติจีวริกังคะ และในธุดงควัตร ๑๓ นั้นภิกษุสมาทานพร้อมกันคราวเดียวได้ ๑๒ วัตร เพราะรุกขมูลิกังคะ ถือการอยู่โคนต้นไม้กับอัพโภกาสิกังคะถือการอยู่กลางแจ้งนั้น สมาทานพร้อมกันในคราวเดียวกันไม่ได้ ส่วนธุดงควัตร ๒ ข้อ คือเอกาสนิกังคะกับขลุปัจฉาภัตติกังคะ ควรแก่อุบาสกอุบาสิกาจะปฏิบัติได้ ธุดงควัตรที่เหมาะแก่นักบวชทั่วไปมี ๓ วัตรคือ

ปังสุกุลิกังคะ บิณฑปาติกังคะ เอกาสนิกังคะ เฉพาะ ๓ อย่างนี้ นักบวชเมื่อเริ่มต้นสมาทานธุดงค์ควรสมาทาน ๓ วัตรนี้ไปก่อน ภายหลัง จึงค่อยๆ เพิ่มวัตรต่าง ๆ ตามแต่จะสมาทาน

โยคาวจรผู้บำเพ็ญเพียรเจริญกรรมฐานภาวนา ไม่ค่อยได้ผลก้าวหน้า ถึงแม้ว่ากรรมฐานของตนเจริญแล้วก็ยังควรสมาทานธุดงควัตรอีก เพื่อรักษาอริยวงศ์คือปฏิทาของพระอริยเจ้าทั้งหลายไม่ให้เสื่อมสูญไป

อีกอย่างหนึ่งก็เพื่อจะได้เป็นทิฏฐานุคติคือแบบแผนที่กุลบุตรมาผู้เกิดมาภายหลังจะได้ถือเป็นเยี่ยงอย่าง ด้วยการได้เห็นตัวอย่างและได้ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติดำเนินตามปฏิทาเพื่อพระนิพพานแท้แล

สำหรับวิธีปลงวัตรนั้นให้เปลี่ยนคำว่า “สมาธิทิยามิ” เป็น “ปฏิกขิปามิ” เท่านั้น นอกจากนั้นเหมือนกันทั้ง ๑๓ วัตร ในธุดงควัตร ๑๓ นี้มีเจตนา คือจิตที่เป็นบุญแล้วจึงสมาทานเป็นลักษณะมีปัญญาเพื่อจำกัดเสียซึ่งความโลภ คือจิตอันประกอบด้วยความมากเป็นกิจ มีสภาวะอันปราศจากความโลภเป็นผลปรากฏ มีความปรารถนาน้อย เป็นต้น เป็นเหตุใกล้แท้จริงธุดงควัตร ๑๓ ประก้านนี้ มีเจตนาอันประพฤติเป็นไปด้วยสมาทานเป็นลักษณะหมายความว่าผู้ที่ธุดงค์จะต้องสมาทานด้วยวาจาเท่านั้น จะอธิษฐานระลึกแต่ในใจ่เท่านั้นไม่สำเร็จ เมื่อสมาทานนั้นครั้งพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ในสมาทานในสำนักพระองค์ เมื่อพระองค์ปรินิพพานแล้ว

ให้สมาทานในสำนักอสีติมหาสาวก เมื่อไม่มีอสีติสาวกในสำนักพระอรหันต์รูปใดรูปหนึ่ง เมื่อพระอรหันต์ ไม่มีให้สมาทานในสำนักพระอนาคามี เมื่อพระอนาคาไม่มีให้สมาทาน ในสำนักพระสกทาคามี เมื่อพระสกทาคามีไม่มีให้สมาทานในสำนักพระโสดาบัน เมื่อพระโสดาบันไม่มี ให้สมาทานในสำนักพระมหาเถระผู้ทรงพระไตรปิฎก ๒ ปิฎก ๑ ปิฎก หรือผู้ทรงธุดงค์ หรือผู้เคยถือธุดงค์มาแล้ว เมื่อฉะนั้น จะเห็นว่าการสมานทานธุดงค์วัตรนั้นไม่ใช่จะสมาทานกับใครก็ได้เหมือนสมาทานศีล ซึ่งการสมาทานศีลนั้นจะสมาทานกับพระรูปใดรูปหนึ่งก็ได้ แต่ธุดงควัตรนี้ต้องสมาทานกับพระที่ทรงธุดงค์คุณหรือผู้เคยธุดงค์มาแล้วเท่านั้น เมื่อหาพระเช่นนั้นไม่ได้จึงเปล่งวาจาสมาทานต่อหน้าพระเจดีย์หรือพระพุทธรูปเอาเอง

อีกประก๋ารหนึ่งเล่า อันว่าธุตั้งควัตร ๑๓ นี้มีเจตนาถือใจบุญในศีลธรรมกั๋มมะฐานอันตั้งใจ๋สมาตานเอาวัตรนั้น เป๋นลักขณะอันเกิดผญาปั๋ญญาก๋ำจัดเสียยังโลภะอันเป๋นไปตางบาปอกุศล เป๋นกิจจะอันปร๋ากฏด้วยภาวะอันหาโลภะบ่ได้นั้นแล

อริยะกุณ ๘ ประก๋าร ต๋ามตี่ออกข้อต๊ายสุดนั้นในวัตรตัง ๑๓ นั้น ว่ามีอัปปิจฉะต๋ากุณเป๋นต้นดังนี้ คือ

๑. อัปปิจฉาต๋า — ภาวะอันบ่มักมากคือความมักน้อย
๒. สัตตุฏฐิต๋า — ภาวะอันสันโดษในปัจจั๋ยตัง ๔
๓. สัลเลขะต๋า — ภาวะอันเคี่ยนสลัดเสียยังกิเลส
๔. ธุตะต๋า — ภาวะอันก๋ำจัดเสียยังกิเลส
๕. ปะวิเวกะต๋า — ภาวะอันสงัดจากกิเลส
๖. อะปัจจยะต๋า — ภาวะอันบ่หอมหยับกิเลส
๗. วิริยะรัมภะต๋า — ภาวะอันปรำรภเซิ่งเปียร
๘. ป๋าสาทิกะต๋า — ภาวะอันงามรอดตุกก๋ำตุกปาย

อันพระพุทธเจ้าหากกล่าวสักเสินยกยอยิ่งนักแล

ธุตังคะธรรม (ธุดงค์ธรรม) ๕ ประก๋าน

ตี้นี้จักกล่าวยังธุตังคะธรรม ๕ ประก๋านก่อนแล อันว่าธุตังคะธรรม ๕ ประก๋ารนั้นคือ อะปิจฉาต๋า ๑ สันตุฏฐิต๋า ๑ สัลเลขะต๋า ๑ ปะวิเวกะต๋า ๑ อิทะมัตถิตา ๑

อะปิจฉะต๋า นั้นได้อันมักน้อยสันโดษ เต่ามีแต่ข้าวปอฉันผ้าปอนุ่งสิ่งเดียว

สันตุฏฐิต๋า นั้นได้ยินดีด้วยปัจจัยตัง ๔ อันเกิดด้วยบุญแห่งต๋นอันได้โดยชอบธรรมแต๊และยินดีด้วยสันโดษ ๑๒ ประการ มียถาลาภะสันโดษเป็นต้น

สัลเลขต๋า นั้นได้อันเคี่ยนและตัดเสียยังกิเลสมี โลภะ โทสะ โมหะ มานะ ทิฏฐิ เป็นต้น

ปะวิเวกกะต๋า นั้นได้ในอันมักสงัดจากก๋ามะคุณอันเป๋นข้าเสิ้กแห่งต๋นและมักผาถะนายังนิพปานแต๊นั้น

อิทะมัตถิต๋า นั้นได้ผะหยาอันคิดก๋ำจัดเสียยังกิเลสตังมวลเปื่อหื้อมรรคญาณเกิดหื้อได้เถิงนิพปานแต๊นั้นแล

คำอธิษฐานตูบ
อิมัง กุฏะมูลัง อธิษฐามิ

วิธีจักเข้ารุกขมูล (ต้นไม้)

ความจริงแล้วการเข้ารุกขมูล ก็รวมอยู่ในการปฏิบัติธุตั๋งควัตร ๑๓ ข้อนั้นเอง เข้าปฏิบัติรูปเดียวก็ได้หรือจะรวมกันเข้าปฏิบัติหลายรูปก็ได้ไม่จำกัดพระภิกษุ เหมือนก๋ารเข้าปริวาสก๋รรมแต่ตูบที่จักเข้ารุกขมูลนั้นบ่เหมือนกับตูบปริวาส คือแต๊โบราณครูบาอาจารย์ได้ปฏิบัติมาแต่ ก๋าลก่อน หื้อแป๋งตูบบังข้างตี่ตะวันเตียวบ่หื้อแดดเข้ามา และบังข้างบนหัวนอนเสียเท่านั้น ส่วนบังข้างบนสำหรับกันความหนาวความร้อนนั้นสุดแล้วแต่ความประสงค์ของพระภิกษุผู้เข้าอยู่ปฏิบัติจะหามามุงบังเอาเอง หรือถ้าในสมัยนี้มีกลดจะเอากลดไปปักก็บ่เป๋นหยังเพื่อความสะดวกบ่เกี่ยวกับการแป๋งตูบและหาผ้ามาบังอีก

ส่วนต้นไม้ตี่จักไปนั่งภาวนานั้น หื้อเลือกเอาต้นตี่อยู่ผู้เดียวบ่อมีเครือเขาเกี้ยวขึ้น บ่มีมดปลวกขึ้นปายบนและบ่ติดเนื่องกับเครือเขาจากไม้ต้นอื่นมามุงตังบนหื้อเลือกเอาดังกล่าวมานี้เต๊อะ

เมื่อจักเข้าภาวนาหื้อสมมาแก้ว ๕ โกฐากส์เสียก่อนด้วยบทปู๋จาว่า นะโม ๓ จบ แล้วว่า โย สันนิสินโน วะระโพธิมูเลรอดถึงป๋ายนั้นเต๊อะกันสมมาแก้ว ๕ โกฐากส์แล้ว

เมื่อจักเข้าภาวนาตี่ต้นไม้นั้นหื้อตั๊กเตวดาตี่รักษาต้นไม้นั้นเสียก่อนว่า อิมัสสะมิง รุกขะวิมาเน เตวะต๋า วะสันต๋า สุขิต๋า โหนตุ ว่า ๓ จบเต๊อะ แล้วหื้อนั่งปายวันออกเก๊าไม้เบ่นหน้าล่อเก๊าไม้ นั่งคุกเข่าก็ดี นั่งยองเยาะก็ดี แล้วหื้อประณมมือขึ้นแล้วว่ากำกับวัตรเหล่านี้ว่า

ฉันนัง ปฏิกขิปามิ ๓ ที

แล้วว่า รุกขะมูลิกั๋งคัง สมาทิยามิ ๓ ที

แล้วว่า ตั๊กเตวดาอีกทีหนึ่งด้วยบทว่า

อิมัสสะมิง รุกขวิมาเน เตวะต๋า วะสันต๋า สุขิต๋า โหนตุ ว่า ๓ ที

แล้วว่า อิมัง รุกขะมูละเสนาสะนัง พุทธะปั๋ญญัตตั๋ง อธิษฐามิ ว่า ๓ ที

แล้วว่า ปะฏิสังขาโยเสนา สะนัง ตลอดป๋าย, แล้วว่าปะฏิสังขาโยเสนา สะนัง ตลอดป๋าย, แล้วว่า ยะถา ปัจจะยังเสนา ตลอดป๋าย แล้วกลับเบ่นหลังล่อต้นไม้ เบ่นหน้าไปหนตะวันออก นั่งปัปปะแนงเชิง (นั่งขัดสมาธิ) แล้วประณมมือขึ้นหว่างคิ้วแล้วขอเอา ปี๋ติสมาธิว่า พระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสังฆเจ้า ข้าจักขอภาวนา สมถกั๋มมัฏฐาน ขอพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสังฆเจ้า จุ่งหื้อปี๋ติ สมาธิเกิดมีในดวงจิตแห่งข้าแด่เต๊อะ

แล้วว่า พุทโธ เม นาโถ ธัมโม เม นาโถ สังโฆ เม นาโถ กั๋มมัฏฐานัง เม นาถัง ตายะกาจะริยัง เม นาถัง ว่า ๓ ที

แล้วว่า อะหัม ภันเต สมถกั๋มมัฏฐานัง เต ถะเม ภัน เต อะนุกั๋มปั๋ง อุปาทายะว่า ๓ ที แล้วป๋งมือลงซ้อนตักแล้วภาวนา พุทธะกุณด้วยบทว่า พุทโธ หื้อได้ ๑๐๐ ที ๑,๐๐๐ ที ต๋ามอุตสาหะเต๊อะ แล้วหื้อภาวนาไตรลักขณะหลบแถมว่า นามะรูปั๋ง ทุกขัง นามะรูปั๋ง อะนัตต๋า ป๋าปุณิสสะติ แล้วป๋งลงเสียเล่า หื้อนั่งคู้เข่าก็ดี นั่งยองเหยาะก็ดีเบ่นหน้าเข้าหาต้นไม้

แล้วว่า รุกขะมูลิกั๋งคัง นิกขิปามิ ว่า ๓ ที

แล้วว่า อิมัง รุกขะมุลละเสนาสะนัง พุทธะปัญญัติตั๋งปัจจุทธะรามิ ว่า ๓ ที แล้วออกมาไหว้พระเจ้าตี่บนหัวตูบนอนนั้นเสียเต๊อะ กล่าววิธีภาวนารุกขมูลก็แล้วเท่านี้ก่อนแล

วิธีขึ้นต้นสมาทานเอาวัตรโสสานกรรม

หื้อประชุมหมู่สงฆ์องค์เณรพร้อมเพรียงกัน ณ ปะรำพิธี ประธานสงฆ์ขึ้นขัน ๕ โกฐาก ไหว้พระ สวดมนต์ เสร็จแล้ว เริ่มพิธีขึ้นวัตร กล่าวคำเข้าโสสานกรรม โดยประธานสงฆ์หรือประธานมอบหมายให้รูปใดรูปหนึ่งนำก็ได้

นะโมพุทธายะ นะโมธัมมายะ นะโมสังฆายะ ๓ จบ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ
ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ
สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ
ตติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ
ตติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ
ตติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

พุทธัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ
ธัมมัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ
สังฆัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ พุทธัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ ธัมมัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ สังฆัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ
ตติยัมปิ พุทธัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ
ตติยัมปิ ธัมมัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ
ตติยัมปิ สังฆัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ

ปัญจะมาเร ชิโน นาโถ ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง จะตุสัจจัง ปะกาเสสิ ธัมมะจักกั๋ง ประวัตตะยิ เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เม ชะยะมังคะลัง (๓ จบ)

ยะถาถัมเภ นิพพันเธยยัง วัจจัง ธัมมัง นะโร อิธะ พันเธยยัง วังสะกัง จิตตัง สะติยา อารัมมะเณนะ สุทัฬหัง (๓ จบ)

อิมาหัง ภันเต ภะคะวา มะมะ อัตตะภาวังสะ ชีวิตตัง ตุมหากัง ปริจะชามิ นิยยาเทมิ (๓จบ)

พุทโธ เม นาโถ ธัมโม เมนาโถ สังโฆ เมนาโถ กัมมัฏฐานัง เม นาถัง กัมมัฏฐานะทายะกา จะริโย เม นาโถ (๓ จบ)

อะหัม ภันเต พุทธานุสสติ กัมมัฏฐานัง ยาจามิ พุทธานุสสติ กัมมัฏฐานัง เทถะ เม ภันเต (๓ จบ) อะนุกัมปัง อุปปาทายะ (๓ จบ)

คำสมาทานเอาวัตรโสสา

๑. คะหะปะฏิจีวะรัง ปะฏิขิปปามิ ๓ จบ
ปังสุกุลิกังคัง สะมาทิยามิ ๓ จบ วัตตั๋ง สะมาทิยามิ ๓ จบ

๒. อะติเรกะลาภัง ปะฏิขิปปามิ ๓ จบ
ปิณฑิปาติกังคัง สะมาทิยามิ ๓ จบ วัตตั๋ง สะมาทิยามิ ๓ จบ

๓. นานาสะนะโภชะนัง ปะฏิขิปปามิ ๓ จบ
เอก๋าสะนิกังคัง สะมาทิยามิ ๓ จบ วัตตั๋ง สะมาทิยามิ ๓ จบ

๔. นะสุสานัง ปะฏิขิปปามิ ๓ จบ
โสสาสนิกังคัง สะมาทิยามิ ๓ จบ วัตตั๋ง สะมาทิยามิ ๓ จบ

คำปลงวัตร

(ก่อนออกจากโสสานกรรมให้ปลงวัตร)

ปังสุกุลิกังคัง นิขิปปามิ ๓ จบ
ปิณฑิปาติกังคัง นิขิปปามิ ๓ จบ
เอกาสะนิกังคัง นิขิปปามิ ๓ จบ
โสสานิกังคัง นิขิปปามิ ๓ จบ

ประธานสงฆ์เดินนำแถวกรวดน้ำเข้าไปหาเชิงตะกอน

หลังสวดกรณีเมตตาสูตร

กรณียเมตตสูตร

กะระณียะมัตถะกุสะเลนะ ยันตัง สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ
สักโก อุชู จะ สุหุชู จะ สุวะโจ จัสสะ มุทุ อะนะติมานี
สันตุสสะโก จะ สุภะโรจะ อัปปะกิจโจ จะ สัลละหุกะวุตติ
สันตินทะริโย จะ นิปะโก จะ อัปปะคัพโภ กุเลสุ อะนะนุคิทโธ
นะ จะ ขุททัง สะมาจะเร กิญจิ เยนะ วิญญู ปะเร อุปะวะเทยยุง
สุขิโน วา เขมิโน โหนตุ สัพเพ สัตตา ภะวันตุ สุขิตัตตา
เย เกจิ ปาณะภูตัตถิ ตะสา วา ถาวะรา วา อะนะวะเสสา
ทีฆา วา เย มะหันตา วา มัชฌิมา รัสสะกา อะณุกะถูลา
ทิฏฐา วา เย จะ อะทิฏฐา เย จะ ทูเร วะสันติ อะวิทูเร
ภูตา วา สัมภะเวสี วา สัพเพ สัตตา ภะวันตุ สุขิตัตตา
นะ ปะโร ปะรัง นิกุพเพถะ นาติมัญเญถะ กัตถะจิ นัง กิญจิ
พะยาโรสะนา ปะฏีฆะสัญญา นาญญะมัญญัสสะ ทุกขะมิจเฉยยะ
มาตา ยะถา นิยัง ปุตตัง อายุสา เอกะปุตตะมะนุรักเข

เอวัมปิ สัพพะภูเตสุ มานะสัมภาวะเย อะปะริมาณัง
เมตตัญจะ สัพพะโลกัสะมิง มานะสัมภาวะเย อะปะริมาณัง
อุทธัง อะโธ จะ ติริยัญจะ อะสัมพาธัง อะเวรัง อะสะปัตตัง
ติฏฐัญจะรัง นิสินโน วา สะยาโน วา ยาวะตัสสะ
วิคะตะมิทโธ เอตัง สะติง อะทิฏเฐยยะ พรัหมะเมตัง วิหารัง อิธะมาหุ
ทิฏฐิญจะ อะนุปะคัมมะ สีละวา ทัสสะเนนะ สัมปันโน
กาเมสุ วิเนยยะ เคธัง นะหิ ชาตุ คัพภะเสยยัง ปุนะเรตีติฯ

กะระณียะเมตตะ สุตตังฯ

คำปลงวัตร

(ก่อนออกโสสานกรรมให้ปลงวัตร)

ปังสุกุลิกังคัง นิขิปปามิ ๓ จบ
ปิณฑิปาติกังคัง นิขิปปามิ ๓ จบ
เอกาสะนิกังคัง นิขิปปามิ ๓ จบ
โสสานิกังคัง นิขิปปามิ ๓ จบ

คำสวดอนุโมทนาหลังฉันข้าว
ของท่านครูบาจ้าวัดน้ำบ่อหลวง

ตายะก่านัง ตานัง อะนุโมตามิ ตายะก่า สุขิต๋า โหนตุ ตุ๊กขัปปะมุญจันตุ ป๋าณีโน ปะระปะฏิปั๊ทธา เม จีวิก๋า มัยหัง ปะระปะฏิปั๊ทธาปะรายะนา เอวัญจะตุปัจจะยา อัชจ๊ะมะยา อะปัจจะเวกขิต๋วา ยังจี๋วะรังปะริภุตตั๋ง ตั๋งปะริโภกัง นามาโหสิ

ตายะก่านัง ตานัง อะนุโมตามิ ตายะก่า สุขิต๋า โหนตุ ตุ๊กขัปปะมุญจันตุ ปาณีโน ปะระปะฏิปั๊ทธา เม จีวิก๋า มัยหัง ปะระปะฏิปั๊ทธาปะรายะนา เอวัญจะตุปัจจะยา อะปัจจะเวกขิตวาโย ปิณฑะป๋าโต๋ ปะริภุตโต๋โส ปะริโภโก นามา โหสิ

ตายะก่านัง ต๋านัง อะนุโม ตายะก่าสุขิต๋า โหนตุ ตุ๊กขัปปะมุญจันตุป๋าณีโน ปะระปะฏิปั๊ทธา เม จีวิก๋า มัยหัง ปะระปะฏิปั๊ทธาปะรายะนา เอวัญจะตุปัจจะยา อัชจ๊ะมะยา อะปัจจะเวกขิต โย กิ๊ลานะปัจจะยะเภสัชจ๋ะ ปะริกขาโร ปะริภุตโต๋ โส ปะริโภโก นามาโหสิ

อะโหวัตตัพปัง จี๋วะรัง ปะฏิกุลัง อะโหวัตตัพโป ปิณฑะป๋าโต๋อาหาโร ปะฏิกุโล อะโหวัตตัพปัง เสนาสะนัง ปะฏิกุลังอะโห วัตตัพโปกิ๊ลานะ ปัจจะยะเภสัชจ๊า ปะริกขาโร ปะฏิกโล ปะฐะวีธาตุ อาโป๋ธาตุเต๋โจธาตุ วาโยธาตุ รูปักขันโธ เวต๊ะนากขันโธ สัญญากขันโธ สังขารักขันโธวิญญานักขันโธ ปั๋ญจักขันธา อัชฌัตตะ ป๊ะหิทธา สังขารา อะนิจจ๋าตุ๊กขาอะนัตต๋า วิปะรินามะธัมมา

อะโรค ก๊ะยา ปะระมาลาภา สันตุ๊ฏฐีปะระมัง ธานัง วิสสา สาปะระมาญาติ นิพปานัง ปะระมัง สุขัง

คำโอกาสข้าวพระพุทธเจ้า

โยสันนิสินโน วะระโปธิมูเลมาลังสะเสนัง มหันติงวิไชยโย สัมโปธิมากันจิง วะอะนันตัญญาโน โยโลกุตตะโม ตังปันนะ มามิพุทธัง ตังปันนะ มามิธัมมัง ตังปันนะ มามิสังฆัง

สาธุโอกาสะข้าแด่องค์ศรีสัพพัญญูพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้าและพระมหาชินะธาตุเจ้า อันถะปันนา ตั้งไว้ในสังกะระชมพูทวีปโขงเขตนอกเวียง ในเวียงชั้นฟ้าตาวติงสา มีตังพระเกตุแก้วจุฬามณี และพระธาตุเจ้าตังหลาย หมายมีพระธาตุเจ้า ดอยถ้ำ ดอยคำ สุเทพ สวนดอก พระสิงห์เมืองพิงค์ เชียงใหม่ หริภุญไชยเมืองเดิม ดอยเกิ้งจอมตอง จอมยอง สบฝาง นะกอนลำปาง แช่แห้ง ขิงแกง ช่อแฮ เมืองแพร่ จอมแว่ ดอยตุง ถ้ำปุ่ม ถ้ำปลาขุยปู๋ แหลมลี้ จอมกิตติเชียงแสน สบแว่นกู่แก้วดอยตอง เชียงราย โต้งล้อ เมืองเทิง สบเปิง เมืองแหง ป่าแดง พะเยา ดอยเวา แม่สาย พะยากเมืองนาย ดอยน้อย สวนต๋าล ปูวางแช่โหว้ เสด็จคร่ำหม้อกู่ปอกู่แจ กู่คำจำศีล ม่อนดอยเต๋าอันเป๋นพระธาตุเจ้าแห่ง สัพพัญญูชุแห่งชุหน อันมีในชั้นพรหม และชั้นฟ้าตะโก๊ง หงสาลังกาตีป ชุแห่งชุหน อันถะปันนาตั้งไว้ไหว้ หื้ออยู่ที่สักการะปูชาบัดนี้นาศรัทธา ผู้ข้าตังหลายก็ปาก๋นตกแต่งแป๋งพร้อมน้อมนำมายังข้าวน้ำโภชะนะ อาหาร เพื่อน้อมถวายเป็นตานถึงแด่องค์ศรีสัพพัญญูเจ้าพระสัทธัมเจ้า และพระมหาชินธาตุเจ้าขององค์ศรีสัพพัญญูเจ้าพระสัทธัมเจ้า และพระมหาชินะธาตุเจ้าขอจุ่งมีธัมมะเมตตา อว่ายหน้าปฏิคะหะรับเอาแล้ว แม่นว่ากัมมักกำผาถนาแห่งศรัทธาผู้ข้า มีด้วยประการสันใดดั่งอั้นก็ดี สมิญชันตุ ก็ขอหื้อปัน อุดมสมสารวุฒิไปชุเยื่องชุประการนั้นจุ่งจักมีเที่ยงแท้ดีหลี

อิตังโน ธุปะบุผผาราชา อะเภจจะ อะสาธาระณะ สัพพะ โลกิยะ โลกุตตะระ สัพพะสัมปัตติ นัง มัคคะผะละธัมมะ โหตุโน นิจจัง

โอกาสข้าวพระพุทธเจ้าอีกแบบหนึ่ง

โยสันนิสิโน...ฯ สาธุ โอก๋าสะ มะยัง ภันเต๋ ข้าแด่องค์ศรีสัพพัญญูพระพุทธเจ้า อะจะในวันนี้ก็หากเป็นวันดีติถีอันวิเศษ เหตุว่าเป๋นเดือน....ก็มาจุจอดรอดเถิงเติงมายังศรัทธาผู้ข้าตังหลาย ก็บ่ละ เสียยังจารีต ประเพณีตำนองครองธรรมแห่งอริยะ สะปุริสเจ้าตังหลาย จิ่งปากั๋นสนง โขงขวายตกแต่งแป๋งน้อมนำมายังธุปบุพผาลาจาดวงดอก ข้าวตอกดอกไม้ลำเตียนมาวางไว้เหนือขันธ์ พร้อมด้วยโอตานะ ภิกขะหารของคาวหวานจุ๊เยื่องน้อมนำมาเป๋นเครื่องปู๋จากุน บ่หื้อหาย ศูนย์ป๋างเปล่า ต๋ามจารีตเก่าเดิมมาป๋างเมื่อพระตถาก๊ะตะ รับเอาข้าวปิ๋นฑิบาตร ข้าวมะธุป๋ายาส จากนางสุชาดาตี้ปิ้นรุกขะติสาจาติ พระพุทธาบ่มีบาตรรับรองเอาพระศลีเปิงเปา ยกหัตถบาทนางสุชาดาก็ขวาดรู้สัญญา จิ่งน้อมโอตนาปิ๊ณฑิบาตร พร้อมกับด้วยสุวรรณถาดทองคำยอถวาย แก่ต๋นทรงธรรมผ่านแผ้วรับเสวยปิ๋นทิบาตรแล้ว จึงได้ตรัสผยาสัพพัญญูนั่งเหนือแต่นแก้วผาบแป๊แล้วหมู่ ลิพลมาน พระทรงญานดวงวิเศษ ต๋นเป๋นตี้เปิ้งแก่หมู่เตเวทและหมู่สัตต๋า มนุษษาก๊ะณะนามวนมากเฝ้ารักษาอุปฐาก ศาสนาพระพุทธบาท ขอโอกาสน้อมยอตาน โอตานะภิกขาหาร ถวายเป๋นตานแก่สารูปเจ้า มีกุณเลิศเล้าอนันต๋า จุ่งมีพระมหากรุณารับเอาสัพพะเยี่ยงเครื่องปะระมะมิสสะปู๋จา โอตานะภิกขาหาร วัตถุตานแห่งศรัทธาผู้ข้าตังหลายเพื่อหื้อเป๋นหิตะ ผโยชน์ หิตะติ๊ฏฐะธรรม ความสุขสาม พระก๋ารมีอะมะตะมะหาเนระปานเจ้าเป๋นตี้แล้ว แก่มูลศรัทธาผู้ข้าตังหลายจุ๊ใหญ่ หน้อยจายหญิง นั้นจุ่งจักมีเที่ยงแต๊ดีหลีต๋ามเบื้องบาทบาลีว่า

สาธุโอก๋าสะมะยัง ภันเต๋ โอตานะ ภิกขะหาระตานัง จัตฺตาริบุพผาลาจาตานิ สัคฺคัจฺจัง เตมะปูเจมะ ตฺติยัมฺปิ มยัง ภันเต๋ ตะติยัมฺปิฯ (ตีฆารัตตัง หิตายะ สุขายะ นิพฺพานายะ ปัจจะโย โหตุโนนิจฺจัง)

คำโอกาสเข้าพระมหาอุปคุต

สังโฆวิสุทฺโธวะระทักขิเณยฺโย สันตินทะริโย สัพพะมาลัปปะหิโน คุเณนเนเก๋หิ สะมิทธิปัตฺโต๋ วะระทักขิณะคะระมัชเฌ อุปะคุตฺโต๋ ธิโต๋ นะเมโย อุปะคุตฺโต๋ มะหาเถโร สาธุโอกาสะ ข้าแด่พระมหาอุปะคุตเถรเจ้า ต๋นผะเสริฐล้ำเลิศกว่าโลก๋า เจ้าข้าได้เถิงอะระหันต๋าต๋นวิเศษอยู่ด้าวเขตทักขิณาในสะมุทร์ กง กา ยาว ย่าน กว้าง เจ้าได้อยู่สร้างป๋าระมี กรุณา วิยะสัตเต๋ เจ้าเตียนย่อมมีไมตรี (ไมถี) ผายโผด สัพพะสัตต๋าโลกผู้เถิงผ่านหื้อมีหัวใจ๋บานบ่อเศร้าหื้อมีสุขย้อนเจ้าหากขูณา บัดนี้ศรัทธาผู้ข้าตังหลาย ก็มีเจตะนา ใส่ส่องกึ๊ดรอดห้องก๋องบุญ หวังเป็นกุณอันใหญ่มักใคร่เสพสร้างมัคคะผะละผล หวังนำเอาต๋นหื้อพลันรอดเมืองแก้วยอดสุกขะเษม สัมปัตติเต๋มบ่อโหด ผู้ข้ามักใคร่ได้ยังบ่ระโยชน์ปัจจุบัน คือว่าสุวัณณะเรืองรุ่งชาตะระผะรุ่ง (ออกเสียง ปฺ) เต๋มฉาง ธัญญาบานบ่อถ่อย โคนะมะหิง สาปล่อยเต๋มถุน วัตถาอาภรณ์มีมูลมั่ง อัสสะหัตถี จ๊างม้าหลั่งไหลมา ทาสาทาสีแหนแห่ เด็กสาวจาวแม่หมู่นารี ยุต่างได้ป๋ำเป็ง (บำเพ็ญ) ป๋ารมีไปบ่อหื้อขาดเฝ้าอุปัฏฐากพระแก้วเจ้าตังสาม บัดนี้ศรัทธาผู้ข้าตังหลายมีใจ๋บานบ่อเศร้าจึ่งได้ตกแต่งยังข้าวน้ำเครื่องปูจา มีตังบุบผาลาชาข้าวตอกดอกไม้ ข้าวต้ม ข้าวหนมลูกส้มของหวาน พร้าวต๋าลกล้วยอ้อยผะติ๊ดช่อน้อย ตุงไชย เทียนไฟเพื่อสักการะ ปูจาถวายเป็นตานเถิงแก่เจ้าข้า ขออังคลาดราธนาเจ้าเสด็จมารับ เอาเครื่องขียา กุศลส่วนบุญแห่งศรัทธาผู้ข้าตังหลายแล้วขออย่าหื้อคลาดแคล้วเสียยัง ผะลานิสงส์สมจ๋ำนงกำผาถะนา แห่งศรัทธาผู้ข้าตังหลาย หื้อสมใจ๋หมายจดจ่อเป๋นผะละต่อเนระปานในปัจจุบันนะก๋าลขอหื้อได้พ้นจากเปียธิอุปัททะวะกังวลอนถะรายตังหลายต่าง ๆ นานาหื้อมีฑีฆาอายุหมั้นยืนยาว ได้เอาต๋นตั๋วค้ำจู ปูจายังวะระพุทธะศาสนา แห่งองค์สะหรีสัปปัญญูพระพุทธเจ้าเสี้ยงจีระกาลยาวนาน นักแต๊ดีหลี อิตังโนอัคคิมะธุปุบผาลาชาตานัง โอทะนะ

บิณฑิตานัง นานาวัตถุตานัง มะหาอุปะคุตตั๋งเถรัง สักกัจจังเตมะปูเจมะ ทุติยัมปิมะยังภันเตฯ ตะติยัมปิมะยังภันเตฯฑีหารัตตัง อันถายะ สุขายะ หิตายะ สุขายะ ยาวะนิปปานะ สังวัตตันตุโนฯ

วันรับของ – ให้ของ (ใช้เฉพาะของใหม่)

วันอาทิตย์	เราเสียร้อยเต้า	บ่ดี
วันจันทร์	ได้ปันเต้า	ดี
วันอังคาร	จักเดือดร้อน	บ่ดี
วันพุธ	เสียปันเต้า	บ่ดี
วันพฤหัสบดี	เราได้ปันเต้า	ดี
วันศุกร์	เราได้ร้อยเต้า	ดี
วันเสาร์	เราได้สิบเต้า	ดี

วันสืบของจากต่าน (ประเภทคาถาอาคม)

วันอาทิตย์	เราได้ปันเต้า	ดี
วันจันทร์	เสียปันเต้า	บ่ดี
วันอังคาร	เสียปันเต้า	บ่ดี
วันพุธ	ได้หมื่นเต้า	ดี
วันพฤหัสบดี	ได้ปันเต้า	ดี
วันศุกร์	ได้ร้อยเต้า	ดี
วันเสาร์	เสียหมื่นเต้า	บ่ดี

ฤกษ์เดินทาง

ก่อนจักเดินทางไปค้าไปขาย ฤกษ์ติดต่อก๋ารงานกวนเอาน้ำ-ลูบหน้า แล้วออกเดินตางเสียก่อนจักไปดีมาดี ปราศจากเหตุร้ายตังมวล

วันจันทร์	นอนเสียก่อนจึ่งไป
วันอังคาร	กิ๋นของหวานเสียก่อนจึ่งไป
วันพุธ	กิ๋นข้าวเสียก่อนจึ่งไป
วันพฤหัสบดี	เอาขี้เถ้าจิหน้าก่อนจึ่งไป
วันศุกร์	กะตำเหมือนดั่งลืมของแล้วจึ่งไป
วันเสาร์	กะตำโมโหเสียก่อนจึ่งไป
วันอาทิตย์	เอาน้ำลูบหน้าเสียก่อน

วันหัวเรียงหมอน

เดือนออก	๒ – ๗ – ๑๐ – ๑๑ – ๑๒ – ๑๓	ค่ำ ดีนักแลฯ
เดือนแรม	๔ – ๗ – ๑๐ – ๑๓ – ๑๔	ค่ำ ดีนักแลฯ

วันเอาของขึ้นบ้านใหม่

วันอาทิตย์	ให้เอาข้าวเปลือกข้าวสารขึ้นก่อน
วันจันทร์	ให้เข้าผ้าขาวขึ้นก่อน
วันอังคาร	ให้หอกดาบขึ้นก่อน
วันพุธ	ให้เอาผ้าเสื้อที่นอนขึ้นก่อน
วันพฤหัสบดี	ให้เอาเงินคำขึ้นก่อน
วันศุกร์	ให้เอาแก้วแหวนขึ้นก่อน
วันเสาร์	ให้เอาลูกอ่อน (เด็กน้อย)ขึ้นก่อนแล

ปกิณกมงคล

สิทธิการิยะ ถ้าต้องการสิริมงคล ชาย-หญิง พึงเลือกวันตัดเล็บ – ตัดผมใหม่ – นุ่งผ้าใหม่

วัน	ตัดเล็บ	ตัดผม	นุ่งผ้าใหม่
วันอาทิตย์	มีศัตรู	อายุยืน	ชนะศัตรู
วันจันทร์	มีลาภ	จะมีลาภ	ท่านรักมาก
วันอังคาร	ทรัพย์หาย	ศัตรูทำร้ายใส่โทษ	มีทุกข์มาก
วันพุธ	เจริญสวัสดิ์	จะเกิดการทะเลาะวิวาท	จะมีสุขมากนัก
วันพฤหัสบดี	มีทุกข์	เทวดารักษา	เป็นมงคลดี
วันศุกร์	มีโภคทรัพย์	จะมีลาภ	มีทรัพย์ จักได้ผัว-เมียใหม่
วันเสาร์	เจ็บป่วย	สรรพสิทธิ์มงคล	จะโศกเศร้า เกิดโรคภัยร้ายแล

ประเพณีต่าง ๆ ของชาวล้านนา

ประเพณีเดือนยี่	- ลอยกระทง เทศนาธรรมมหาชาติ ปล่อยโคมลอย จุดดอกไม้เพลิงและมีการละเล่นต่างๆ ของพื้นบ้านและท้องถิ่น
ประเพณีเดือนสาม	- เกี่ยวข้าว หรือตีเข้าของชาวนา (ตีข้าวกับครุหรือสาดกะลา)
ประเพณีเดือนสี่	- ทานเข้าจี่เข้าหลาม ทานกองเข้าหรือทานเข้าใหม่ ถวายข้าวมธุปายาส
ประเพณีเดือนห้า	- วันมาฆบูชา ปอยน้อยต่าง ๆหรือปอยเข้าสังฆ์
ประเพณีเดือนหก	- มีปอยหลวง ปอยปราสาท ฉลองกุฏิ วิหาร ศาลาการเปรียญ กำแพง หอ ฉัน หอระฆัง เจดีย์ ขึ้นบ้านใหม่ แต่งงาน
ประเพณีเดือนเจ็ด	- สงกรานต์ เจดีย์ทราย สรงน้ำพระเจ้ารูป สะเดาะเคราะห์ ส่งเคราะห์ สังขารล่อง ส่งปู่แถน ย่าแถน
ประเพณีเดือนแปด	- ขึ้นธาตุ บวชพระ บวชลูกแก้ว จิบอกไฟ หว่านกล้า ไถนา
ประเพณีเดือนเก้า	- เลี้ยงผีบ้านผีดีเข้าเรือน ฟ้อนผีมดผีเม็ง เข้า-ออกอินทขีล
ประเพณีเดือนสิบ	- เข้าวัสสา แห่เทียน ฟังเทศน์ แฮกนา ไถนา
ประเพณีเดือนสิบเอ็ด	- เอามื้อ (ลงแขก) ส่งขวัญควาย ปักตาแหลวเอื้องหมายนา ทานแจ่งคันนา
ประเพณีเดือนสิบสอง	- ถวายสังค์ไปหาคนตายเทศน์ธรรมเปตพลี (บางท้องที่ทำบุญสลากเทวดา ให้คนตาย หรือ

ทานแทนของต่างๆ เคยได้กินได้ใช้ทำความเสียหาย ให้แก่ของวัด ทานสังค์ดิน) ชนกว่าง

ประเพณีเดือนเกี๋ยง - ออกพรรษาตักบาตรเทโวโรหนะ ปอยสลาก หรือสลากภัตต์

คำถามปริศนาธรรมมีอยู่ว่า

"พญายักษ์ตนหนึ่งนา มีหน้า ๓ หน้า, มีดวงตา ๒ ข้าง ข้างหนึ่งสว่างข้างหนึ่งริบหรี่, มีปาก ๑๒ ปาก มีฟันไม่มากปากละ ๓๐ ซี่, กินสัตว์ทั่วปฐพี พญายักษ์ตนนี้ได้แก่อะไร?"

คำตอบ คือ....ปริศนาธรรมนี้จะบอกว่าพญา ยักษ์ตนหนึ่ง มีหน้า ๓ หน้าคือฤดู ๓ ฤดูร้อน ฝน หนาวเปลี่ยนไปตลอด มีตา ๒ ข้าง ข้างหนึ่งสว่างข้างหนึ่งริบหรี่ คือข้างหนึ่งสว่าง นั้นเปรียบเป็น กลางวัน ข้างหนึ่งริบหรี่นั้นเปรียบเป็น กลางคืน ทั้งกลางวันและกลางคืนก็หมุนเวียนไปเรื่อยๆ มีปาก ๑๒ ปากคือเดือนทั้ง ๑๒ ตั้งแต่ต้นปี จนปลายปีไม่มีหยุดมีฟันไม่มากปากละ ๓๐ ซี่ คือวัน ในแต่ละเดือนไม่เคยรอใครกินสัตว์ทั่วปฐพี พญายักษ์ตนนี้คืออะไรไม่ว่าใครๆก็ต้องตาย แม้แต่พญายักษ์ก็ยังกลืนกินตัวเองเวลาหยุดคิดเวลาหยุดพักมีไม่มากนักนะหากวันนี้คิดวันนี้จงทำ หากคิดถึงพรุ่งนี้จงเริ่มทำตั้งแต่วันนี้เพราะ เข็มวินาทีเดินไปเรื่อยๆ อย่างคงที่ไม่มีใครที่จะหยุดไว้ได้ไม่มีใครที่จะย้อนกลับไปได้อดีตมีไว้ให้เรียนรู้วันนี้และวันนี้มีเพื่ออนาคตหากคุณเสียใจในอดีตจงทำวันนี้เพื่อวันข้างหน้าเพราะคุณไม่รู้ว่าเวลาจะหมดเมื่อไหรใช้ทุกวินาทีให้คุ้มค่าให้คุ้มกับเวลาที่หมุนไปรักใครรีบบอกรีบแสดงออกก่อนที่เค้าจะไม่อยู่ให้บอกรัก

คนแก่วัด

คนแก่วัด	จัดว่า	ค่าดีเลิศ
แสนประเสริฐ	แก่ศีลธรรม	นำวิถี
คนแก่วัด	แก่วา	ค่ามากมี
แก่อย่างนี้	แก่ดี	มีคนชม
แก่เข้าวัด	ศึกษาธรรม	แล้วจำไว้
นำไปใช้	ในชีวิต	เป็นนิจศีล
เพื่ออบรม	บ่มปัญญา	เป็นอาจิณ
เมื่อเราสิ้น	รมปราณ	สำราญเอย

คำว่า "**คนแก่วัด**" เป็นสำนวนไทยที่เราใช้กันคนผู้สนใจในพระศาสนา ไปวัดเพื่อศึกษาหาความรู้แล้วนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน บุคคลประเภท "แก่วัด" นี้ เขามองเห็นคุณค่าของชีวิตเป็นสิ่งสำคัญเหนือกว่าสิ่งใดทั้งหมด เขาจะใช้เวลาว้างของเขาด้วยการเข้าวัดไปพบพระเจ้าพระสงฆ์ผู้ทรงคุณธรรม สนทนาศึกษาหาความรู้จากท่านแล้วนำกลับไปบ้านใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตัวและครอบครัวต่อไป คนสมัยก่อนสอนลูกหลาน ครูบาอาจารย์สอนลูกศิษย์ให้เป็นคนใกล้ชิดกับวัดวาศาสนาเพราะเหตุว่า คนโบราณท่านมองเห็นกาลไกล ถ้าคนใกล้วัดปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระศาสนาย่อมเป็นคนมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งทางโลกและทางธรรม นำวิถีชีวิตไปสู่ความสุขอันเป็นยอดปรารถนา แต่ต่อมาค่านิยมในการเข้าวัดเปลี่ยนไป คนสมัยใหม่พากันมองคนที่เข้าวัดวาศึกษาหาความรู้ทางศาสนาเป็นคนประเภทคร่ำครึ ล้าสมัย ไมทันกับความเปลี่ยนแปลง

และวิวัฒนาการของโลก การเข้าวัดเข้าวาเป็นการใช้เวลาให้สูญเปล่าไม่เกิดประโยชน์อะไร คนเข้าวัดเข้าวาเป็นคนป่า ล้าสมัย จัดไว้เป็นพวกไดโนเสาร์เต่าล้านปี หาความเจริญก้าวหน้าอะไร ไม่ได้ในชีวิต นี่คือความคิดของคนในสมัยวิทยาศาสตร์ก้าวหน้าและ เทคโนโลยีนำสมัยเขามักจะพูดอะไรออกมาในลักษณะท้าทายและ เย้ยหยันอย่างนี้เสมอพวกเขามักจะพากันเยาะเย้ยถากถางคนเข้าวัดศึกษา ธรรมว่าเป็น “คนแก่วัด-แก่วา” หรือ “คนธรรมะ-ธัมโม” โถเข้าวัดเขาวากันได้ ยังหนุ่มยังสาวจะรีบก้าวไปสู่ความเป็นยาชีตาเชยกันทำไมเล่าพ่อคุณ-แม่คุณ เล่นเอาคนเข้าวัดฉุนเลิกไปวัดกันเสียเลย เพราะกลัวเป็นตาเชย-ยายชี นี่คนเราเป็นกันเสียอย่างนี้แหละ เป็นคน แก่วัดแก่วาไปชอบ กลับไปชอบแก่แดด แก่แรด แก่ลม แก่ขวดกลม ๆ แบน ๆ อันแน่จะสร้างปัญหาแก่วัดวาไม่เอาแก่เหล้าแก่สุรา เช้าเฮเย็นฮา ชอบกันนักชอบกันหนา แล้วอย่างนี้จะไม่ให้สังคมมันพิการได้อย่างไร เพราะสร้างแต่สิ่งจัญไรขึ้นในสังคมแห่งการอยู่ร่วมกัน หันเข้าสู่หลักเดิม กันเถิดท่านที่รักทั้งหลายนั่นคือ การเข้าวัดฟังธรรมแล้วนำไปประพฤติปฏิบัติเพื่อขจัดความเลวร้ายในจิตใจให้หมดไป เหลือไว้แต่ความสงบ ความสะอาด และความสว่างนั่นคือทางปลอดภัยในชีวิต อย่าคิดว่าคน แก่วัด – แก่วาเป็นคนล้าสมัยอะไรกันเลยและอย่าเยาะเย้ยถากถางคนเข้าวัดเข้าวาว่าเป็นคนหาค่าอะไรไม่ได้ โปรดให้กำลังใจและส่งเสริมให้คนเข้าวัดเข้าวากันมากๆ ถ้าหากมีคนแก่วัด-แก่วามากเท่าไหร่ความปลอดภัยในสังคมก็มีมากเท่านั้น เพราะคนแก่วัด-แก่วาไม่สร้างปัญหา อะไรให้แก่สังคม คนเรานั้นมีส่วนประกอบสำคัญอยู่ ๒ อย่าง คือกาย วาจา ใจ ร่างกายเจริญเติบโตได้เพราะอาศัยอาหารเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงฉันใด จิตใจเจริญงอกงามก็เพราะอาศัยธรรมะเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงเหมือนกันคนเราส่วนมากไม่ค่อยพากันสนใจในเรื่องอาหารใจมากนัก มักจะพากันสนใจใฝ่ใจแต่ในเรื่องอาหารทางกายอย่างเดียว บุคคลที่ให้อาหารกายฝ่ายเดียว

ไม่เหลียวแลอาหารใจไว้บ้าง คนนั้นก็มักจะเกิดความทุกข์ ความเดือดร้อน ความวุ่นวายต่าง ๆ ในทางแสวงหาอาหารกาย จึงเป็นธรรมดาที่คนเราต้องแสวงหาอาหารประเภทที่เป็นประโยชน์ต่อจิตใจกันบ้าง เพราะคนเราสำคัญอยู่ที่จิตใจ บรรดาธรรมะอันเป็นคำสอนทางพระศาสนาไม่ว่าจะเป็นของศาสนาใด คัมภีร์ใด ก็ล้วนแต่เป็นอาหารใจของชาวโลกได้ทั้งนั้น ถ้าหากชาวโลกรู้จักคุณค่าของอาหารทางใจ และพยายามแสวงหามาหล่อเลี้ยงจิตใจของตนเป็นประจำ ก็จะทำให้เกิดความสงบเยือกเย็นเป็นประโยชน์แก่ตนอย่างมหาศาลชาวล้านนาไม่ควร จะลืมอาหารใจ

สำหรับพวกที่สนใจในการไปวัด ในวันพระ วันอาทิตย์ หรือวันธรรมดา เพราะเห็นว่าเป็นอาหารใจเป็นสิ่งจำเป็นประการหนึ่งสำหรับชีวิตเหมือนกัน ส่วนอาหารทางกายนั้นชาวบ้านก็มีรับประทานกันตามสมควรแก่ฐานะอยู่แล้ว ไม่มีปัญหาอะไรในเรื่องอาหารทางกาย แต่ว่าถ้าไม่มีอาหารทางใจก็ก่อให้เกิดความทุกข์ ความเดือนร้อนด้วยประการต่างๆ ครั้งใดที่ความทุกข์ความเดือดร้อนขึ้นก็แสดงว่าขณะนั้นจิตใจขาดอาหารคือธรรมะ เป็นเครื่องหล่อเลี้ยงเหมือนกับต้นไม้ขาดน้ำปราศจากปุ๋ยก็มีแต่จะแห้งผากและตายซากไปในที่สุด ดังนั้นในรอบสัปดาห์หนึ่งเราควรพากันไปรับประทานอาหารใจกันเสียสักมื้อหนึ่ง

ภัตตาคารอาหารใจก็คือวัด วัดเป็นภัตตาคารบริการอาหารใจแก่ประชาชนทุกระดับชั้นภัตตาคาร อาหารทางใจให้บริการฟรีแก่ทุกคนที่สนใจเข้าไปรับประทาน ค่าอาหารก็ไม่คิด ค่าทิปก็ไม่มี ให้ฟรีๆทุกอย่าง ถ้าท่านว่างลองไปภัตตาคารอาหารใจกันหน่อยดีไหม? อาหารใจมีหลายรสหลายชาติปรารถนาอะไรก็ได้ตามที่ต้องการ เชิญไปรับประทานอาหารใจกันที่วัดกันเถิด ท่านผู้รักความเจริญทั้งหลายการไปวัดในวันพระ วันอาทิตย์ฟังธรรมะอ่านหนังสือธรรมะ สนทนา ธรรมะอันเป็นเรื่องของอาหารใจ แล้วนำอาหารใจที่ได้ฟังที่ได้อ่านหนังสือธรรมะไปหล่อเลี้ยงชีวิตจิตใจ ไปรักษาใจได้ ๗ วัน พอถึงวันที่ ๗ เราก็ไปวัดฟังธรรมกันอีก นำธรรมะไปหล่อเลี้ยงชีวิตใจใจ เมื่อเราไปภัตตาคารอาหารใจบ่อยๆจิตใจของเราก็เจริญขึ้นด้วย คุณธรรมความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันก็จะไม่มีความยุ่งยากลำบากเดือนร้อน เพราะจิตใจไม่ผ่ายผอมอ่อนแอ นี่แลคือผลของการไปรับประทานอาหารใจที่ภัตตาคารคือ “วัด” อันจัดเป็นภัตตาคารอาหารชั้นเยี่ยม ไม่มีภัตตาคารใดๆ เทียบได้ในปฐพีนี้รายชื่ออาหารใจที่จะแนะนำให้รู้ต่อไปนี้มีอยู่ ๕ รายการคือ ศรัทธาความเชื่อ **ศีล** การควบคุมพฤติกรรมทางกาย ทางวาจา ให้ปราศจากโทษ **สุตะ** การสดับตรับฟัง **จาคะ** การเสียสละ และ**ปัญญา** ความรอบรู้ โปรดพิจารณาดูเป็นข้อๆ ดังต่อไปนี้

ศรัทธา ความเชื่อ ได้แก่ เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ เชื่อมีเหตุมีผล อย่าเชื่ออะไรแบบงมงามที่เรียกกันว่าเชื่อลมๆแล้งๆ แสดงว่าขาดปัญญาเป็นเครื่องไตร่ตรอง ต้องทดลองพิสูจนให้รู้แจ้ง เห็นจริงด้วยปัญญาของตนเองเสียก่อนแล้วจึงตัดสินใจเชื่อลงไป ความเชื่อแบบนี้เป็นความเชื่อด้วยเหตุผลเรียกว่า **“สัทธาญาณสัมปยุต”** ศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญหาใครมีศรัทธาแบบนี้ทำอะไรลงไปก็สำเร็จ

สทฺธา สาธุ ปติฏฺฐิตา
ศรัทธา ตั้งมั่นแล้วยังประโยชน์ให้สำเร็จ

หนึ่งให้มีศรัทธาอย่าประมาท อย่าให้ขาดเมื่อทำทานการกุศล
ศรัทธาช่วยอวยสุขให้ทุกคน จะเกิดผลเพราะศรัทธาพานำทาง
จะทำใดไตร่ตรองถึงสองชั้น อย่าหุนหันเชื่อง่ายไร้เหตุผล
จะทำบุญสุนทานการคบคน อย่าลุกลนจะถูกหลอกบอกให้จำ
ลิงหลอกเจ้าเข้าตำรานั้นน่าคิด ควรพินิจคำโบราณท่านขานไข
คนหน้าไหว้หลังหลอกท่านบอกไว้ อย่าตามใจเชื่อตามคำของมัน
คิดให้ดีอย่าผลีผลามจะงามหน้า ใช้ปัญญาถี่ถ้วนควรไต่ถาม
หาเหตุผลเสียก่อน ก่อนทำตาม ศรัทธางามอย่างนี้ดีนักแล

นี่คือเรื่องของศรัทธาความเชื่อ คนเราต้องมีศรัทธาความเชื่อเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงจิตใจ ถ้าขาดศรัทธาทำอะไรก็ไม่สำเร็จ ทำครึ่งๆ กลางๆ แล้วก็ขว้างเสียกลางคัน เพราะใจขาดอาหารคือศรัทธาเป็นเครื่องนำทาง เลยวางงานทิ้งเสียอย่างนั้นแหละ รถยนต์ขาดน้ำมันเชื้อเพลิงหล่อเลี้ยงย่อมแล่นไปไม่ได้ฉันใดใจที่ขาดศรัทธาก็หมดปัญญาในการทำงานสำเร็จฉันนั้น

ศีล การควบคุมพฤติกรรมทางกาย ทางวาจา ให้เรียบร้อยไม่ให้เป็นพิษเป็นภัยแก่ตนเองและคนอื่น ตลอดถึงสังคมส่วนรวมการเป็นคนเคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผน ควบคุมกาย วาจา ให้เป็นปกติหนักแน่นมั่นคงและเยือกเย็น ได้ชื่อว่าเป็นคนมีศีล คนมีศีลชื่อว่าเป็นคนไม่มีเวร ไม่มีภัยแก่ใครๆ ตนเองก็ไม่เดือดร้อนนอนก็เป็นสุข ดังนั้นศีลเป็นอาหารใจชนิดหนึ่งซึ่งทุกคนจะลืมเสียมิได้ พึงเป็นคนมีศีลกันเถิดจิตใจจะได้เป็นปกติมั่นคง สงบเยือกเย็นเป็นสุขตราบเท่าชรา

สุขํ ยาว ชรา สีลํ
ศีลนำความสุขมาให้ตราบเท่าชรา

ข้อที่สองต้องรักษาศีลห้าด้วย เอาศีลช่วยปราบกิเลสเหตุเศร้าหมอง
ควรรักษากายวาจาอย่าคะนอง ปราบจองหองด้วยศีลสิ้นหยาบคาย
กายวาจาถ้ายังหยาบปราบเสียบ้าง เอาศีลล้างหยาบคายหายเศร้าหมอง
คนมีศีลกายดีเหมือนสีทอง วาจาผ่องพูดจาก็น่าฟัง
รักษากายวาจาอย่าประมาท พุทโธวาทสอนไว้ในหมวดศีล
ให้ชำระกายวาจาอันราคิน ด้วยองค์ศีลให้สะอาดปราชญ์นิยม
คนมีศีลสิ้นวุ่นวายหายเดือนร้อน สุขเจริญเป็นนิรันดร์ไม่ผันแปร

นี่คือเรื่องของศีลอันเป็นอาหารใจอีกประการหนึ่ง อาหารใจชนิดที่หล่อเลี้ยงจิตใจให้หายโกรธหายเกลียด ไม่มีเวรมีภัยแก่ใครๆ ทำให้อายุยืนยิ่งกว่ากินยา “อายุวัฒนะ” เสียอีก ไม่เชื่อลองชิมดูก็แล้วกันใครอยากสวยอยากงามก็ต้องเป็นคนมีศีล ศีลเป็นเครื่องประดับอันประเสริฐเลิศกว่าเครื่องประดับทุกประเภทในโลก

สุตะ ได้การสดับตรับฟัง รวมถึง การอ่าน การศึกษาด้วยการพึงช่วยให้เกิดปัญญาทั้งทางโลกทางธรรม นำวิถีชีวิตไปสู่ทิศทางอันถูกต้องคนเราจะมีปัญญา ความรู้ความเข้าใจ ก็ต้องอาศัยการฟัง ฟังมาก ก็มีความรู้มาก ทรงจำอะไรต่างๆได้มาก ถ้าหากขาดการฟังก็คล้ายๆ เป็นไอ้งั่งสหายโง่ โตขึ้นมาก็หาความเจริญอะไรกับเขาไม่ได้ กลายเป็นปัญหาสังคม ดังนั้นควรนิยมฟังธรรมกันให้มาก ถ้าอยากเป็นคนมี ความเจริญเดินเข้าไปภัตตาคารอาหารใจในวัด ท่านจะจัดอาหารใจประเภทฟังเทศน์ ฟังธรรม จิตใจของเราจะได้ชื่นฉ่ำไปด้วยรสพระธรรมทุกประการ ประหารความโง่เง่าเต่าล้านปีให้วิ่งหนีไปจากจิตใจ

สุสฺสูสํ ลภเต ปญฺญํ
ฟังด้วยดี ย่อมได้ปัญญา

ข้อสี่สามหมั่นสดับรับโอวาท อย่าให้ขาดการฟังธรรมท่านพร่ำสอน
ฟังแล้วจำขึ้นใจให้แน่นอน ฟังไว้ก่อนนั่นแหละดีมีปัญญา
ฟังให้ดีมีปัญญาสมาธิ หมั่นดำริตามหลักแห่งมรรคผล
ฟังอะไรใฝ่ใจให้แยบยล เป็นมงคลมีปัญญาพารุ่งเรือง
ฟังให้มากถ้าอยากรู้เมื่อครูสอน อย่าง่วงนอนตั้งใจใฝ่ศึกษา
จะฟังเทศน์ฟังธรรมให้นำพา เกิดปัญญาเพราะการฟังตั้งใจจริง
คนฟังมากคงแก่เรียนเพียรอุตสาห์ มีปัญญาทรงจำในคำสอน
ดำเนินงานด้วยปัญญาไม่อาทร หายเดือดร้อนเพราะการฟังดีจังเลย

การฟัง เป็นอาหารใจ ช่วยแก้ไขความมืดบอด ความไม่รู้ ความโง่เขลาเบาปัญญาให้หมดไป เหลือไว้แต่ความรู้จะได้เป็นครูนำเราไปสู่ความร่มเย็นเป็นสุขอันทุกคนปรารถนา

จาคะ ได้แก่การเสียสละ การเสียสละมีความหมาย ๒ อย่างคือการเสียสละวัตถุสิ่งของเพื่อสงเคราะห์ อนุเคราะห์ คนอื่นตามฐานะที่เราจะทำได้ อันแสดงถึงการมีน้ำใจเผื่อแผ่แก่คนอื่นสังคมมนุษย์จะรวมกันเป็นปึกแผ่นแกนสำคัญ ก็เพราะอาศัยการเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อความสุขของคนส่วน

รวม การเสียสละนี้เป็นเกลียวสัมพันธ์สำหรับยึดเหนี่ยวน้ำใจของคนในสังคมให้รักใคร่สามัคคีกัน นี่คือการเสียสละสิ่งภายนอก อีกอย่างหนึ่งได้แก่การเสียสละภายในคือ การเสียสละความชั่วไม่ดีออกจากจิตใจ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ทิฏฐิมานะ ความอิจฉาริษยา ความเห็นแก่ตัว อะไรเหล่านี้มันเป็นสิ่งไม่ดีต้องสละทิ้งออกไปให้หมด อย่าให้มันอาศัยอยู่ในจิตใจของเรา อาหารใจประเภทจาคะนี้หล่อเลี้ยงชีวิตจิตใจของคนเราให้เป็นคนมีน้ำใจเผื่อแผ่ไม่เห็นแก่ตัว

เนกาสี ลภเต สุขํ
กินคนเดียว ไม่มีความสุข

ข้อที่สี่มีจาคะสละออก	พระท่านบอกให้ทำทานการกุศล
สละทรัพย์ทำบุญอุดหนุนคน	ได้กุศลเพราะทำทานการแบ่งปัน
สละทรัพย์ภายนอกออกสงเคราะห์	ทำให้เหมาะพอประมาณการช่วยเหลือ
ให้ด้วยจิตสงสารการจุนเจือ	เราช่วยเหลือเขาดีใจใฝ่ขอบคุณ
นี่คือสิ่งภายนอกบอกให้รู้	ส่วนศัตรูภายในใจกุศล
ต้องสละมันไปให้สมดุล	จิตใจขุ่นมัวหมองต้องละมัน
ควรสละสิ่งภายในจิตใจชั่ว	ความหมองมัวในใจให้ละเสีย
อย่าปล่อยไว้ทำใจให้อ่อนเพลีย	ละมันเสียสะอาดปราศมลทิน

นี่คือเรื่องของการเสียสละอันเป็นธรรมะสำหรับหล่อเลี้ยงจิตใจให้หมด มัจฉริยะความเห็นแก่ตัวปัญญา ได้แก่ ความรอบรู้ หมายเอาความรู้ที่ใช้การใช้งานได้จริงๆ ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลกถ้าไม่มีปัญญาคนเราก็อยู่ในโลกลำบาก การเป็นอยู่ด้วยปัญญาเป็นชีวิตอันประเสริฐสุด

ปญฺญา นรานํ รตนํ
ปัญญา เป็นแก้วของนรชน

ข้อที่ห้าปัญญาดีมีสาระ ข้อนี้ละยิ่งสำคัญชั้นหัวแถว
จะทำการสิ่งใดให้เข้าแนว ก็ต้องแล้วแต่ปัญญาพานำทาง
ขณะใดมีปัญญาพารุ่งโรจน์ ไม่มีโทษไม่มีภัยไกลสงสาร
จะคิดอ่านสิ่งใดใจสำราญ พบนิพพานสุขสันต์นิรันดร

นี่คืออาหารใจประเภทปัญญา ต้องพากันไปแสวงหาที่ภัตตาคารอาหารใจในวัด แม้จะถูกจัดว่าเป็นคนแก่วัด-แก่วา ก็อย่าพากันท้อถอย แก่วัดแก่วาดีกว่าแก่อย่างอื่นอันมีกันอยู่ดาษดื่นในสังคมปัจจุบัน จงพากันเข้าวัดเข้าวากันเถิด ชีวิตของเราจะได้ประเสริฐเพราะเป็นคนใกล้ชิดกับพระศาสนา

ความรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่

คุณธรรมที่มีความสำคัญยิ่งในชีวิตของคนทุกระยะประการหนึ่งก็คือ "ความรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่" หรือบางทีเรียกว่า "รู้จักต่ำรู้จักสูง" หรือ "รู้จักฟ้าสูงแผ่นดินต่ำ" ซึ่งมีความหมายถึง รู้จักสถานภาพที่เป็นจริงของตนและของคนทั้งหลาย

นับเป็นความเหมาะสมแห่งจิตสำนึกสมบูรณ์ในเบื้องต้นชีวิตที่มีค่ายิ่ง คนไทยและสังคมในอดีตได้ใช้ความรู้นี้เป็นการดำเนินชีวิตประสบความสำเร็จมามากมายทั้งในการสร้างตน รักษาตน พัฒนาตน

เพื่อความเจริญและความปลอดภัย

ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า ความรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่นี้ควรจักเป็นหลักวัฒนธรรมไทย เพราะคุณลักษณะของคนไทยที่ภาคภูมิใจประการหนึ่งคือความสุภาพอ่อนโยน และความกตัญญูกตเวทีที่ต่างชาติยกย่องเชิดชูกันทั่วไป ก็มาจากความรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่นี่เอง

ไทยได้คุณธรรมอันนี้มาจากพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าบรมครูของเราได้ทรงกำหนดไว้ให้พระภิกษุสงฆ์ ดำรงตนอยู่ได้ด้วยความเป็นเด็กเป็นผู้ใหญ่ ตามสถานะที่เป็นจริงคือตามอันดับแห่งความเป็นพระภิกษุของแต่ละรูป เพื่อรวมกันเป็นสังฆกรรมและยั่งยืนด้วยดีมานาน

สมัยก่อน พระภิกษุสงฆ์ยึดมั่นในคุณธรรมนี้จึงมีความสงบเรียบร้อยและความสามัคคีปรองดองกันดี เป็นที่น่าศรัทธาเลื่อมใสเป็นแบบอย่างของคนและสังคมทั่วไป

สังคมที่ประกอบด้วยคนที่รู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่ ย่อมเป็นสังคมที่สงบมีความเข้มแข็งและมั่นคงอุดมการณ์ของตน คนที่รู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่เป็นคนมีจิตใจบริสุทธิ์ ตามสถานที่เป็นจริงย่อมมีความสามารถในการปฏิบัติตนปฏิบัติการงานและหน้าที่ได้เหมาะสมกับความพอเหมาะ และความถูกต้องได้เป็นคนมีอกาสในชีวิตทุกด้านคือ

๑. จะอยู่ที่ไหนก็สบาย

๒. จะไปที่ไหนก็สะดวก

๓. จะทำอะไรก็สำเร็จ

เพราะ

๑. เป็นที่เมตตาปราณีของผู้ใหญ่

๒. เป็นที่รักใคร่ของญาติมิตร

๓. เป็นที่เคารพนับถือของผู้น้อย

เป็นคนสำคัญในทุกกาลเทศะ เพราะสามารถยึดเหนี่ยวจิตใจคนทั้งหลายสำเร็จ

เป็นคนไม่มีปัญหาและสามารถที่จะแก้ปัญหาที่มีอยู่แล้วได้

เป็นคนที่มีความพร้อมในสังคมทั่วไป เพราะสังคมย่อมประกอบด้วยคนที่มีฐานะไม่เท่ากัน

คนที่มีฐานะเท่ากัน รวมกันยาก รวมกันไม่ติด

ฐานะของคนที่สำคัญในสังคม คือ

๑. เด็ก หรือ ผู้น้อย

๒. ผู้ใหญ่

สังคมย่อมมีลักษณะเหมือนนาฬิกาแบบเก่าคือ นาฬิกาที่มีตัวจักรเป็นกำลังเดิน นาฬิกาแบบนั้นมีจักรหลายตัว และจักรทุกตัวมีขนาดไม่เท่ากัน มันจึงเดินได้ ถ้าจักรทุกตัวเท่ากันมันจะไม่เดินแน่ เพราะมันมีกำลังเท่ากัน ไม่มีตัวไหนดึงตัวไหนดันตัวไหน ลากตัวไหนได้ ความไม่เท่ากันของตัวจักรทั้งหลาย ทำให้นาฬิกาเดินได้ ฉันใด ความไม่เท่ากันของคนทั้งหลายในสังคม ก็ทำให้สังคมมีสภาพสังคมได้ฉันนั้น

วัดหนึ่ง ๆ แม้จะมีพระหลายรูปก็มีเจ้าอาวาสรูปเดียว ถ้ามีหลายรูปเมื่อใดก็วัดแตกเมื่อนั้น

บ้านหนึ่งๆแม้จะมีผู้ชายหลายคน ก็มีพ่อเพียงคนเดียวถ้ามีพ่อหลายคนเมื่อใด ก็บ้านแตกเมื่อนั้น

เด็กที่รู้ว่าเป็นเด็ก ย่อมอยู่กับผู้ใหญ่สบาย เพราะผู้ใหญ่รักใคร่สงสาร

ผู้ใหญ่ที่รู้ว่าเป็นผู้ใหญ่ ก็อยู่กับเด็กได้สบายเพราะเด็กเคารพเชื่อฟัง

เด็กที่เป็นเด็ก ย่อมเป็นเด็กที่น่าเอ็นดู และผู้ใหญ่ที่เป็นผู้ใหญ่ก็ย่อม

เป็นที่น่าเชิดชู

สังคมไทยเราปัจจุบันนี้มีปัญหา ไม่ว่าบ้าน ไม่ว่าวัด ก็เพราะขาดความรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่เป็นเรื่องสำคัญ การแก้ปัญหาสังคมจะสำเร็จก็เห็นจะต้องเริ่มที่จุดเด็กจุดผู้ใหญ่ โดยที่ใครเป็นเด็กก็ยอมรับการเป็นเด็กเสียบ้าง ใครที่เป็นผู้ใหญ่ก็ยอมรับว่าเป็นผู้ใหญ่บ้าง ถอยหลังเข้าคลองกันเสียหน่อย มีทางที่จะราบรื่นได้โปรดนึกถึงชีวิตสังคมแบบเก่าๆ ดูบ้างจะพบทางสำเร็จแน่

สิ่งที่จะโน้มน้าวเข้าสู่ความรู้จักเด็กผู้ใหญ่ได้ประการหนึ่งก็คือความเชื่อในเรื่องประสบการณ์และประสบการณ์ ว่าเป็นเรื่องจริง คือเชื่อว่าประสบการณ์ และประสบการณ์ มีคุณค่าต่อชีวิตแน่ เพราะถ้าไม่เช่นนั้น พระพุทธเจ้าจะไม่ทรงยกย่องพระอัญญาโกญฑัญญะ ว่าเป็น เอตคัคคะในทางรัตตัญญู

ทำนองเดียวกันที่ท่านเคยพูดว่า “อาบน้ำร้อนมาก่อน” ย่อมจะทราบดีว่า น้ำร้อนมีความสำคัญอย่างใด มีคุณค่า หรือมีโทษประการใดอีกประการหนึ่ง

ความรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่นี้ยังสามารถช่วยการปกครองให้เกิดความราบรื่นได้ เมื่อผู้ใต้ปกครองหรือใต้บังคับบัญชากระทำสิ่งใดที่ไม่เหมาะสม หรือมีความบกพร่องผิดพลาดประการใดจนเกิดความเสียหายขึ้น

ถ้าผู้ปกครอง ผู้บังคับบัญชา จะคิดว่าเขายังเป็นเด็ก เขาคงจะไม่มีความคิดกว้างขวางลึกซึ้งรอบคอบเหมือนเราซึ่งเป็นผู้ใหญ่กว่า ก็จะสามารถคลี่คลายความไม่พึงพอใจของตนลงได้ พอจะพบทางของความราบรื่นต่อไป หรือแม้ผู้น้อยจะจงใจกระทำความผิดพลาดเช่นนั้น ถ้าจะคิดถึงเรื่องอำนาจจิตของผู้น้อยหรือคิดว่าคนทำผิดเหมือนคนเดินทางผิด ควรได้รับความสงสารเห็นใจ ก็จะพบทางแห่งราบรื่นได้เช่นเดียวกัน

ในทำนองเดียวกัน ถ้าผู้ใหญ่จะทำอะไรที่ผู้น้อยเข้าใจว่าไม่เหมาะสม ผู้น้อยคิดว่าท่านเป็นผู้ใหญ่ อาจจะมีเหตุผลที่สมควรทำเช่นนั้นก็เป็นได้ ก็คงจะมีทางนำไปสู่ความราบรื่นได้ เพราะทั้งผู้น้อยผู้ใหญ่ถ้ายอมรับในความเป็นผู้น้อยผู้ใหญ่ของตน และของอีกฝ่ายหนึ่งเมื่อใดความคลี่คลายในทางร้ายก็จะเกิดขึ้น นำไปสู่ความให้อภัยระหว่างกันถ้าไม่เช่นนั้นก็จะมีความแต่ความขัดแย้ง แตกแยกอย่างรุนแรงต่อกันโดยลำดับไม่รู้จักสิ้นสุด

อย่างไรก็ดี ความรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่นี้ จะเกิดขึ้นได้ด้วยการนำของ

- ผู้ใหญ่ที่มีลักษณะเป็นใหญ่คือ
- ผู้ใหญ่ที่เห็นใจผู้น้อย หรือ เห็นใจเด็ก
- ผู้ใหญ่ที่ยอมเสียเปรียบเด็ก
- ผู้ใหญ่ที่ไม่มัวเมาในลาภยศ ไม่บ้าอำนาจบาตรใหญ่
- ผู้ใหญ่ที่ยอมรับว่าคนเดียวทำอะไรไม่ได้ ตนจะทำอะไรได้ในเมื่อเด็กๆ ให้ความร่วมมือ

ผู้ใหญ่ที่เป็นพิษเป็นภัยต่อสังคม คือ ผู้ใหญ่ที่มีลักษณะตรงกันข้ามจากที่กล่าวมา ไม่สามารถจะทำให้เกิดความรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่ได้ มีแต่จะสร้างความวุ่นวายให้เกิดยิ่งขึ้นโดยลำดับ

ท่านผู้เจริญทั้งหลาย ความรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่เป็นนโยบายหลักของพระพุทธศาสนาซึ่งเป็น ศาสนาของคนและสังคม เป็นเอกลักษณ์ที่มีคุณค่าของไทย

ท่านผู้นำพระพุทธศาสนาก็ดี ท่านผู้นำชาติไทยสังคมไทยก็ดีโปรดระลึกว่า การฟื้นฟูและการรักษาเรื่องความรู้จักเด็กและรู้จักผู้ใหญ่เป็นการดำรงพระพุทธศาสนาและสังคมไทยที่มีความสำคัญประการหนึ่งแน่นอนที่สุด

บัดนี้เราได้ออกมาสู่ท้องทะเลใหญ่ ไม่มีอะไรเป็นที่หลบคลื่นลมได้ก็โปรดถอยหลังเข้าคลองบ้างอาจจะอยู่รอดต่อไปได้

ผู้เขียนเชื่อมั่นว่า ถ้ายังมีความรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่อยู่ครบได้ตราบใดสังคมไทยก็ยังคงอยู่อย่างมีความหมายอยู่ตราบนั้น

ภาษิตล้านนา
อย่า ๑๐๘

อย่าไปอ้าปากตวงน้ำลิน อย่าไปกินวันค่ำ
อย่าไปฟังเก็บครัวนำถุงยังบ่า อย่าไปหายาใส่ผีบ่า
อย่าไปค้าคนเดี่ยว อย่าไปเตียวมืดค่ำ
อย่าไปย่ำกองธัมม์ อย่าไปฟังคำสนส่อ
อย่าไปก่อเวรกัมม์ อย่าไปเซ็นกินก่อน
อย่าไปหย่อนการงาน อย่าไปรังตวานเมียท่าน
อย่าไปอ่านหนังสือหาย อย่าไปกร๋ายหน้าผู้ใหญ่
อย่าไปไป่คำหลาย อย่าไปค้าขายของเถื่อน
อย่าไปหน่ายเพื่อนเมื่อยามจน อย่าไปลมแต่ปาก
อย่าไปอยากเกินควร อย่าไปชวนกันลัก
อย่าไปชักน้ำเข้าเรือ อย่าไปเอาเสือมาไว้กลางบ้าน
อย่าไปเอาคนขี้คร้านเปนตัวเวร อย่าไปหล็วกก่อนท่าน
อย่าไปหาญูก่อนเจ้า อย่าไปเข้าบ่อนพนัน
อย่าไปฟังคำแม่ญิงไปท่า อย่าไปฟังคำแม่ย่าไปสวน
อย่าไปกวนอู้คำคนใหญ่ อย่าไปไล่คนรวย
อย่าไปแอ่วตวยคนร้าย อย่าไปย้ายคันนา
อย่าไปคาตาชั่ง อย่าไปยั่งใจฅน
อย่าไปงมของที่มืด อย่าไปสืบของสงฆ์
อย่าไปหลงเมียรัก อย่าไปทักคนผิด
อย่าไปบิดคอหนีจากเหื่อ อย่าไปเชื่อฅนเมา

อย่าไปกวนเกากับคนบ้า อย่าไปอ้าปากทอลม
อย่าไปลงเหล้นน้ำเลิ้ก อย่าไปเก้ก*ทางเที่ยว
อย่าไปเคียวละอ่อน อย่าไปป่อนคำอัด
อย่าไปตัดคำอู้ อย่าไปกู้เงินคนจน
อย่าไปอมคำสั่ง อย่าไปนั่งเพียงขุนนาง
อย่าทำบุญสูนบาป อย่าไปหาบซ้าคอน
อย่าไปนอนก่อนนั่ง อย่าไปฟั่งห้าวหาญ
อย่าไปผลาญพ่อแม่ อย่าไปเอาไม้แหย่ก้นเสือเยน
อย่าไปเข็มครกขึ้นเขา อย่าไปเอาเมียเปนขี้ข้า
อย่าไปอวดกล้าว่าตัวดี อย่าไปควีว่าตัวรู้
อย่าไปอู้คำลับเมื่อกลางคืน อย่าไปยืนขวางทาง
อย่าไปวางของเฮี่ย อย่าไปเชื่อคนขี้ยา
อย่าไปพากันค้าน อย่าไปคร้านการเรือน
อย่าไปเถียงคำพ่อแม่ อย่าไปแก่ก่อนวัย
อย่าไปเอาใจไปไกลพี่น้อง อย่าไปพ้องเอาคนผิด
อย่าไปติดยาฝิ่น อย่าไปดูหมิ่นคนจน
อย่าไปหลงทางบาป อย่าไปหาบขอหนัก
อย่าไปหักด้านพร้าด้วยเข่า อย่าไปเล่าขวัญเขา
อย่าไปเมาเมียท่าน อย่าไปแอ่วบ้านขโมย
อย่าไปใคร่รวยก่อนค้า อย่าไปอวดกล้าก่อนสงคราม
อย่าไปเปนคนพาลนอกเส้น อย่าไปลื้นเหล้นกฎหมาย
อย่าไปหงายคนพร้า อย่าไปค้าคนเดียว
อย่าไปอู้เสียดคำคม อย่าไปดมของเหม็น
อย่าไปเลมกินของเก่า อย่าไปเล่าขวัญผัวเมีย

อย่าไปเหลือคำพระ	อย่าไปละคำผีตาย
อย่าไปขายเสื้อผ้าเก่า	อย่าไปเล่าคำบ่ดี
อย่าไปหนีจารีต	อย่าไปบีบเลือดกับปู
อย่าไปหับประตูหนีบมือท่าน	อย่าไปต้านการเมือง
อย่าไปเถียงแข่งท้า	อย่าไปค้าบนหลังคน
อย่าไปอมของใหญ่	อย่าไปไต่ทางผิดกลางป่า
อย่าไปด่าคนใช้	อย่าไปให้เอาดาวเดือน
อย่าไปเขียนคำบ่ดีไว้พ่างข้าง	อย่าไปล้อมรั้วกั้นทางเทียว
อย่าไปเคียวปันพ่อแม่ยังบ่ตาย	ขายหน้าเพื่อนกลางหมู่
อย่าไปเก็บคำฟู่อู้ไปมา	อย่าไปหาคำมายาจุ๊ล่าย....เน้อ

มงคลภาษิต (ของเก่า)
สะป๊ะคน (สัปป๊ะ)

คนขี้เล่น	ทำอะไร	กลายเป็นขี้
คนจู้จี้	ทำอะไร	มักล้าหลัง
คนจองหอง	ทำอะไร	ไม่ระวัง
คนอยากดัง	ทำอะไร	ละลายลง
คนบ้า	ทำอะไร	มักไม่ผิด
คนสิ้นคิด	ทำอะไร	ไม่สมหลัง
คนถ่อย	ทำอะไร	ไม่จีรัง
คนขี้อ้าง	ทำอะไร	ไม่มั่นคง
คนโง่	ทำอะไร	มักผิดพลาด

คนขี้ขลาด	ทำอะไร	ไม่เป็นผล
คนมักง่าย	ทำอะไร	ตามอารมณ์
คนโสมม	ทำอะไร	ไม่มีดี
คนมักได้	ทำอะไร	เห็นแก่ได้
คนใจร้าย	ทำอะไร	ร้ายเสมอ
คนงี่เง่า	ทำอะไร	มักเผลอเลอ
เป็นคนเอ๋อ	ทำอะไร	สบ๋าย...สบาย...

๔๗ วิธี เพื่อเพิ่มพลังชีวิต

ขอแนะนำวิธีการเพิ่มพลังแห่งชีวิต ซึ่งควรปฏิบัติไว้ ๔๗ วิธีดังนี้

๑. เดินออกกำลังกายรับแดดตอนเช้า เลือดหมุนเวียนดี
๒. ชำระร่างกายให้สะอาด อย่าอาบหรือแช่น้ำร้อนนาน
๓. ดื่มน้ำก่อนหรือหลังอาหารสัก ๑ ชั่วโมง ไม่ดื่มขณะทานอาหาร
๔. เคี้ยวอาหารให้ละเอียด ย่อยง่าย เพื่อให้รู้คุณค่าอาหาร
๕. ทานข้าวไม่ขัดสี คุณค่าอาหารมากกว่าข้าวขาว
๖. ทานผัดร้อยละ ๒๕-๓๐ ต่อมื้อ และผัดน้ำมันให้น้อยที่สุด
๗. เนื้อปลาสีขาว ไขมันน้อย ดีกว่าสัตว์อื่น
๘. ปรุงรสให้น้อยที่สุด เพื่อเข้าถึงรสแท้ของอาหาร
๙. ไม่ควรทานแตงโมหลังอาหาร จะทำให้หลอดเลือดหดตัว
๑๐. สับปะรดช่วยระบบย่อยอาหารดีขึ้น
๑๑. ทานผลไม้ชนิดเดี่ยวกัน ๒ วัน ขจัดพิษภายใน
๑๒. ทานอาหารตามฤดูกาล ร่างกายจะสมดุลกับธรรมชาติ
๑๓. อาหารแห้งและเผ็ด เป็นพิษต่อระบบขับถ่าย

๑๔. ดื่มเครื่องดื่มสมุนไพรแทนชา กาแฟ
๑๕. มื้อเย็นควรทานอาหารย่อยง่าย จะทำให้หลับสบาย
๑๖. เข้านอนไม่เกิน ๔ ทุ่ม ตื่นตี ๔ หรือตี ๕
๑๗. เริ่มวันใหม่ด้วยความรัก ความเกื้อกูล
๑๘. ตอนเช้าดื่มน้ำอุ่นสัก ๑-๒ แก้ว จะช่วยระบบขับถ่าย
๑๙. อาบน้ำอุ่นในฤดูร้อน จะทำให้รู้สึกสบายตัว
๒๐. สวมเสื้อผ้าจากใยพืช เลี่ยงผ้าใยสังเคราะห์
๒๑. เลี่ยมการใช้เครื่องสำอางหรือน้ำหอมที่ผลิตจากเคมี
๒๒. พยายามควบคุมลมหายใจหลังอาบน้ำสักครู่ จะทำให้คลายเครียดได้
๒๓. ขับรถ ควรรู้จุดหมาย และฝึกหายใจ จะทำให้จิตใจปลอดโปร่ง
๒๔. มีสติขณะทำงาน
๒๕. หลับตา ผ่อนลมหายใจช้าๆ คลายเครียด
๒๖. ดื่มน้ำขิงรสหวาน คลายอ่อนเพลีย
๒๗. ทานแกงจืดวันละ ๑-๒ ถ้วย
๒๘. หัดเดินจงกลม ผ่อนลมหายใจ คลายโกรธ
๒๙. กดนิ้วบนข้อต่อแขนด้านนิ้วโป้ง เพื่อลดการปวกท้อง
๓๐. ควรปลูกต้นไม้ที่บ้าน และที่ทำงาน
๓๑. ควรออกกำลังกายเบาๆ เพื่อให้จิตใจผ่อนคลาย
๓๒. ควรมีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์
๓๓. ออกกำลังกายเพื่อความสนุกสนานกับครอบครัว
๓๔. ให้ความรักแก่เพื่อนและหาเพื่อนใหม่เพิ่มขึ้น
๓๕. เวลาเช้า ควรตั้งใจใช้ชีวิตอย่างเต็มที่ทุกขณะ
๓๖. ควรสัมผัสธรรมชาติรอบตัว เพื่อเพิ่มพลัง
๓๗. ควรอยู่ในที่อากาศโปร่ง และดื่มน้ำบริสุทธิ์
๓๘. ใช้ผ้าขนหนูชุบน้ำร้อน ถูนิ้วมือ นิ้วเท้า ทุกเช้า และทุกคืน
๓๙. ทานอาหารด้วยกิริยาผ่อนคลาย
๔๐. ลดหรือเลิกน้ำอัดลม อาหารแห้ง และอาหารกระป๋อง

๔๑. ดื่มน้ำผึ้ง ๑ ช้อนโต๊ะ เพื่อคลายความอ่อนเพลีย
๔๒. ทานฟักหรือมะระ เพื่อช่วยคลายร้อน
๔๓. ใช้เตาถ่าน เตาแก๊ส แทนไมโครเวฟ และเครื่องใช้ไฟฟ้า
๔๔. ควรใช้สิ่งของที่ผลิตจากธรรมชาติ
๔๕. อย่าดูโทรทัศน์หรือใช้คอมพิวเตอร์นานๆ
๔๖. ควรมองโลกในแง่ดี จะทำให้กายและใจกระฉับกระเฉง
๔๗. ทักทายผู้อื่น แสดงความรู้คุณค่าทุกคน

วันดีวันเสีย ตำราล้านนาโบราณ
ตำราปื้นเมืองโบราณ

ตำราโบราณเกี่ยวกับ วันดี-วันเสีย ในการทำการมงคล เพื่อให้เป็นแนวทางในการประกอบพิธีกรรมต่างๆแต่อย่าลืมว่าศาสนาพุทธเราไม่ สอนให้ยึดติดในเรื่องฤกษ์ยามเอาเป็นว่าถ้าตรงกับฤกษ์สะดวกและความพร้อมของ เราและคนเฒ่าคนแก่ที่มาร่วมงานไม่ทักท้วงสบายใจกับทุกฝ่าย

เดือน	**วันเสีย**
เกี๋ยง ห้า เก้า	อาทิตย์ จันทร์
ยี่ หก สิบ	อังคาร
สี่ แปด สิบสอง	พุธ คุกร์
สาม เจ็ด สิบเอ็ด	เสาร์ พฤหัสบดี

อนึ่ง เดือนภาคเหนือ กับเดือนของไทยในปฏิทินจะไม่ตรงกันโดยเดือนเกี๋ยง หรือเดือนหนึ่งเหนือจะเริ่มประมาณปลายเดือนตุลาคมของทุกปี

รายนามผู้บริจาคจัดทำหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ

พระครูกิตติวัฒนสุนทร

อดีตเจ้าอาวาสวัดบ้านถ้ำ อดีตเจ้าคณะตำบลยางคราม
ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

๑. พระครูสันติเจติยากร	วัดเกตการาม	๕,๐๐๐ บาท
๒. พระปลัดสมบูรณ์ คุณสมฺปนฺโน	ที่พักสงฆ์โป่งจ้อ	๓,๐๐๐ บาท
๓. พระครูปิยสีลวิเชียร	วัดป่าลาน	๒,๐๐๐ บาท
๔. พระครูสถาพรพัฒนรังษี	วัดใหม่พัฒนา	๑,๐๐๐ บาท
๕. พระอธิการวัง ปสาธจิตฺโต	วัดเชตวัน	๑,๐๐๐ บาท
๖. พระอธิการบุญช่วย ปภงฺกโร	วัดศรีแดนเมือง	๑,๐๐๐ บาท
๗. พระปลัดจีรศักดิ์ ปริสุทฺโธ	วัดศรีทรายมูล	๑,๐๐๐ บาท
๘. พระอธิการนคร ติสฺสวํโส	วัดดอนชัย	๑,๐๐๐ บาท
๙. พระกฤษดา กิตฺติสมฺปนฺโน	วัดเจดีย์หลวง	๑,๐๐๐ บาท
๑๐. พระพบ สํวโร	สำนักสงฆ์ม่อนปู่อิ่น	๑,๐๐๐ บาท
๑๑. พระอธิการจิรเดช อนลโส	วัดยางคราม	๕๐๐ บาท
๑๒. พระครูสมศักดิ์ อคฺคธมฺโม	วัดหนองเหียง	๕๐๐ บาท
๑๓. พระอธิการวัฒนา ปญฺญาวชิโร	วัดหนองหลั้ว	๕๐๐ บาท
๑๔. พระตะวัน ฐานวีโร	วัดบ้านถ้ำ	๕๐๐ บาท
๑๕. พระยี่เฉียง คำปาน	วัดเชตวัน	๔๐๐ บาท
๑๖. พระไพบูลย์ ฐานวีโร	วัดหนองหลั้ว	๒๐๐ บาท
๑๗. พระสงกรานต์ อินทปญฺโญ	วัดใหม่พัฒนา	๑๐๐ บาท

๑๘. พระตุ่น ธมฺมทินโน	วัดศรีทรายมูล	๑๐๐ บาท
๑๙. พระอุทิศ อนุตฺตโร	วัดดอนชัย	๑๐๐ บาท
๒๐. พระเอก จิตฺโต	สำนักสงฆ์ทุ่งบุรี	๑๐๐ บาท
๒๑. พระสุข ปริชาโน	วัดบ้านถ้ำ	๑๐๐ บาท
๒๒. นายสายันต์ นางเพ็ญศรี ปันดา		๖๐๐ บาท
๒๓. พ่อกำนันพร ไชยกิ๋วแล		๕๐๐ บาท
๒๔. คณะครูโรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาว		๕๐๐ บาท
๒๕. นางสาววรรณิศา ตะเสนา		๓๕๐ บาท
๒๖. นายอินแสง นันตาสิน พร้อมครอบครัว		๒๐๐ บาท
๒๗. นางสาว พวงมณี วงษ์พานิช		๒๐๐ บาท
๒๘. นายเทียม โกฎิแก้ว		๑๐๐ บาท
๒๙. นายอินทร กันทารักษ์		๑๐๐ บาท
๓๐. แม่เขียว หน่อแก้ว		๑๐๐ บาท
๓๑. นายสี นางนวล ปาปันคำ		๑๐๐ บาท
๓๒. นายสว่าง นางจอมขวัญ หล้าเต็ม		๑๐๐ บาท
๓๓. พ่อสุข แม่เขียว ไชยกิ๋วแล		๑๐๐ บาท
๓๔. พ่อดี ปันเรือน		๑๐๐ บาท
๓๕. นางอมรรันต์ ปันเรือน		๑๐๐ บาท
๓๖. นายเสวียน นางแสงจันทร์ ทะนะวัน		๑๐๐ บาท
๓๗. นายปกิตา นายณรงค์ชัย ทาตั๋น		๑๐๐ บาท
๓๘. แม่อุ้ยผัด ทาตั๋น		๑๐๐ บาท
๓๙. แม่สมบุรณ์ แก้วแสง พร้อมครอบครัว		๑๐๐ บาท
๔๐. นางดวงดี ขัดตุ่น พร้อมครอบครัว		๑๐๐ บาท
๔๑. แม่อุ้ยดี ตาน้อย พร้อมครอบครัว		๑๐๐ บาท

๔๒. นายประสิทธิ์ นางยุภา บุญแผ่ผล	๑๐๐ บาท
๔๓. นายสมบุญ นางมุกดา ไชยกิ่วแล	๑๐๐ บาท
๔๔. นายสมศักดิ์ นางแสงจันทร์ ใจแก้ว	๑๐๐ บาท
๔๕. นายอุดม นางจินดา คำหล้า	๑๐๐ บาท
๔๖. นายสมบัติ คำสี พร้อมครอบครัว	๑๐๐ บาท
๔๗. นายคำจันทร์ นางคำ ไชยอุประ	๑๐๐ บาท
๔๘. นายประสงค์ สมโน พร้อมครอบครัว	๑๐๐ บาท
๔๙. พ่อพรม ใจมาคำ	๑๐๐ บาท
๕๐. น.ส. เกศิณี กันทารักษ์	๑๐๐ บาท
๕๑. ด.ญ.กัญญาภัค กันทารักษ์	๑๐๐ บาท
๕๒. พ่อแก้ว แม่ดี ไชยอุประ	๑๐๐ บาท
๕๓. สุพัตรา สามชัย	๑๐๐ บาท

กราบขอบพระคุณ

กราบเรียน พระมหาเถรานุเถระ ครูบาอาจารย์ที่เคารพทุกท่าน

เจริญพร ญาติโยมสาธุชนผู้มีเกียรติทั้งหลาย

กระผม/อาตมาภาพในนามของศิษยานุศิษย์ของหลวงพ่อพระครูกิตติวัฒนสุนทร (หลวงพ่อดวงดี สุนฺทโร) ต้องขอกราบขอบพระคุณพระเถรานุเถระครูบาอาจารย์ และญาติโยมสาธุชนทุกท่านเป็นอย่างมากที่ได้เสียสละเวลา กำลังกายและกำลังทรัพย์มาช่วยเหลือในการจัดงานบำเพ็ญกุศลศพของหลวงพ่อท่านพระครูกิตติวัฒนสุนทร (หลวงพ่อดวงดี สุนฺทโร) ในครั้งนี้

เมื่อยังมีชีวิตอยู่ หลวงพ่อท่านได้อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนามาโดยตลอด ไม่ทะเยอทะยานฟุ้งเฟ้อไปตามสังคมปัจจุบัน และหลวงพ่อท่านก็มีลูกศิษย์ลูกหามากมาย ซึ่งท่านก็มีเมตตาส่งเสริม สั่งสอนให้ลูกศิษย์มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียน ไม่โกหก ไม่คดโกง ไม่ประจบสอพลอผู้ใด จนลูกศิษย์หลาย ๆ คนที่เคารพเชื่อฟังต่างก็ประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน

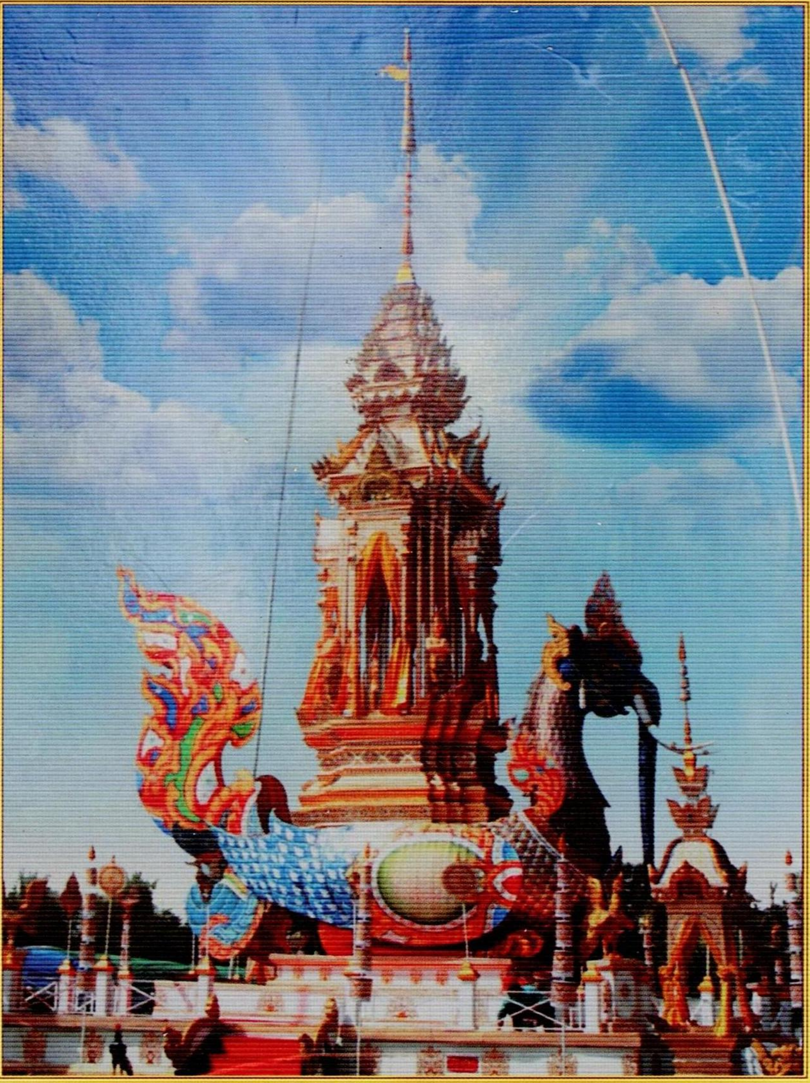
ทั้งข้อวัตรปฏิบัติหลวงพ่อก็ตั้งใจปฏิบัติไม่บกพร่องเสมอต้นเสมอปลาย อีกทั้งยังบูรณะปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุของวัดให้ดีขึ้นตามลำดับ ท่านเป็นพระที่รักและตั้งใจอยู่อย่างสงบเงียบมาโดยตลอด อีกทั้งยังรักษาความเรียบร้อยได้ดีไม่มีมลทินแปดเปื้อนด้วยจิตใจอันมั่นคงมาตลอดชีวิต ตราบถึงแก่มรณภาพลงในวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๕ ณ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

ในการที่ได้รับพระราชทานเพลิงศพในวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๘ นี้ ทางคณะศิษยานุศิษย์ได้ตั้งใจเต็มที่ว่าจะบำเพ็ญกุศลเพื่ออุทิศถวายแก่ดวงวิญญาณของท่าน ให้สมกับพระคุณของท่านที่มีต่อศิษยานุศิษย์ทุกคน แต่ก็ยังมีอะไรหลาย ๆ อย่างที่ขาดตกบกพร่องไปบ้างในบางเรื่องทั้งด้านความรู้ และประสบการณ์อันเกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ พวกกระผมจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการให้อภัยจากพระเถรานุเถระ ครูบาอาจารย์ ศรัทธาสาธุชนและผู้รู้ทั่วไปทุกท่าน พร้อมกันนี้บุญใดกุศลใดที่เกิดขึ้น ก็ขอน้อมอุทิศถวายแด่ดวงวิญญาณของหลวงพ่อผู้มีพระคุณให้ท่านได้พบแต่ความเจริญสุข สำเร็จประโยชน์อันพึงหวังในสัมปรายภพนั้น ๆ เทอญ.
ขอกราบขอบพระคุณ และเจริญพร ขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้อีกครั้ง

กราบเรียนด้วยความเคารพ
เจริญพรด้วยความนับถือ

พระครูสถาพรพัฒนรังษี
เจ้าคณะตำบลยางคราม
รักษาการเจ้าอาวาสวัดบ้านถ้ำ
ในนามคณะศิษยานุศิษย์ และคณะเจ้าภาพผู้จัดงานทุก ๆ ท่าน

พิมพ์ที่ : นวรัฐการพิมพ์เชียงใหม่
โทร. 086-7290286

ปราสาทนกหัสดีลิงค์
งานพระราชทานเพลิงศพพระครูกิตติวัฒนสุนทร (ดวงดี สุนฺทโร)
อดีตเจ้าอาวาสวัดบ้านถ้ำ อดีตเจ้าคณะตำบลยางคราม